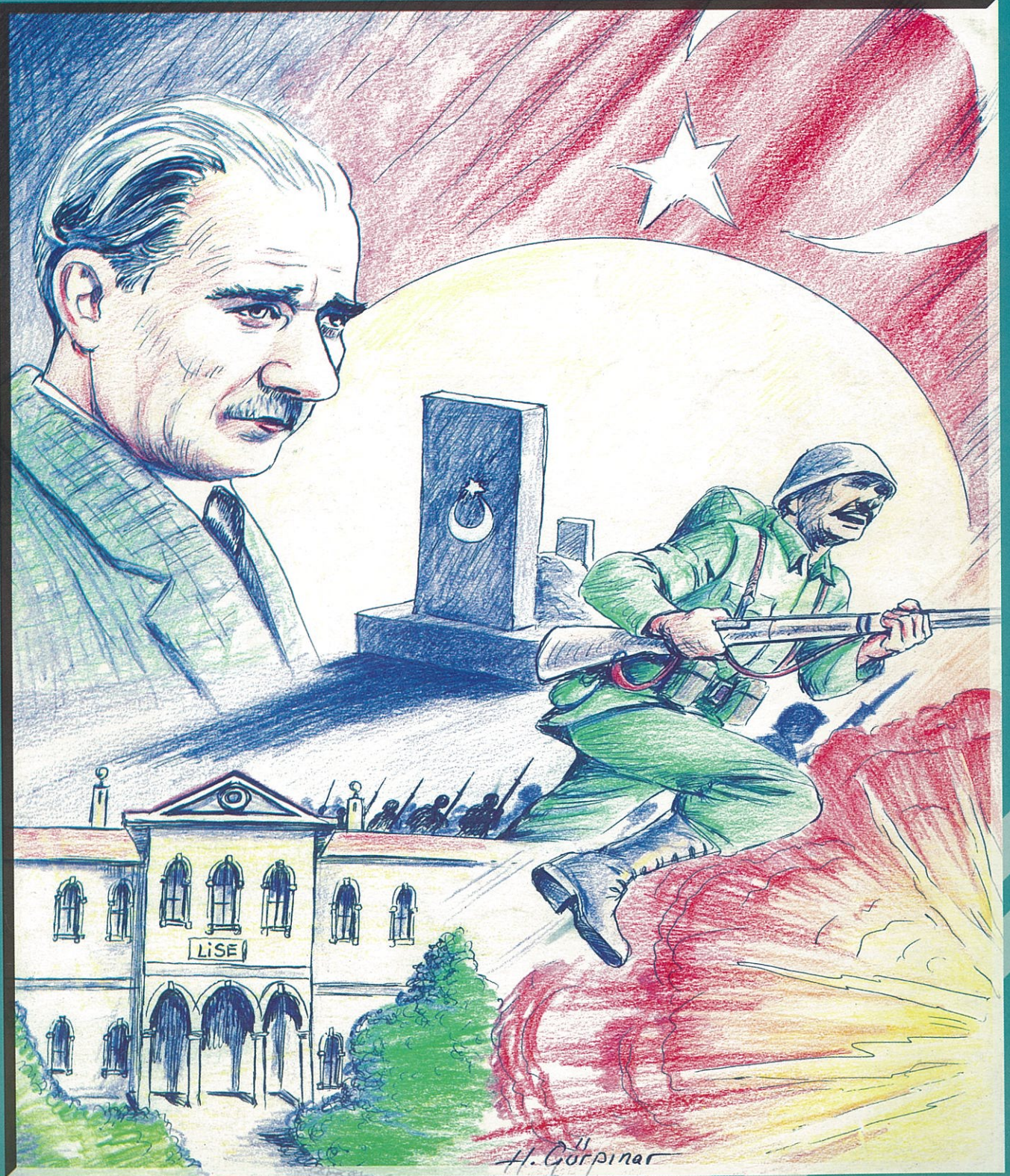

KAYSERİ LİSESİ

YIL 11 SAYI 27 OCAK - ŞUBAT - MART 2003

H. GÖRPİNAR

KAYSERİ LİSESİ DERGİSİ

Kayseri Lisesi Yayın Kolu
Faaliyetidir.

Yıl: 11 Sayı: 27

2002 - 2003 Öğretim Yılı
Sayı: 2
Şubat - Mart - Nisan 2003

Sahibi:

Ömer GÜVEN (Okul Müdürü)

Yazı İşleri Müdürü:

Şerife ÖZTÜRK (Md. Yrd.)

Genel Yayın Yönetmeni:

Kâni ÇINAR (Edb. Öğrt.)

Yayın Kolu:

Alper DOĞAN (Edb. Öğrt.)
Şemsettin KAYA (Felsefe Öğrt.)
Seval ÖZKURT (3 - E)
Fevziye Can AMARATLI (9 - İ)

Seçici Kurul:

Celil Pehlivanoglu (Tarih Öğrt.)
Cemal Çevik (Matematik Öğrt.)
Elvan DOĞAN (Edb. Öğrt.)
Yusuf ÜNSAL (İng. Öğrt.)
Fikri ULUSOY (Rehber Öğrt.)
Erdoğan Özdemir (Almanca Öğrt.)
Seval ÖZKURT (3 - E)
Fevziye Can AMARATLI (9 - İ)

Haberleşme Adresi:

Kayseri Lisesi Dergisi
P.K. 246

Tel: 0 352 222 89 04

Fax: 0 352 231 13 62 KAYSERİ

WEB & MAİL

[Http://www.kayserilisesi.com](http://www.kayserilisesi.com)
info@kayserilisesi.com

Dizgi:

Çınar Bilgisayar & Tasarım

Baskı:

Geçit Ofset Matbaa
Tel. 0 352 320 48 61 -64
Faks. 320 48 55 KAYSERİ

Yazıların içeriğinden
yazarları sorumludur.

İçindekiler

İçindekiler	1
Takdim / Yayın Kolu	2
Kayseri Lisesi Çınarı / Ömer Güven	3
Kayseri Lisesi Tarihçesi	4
Okulumuz Mezunlarından	5
Çanakkale Geçilmez / M. Sami Ertem	6
Çanakkale Zaferinin Sonuçları / Gülay Bayram	7
Atatürk Diyor ki	8
Çanakkale Şehitlerine / M. Akif Ersoy	9
Nusret Mayın Gemisi / Celil Pehlivanoglu	10
Çanakkale Şehidinin Son Mektubu / Hayriye Koparan	11
Bedeli Çanakkale'de / Meltem Şen	12
Atatürk Kronolojisi	13
İstiklal Marşı'nın Tahlili / Seval Özkurt	14
Deyimlerimizden Bir Demet / Elvan Doğan	15
Bilinmeyen Yönleriyle M. Akif / Yusuf Ünsal	16
İnsan Hakları / Abdullah Ayçetin	18
Zaman Düzenleme ve Planlı çalışma / H. Fikri Ulusoy	20
Kıssadan Hisse / Makbule Koçer	22
Dünya Atasözlerinden Bir Demet / Burcu Kaya	23
Türkçe Çalışma Stratejileri / Alper Doğan	24
Hızlı Okuma ve Anlama / Şerife Öztürk	25
İstiklal Marşı'nın Yazılış Hikayesi / Atilla Bilici	26
Çanakkale Türküsü	27
Çanakkale Zaferi Hakkında / Serhat Ataman	28
Türk İslam Dünyasında Sıfır Rakamı / Bilgehan Eravşar	29
Yalnız Bir Şair / Gürkan Gençoğlu	30
Doğru Yazım İçin Notlar / F. Can Amaratlı	31
Ümran / Kâni Çınar	32
Kitap Okuma ve ÖSS / H. Ali Azgın	34
Kitap - ılık / Şemsettin Kaya	35
Okulumuzdan Haberler	36
Sigara ve Zararları /Yrd. Doç. Dr. Bülent Tucer	37
Yüreğin Anlayamadığı / Ebru Küçük	38
Bunları Biliyor musunuz? / Merve Sin	39
Düşünerek Eğlenelim / Zeynep Kafa	40
Bil Bilebilirsen / İbrahim İşlertaş	41
Bilmenin Rahatlığını Duyun / Yaşar Başağa	42
Matematiğin Gizemli Dünyası / Murat Baş	43
Öğrencinin Not Defterinden / Fatma Bozkurt	44
Püf Noktaları / Mehmet Demir	45
Telefonun İcadı / Erkan Kekeçoğlu	46
Çanakkale Günlüğü / Şerife Öztürk	47
Reklam	48

Takdîm

Merhaba değerli okurlarımız!

Beğenilerek okunan, takdir toplayan Kayseri Lisesi Dergisi, bütün mezun ve mensuplarının kütüphanelerinin baş köşesinde önemli bir kaynak olma özelliğini koruyarak 27. sayısı ile karşınızda.

Bütün sayılarımızda önemli konuları, özgün yazılarla sizlere sunmaya çalıştık. Bu sayımızda da yine hepimiz için çok önemli konuları sizlerle paylaşıp, payımıza düşen dersleri çıkarmaya çalışacağız.

Biliyoruz ki Türk tarihinde Mart ayının özel bir yeri vardır. Bu ay, Çanakkale Zaferi'ne ve İstiklâl Marşı'mızın kabulüne sahne olmanın onurunu taşır. Biz de bu onura ortak olarak dergimizin bu sayısında, bugünümüzü borçlu olduğumuz iki önemli tarihi olayı analiz ettik. Çünkü, biz Kayseri Liseliler, vatan ve bayrağı için şehit olan kahraman Türk askerini anmalı, tarihten ders alınması gerektiğini vurgulamalıydık. Çünkü biz, bütün son sınıf öğrencileri Sakarya Savaşı'na katılıp şehit olan bir okulun mensuplarıydık.

M. Kemal Atatürk "Türk çocukları ecdadını tanıdıkça, ona sahip çıktıkça yine çok büyük işler yapacaktır. Medeniyet ufkunda bir güneş gibi parlayacak ve tarih sayfalarına yine Türk adı ile yazacaktır." demektedir. Biz de tarihimizin iki sayfasını yeniden okuyacağız.

Her Türk çocuğu Çanakkale Savaşlarını okuyarak, atalarının düşmana karşı bu güzel vatani nasıl koruduğunu, bağımsızlığı ve hürriyeti için ölümü hiçe saydığını öğrenmelidir ki, şimdi bağımsız olarak yaşadığı ülkesinin değerini daha iyi anlayabilsin.

Bu vatan üzerinde yaşayıp da Mehmet Akif Ersoy'un,

"Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda,

Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda,

Canı cananı bütün varımı alsın da Hüda,

Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda." Sözlerine katılmamak, bu sözlerin yer aldığı, bağımsızlığın sembolü olan "İstiklâl Marşı"mızın önemini ve anlamını kavramamış olmak; atalarımıza yaraşır bir nesil olmaya çalışmamak mümkün mü?

Yine bu sayımızda Okul Müdürümüzün, Md. Baş Yardımcımızın, değerli öğretmen ve öğrencilerimizin yazılarını zevkle okuyup gereken sonucu çıkaracağınızı umuyoruz.

M. Akif Ersoy'un "Çanakkale Şehitlerine" adlı şiirini dize dize, anlamını kavrayarak okumanızı istiyoruz, çünkü yaşanan savaşı bütün çıplaklığıyla tasvir eden çok özel bir şiir.

Pek çok kişinin hummalı bir şekilde aradığı "Çanakkale Şehidine Ait Mektubu" biz, sizler için yayınlıyoruz. Bu mektup bile, dergimizin bu sayısının önemli bir kaynak olacağını göstergesidir.

Çanakkale Zaferi ve istiklâl Marşı'mızın kabulü konularından başka konulara da yer veriyoruz. Bunlardan biri, diğer sayımızda başlamış olduğumuz "Hızlı Okuma ve Anlama" başlıklı yazımız. Eğer bu yazıyı özümseyerek okursanız hızlı ve anlamlı okuyacağınıza eminiz.

Dilimiz, deyimleri bol bir dildir. Pek çoğumuzun evinde de Deyimler Sözlüğü yoktur. Bu açığı biraz olsun kapatmaya çalışacağız. Tabii bu arada atasözlerimizin bolluğunu da hatırlayacağız. "Dünya Atasözlerinden Bir Demet" sunarak, bizim atasözlerimiz ile kıyaslamayı sağlayacağız.

Bu arada ÖSS'ye hazırlık niteliğinde yazılarımız olduğunu da unutmayalım.

Rehberlik Servisimizin hazırlamış olduğu "Zaman Düzenleme ve Planlı Çalışma" ile "Sigara ve Zararları" başlıklı yazılardan çok yararlanacağınızı umuyoruz.

Her şeyin tarihi olur da "Sıfır" rakamının olmaz mı? Merak edenler için bu tarihi yayınlıyoruz. "Matematiğin Gizemli Dünyası"nı da ilgiyle okuyacaksınız.

Kütüphaneler haftasını da kutladığımız bu ay hep birlikte "Kitap-lık"a da uğrayacağız.

Bu kadar seviyeli, ciddi ve yararlı yazının içinde havamızı biraz değiştirerek seviyeli bir hikâyeye okuyacağız.

Eh! Biraz da gülelim, eğlenelim ve de okulumuzdan haberler dinleyelim.

Dergimizin çıkarılmasında yazılarıyla ve reklamlarıyla bizlere yardımcı olan bütün sevenlerimize ve okurlarımıza teşekkür eder, ilgilerinin devamını dileriz.

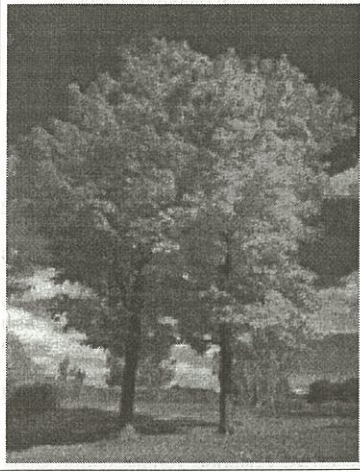
Sağlıcakla kalın...

Yayın Kurulu Adına
Şerife Öztürk
Müdür Yardımcısı

Kayseri Lisesi Çınarı

Ömer Güven
Kayseri Lisesi Müdürü

Saygıdeğer Okuyucular;

Yüce tarihimizin altın sayfalarını çevirerek geçmişe bir bakalım.

110. kuruluş yılını kutlamaya hazırlanan Kayseri Lisesi, Türkiye'nin 19. başbakanı ve sekizinci cumhurbaşkanı Sayın Turgut Özal'dan sonra 58. hükümetin başbakanı Sayın Abdullah Gül'ü mezun etmesiyle yeniden gündeme gelmiştir.

Cumhuriyetimizin kurucusu ulu önder Gazi Mustafa Kemal 14 Ekim 1924'te ziyaret ettiği "Kayseri Lisesi Şeref Defteri"ni eşi Latife Hanım ile birlikte "Kayseri Lisesi'nin müdürü ile, muallimleri ile bütün talebesi ile Cumhuriyet'in ateşli, feyizli bir ocağı bulduk" sözleriyle imzalamıştır.

Sakarya Savaşı sırasında mezun veremedi

13 Eylül 1893 tarihinde Derece-i Ula Mektebi Mülkiye İdadisi adıyla kurulan Kayseri Lisesi, 1921 Ağustos'u'daki Sakarya Savaşı sırasında, düşmanın Ankara'ya kadar gelme olasılığı halinde başkentin Kayseri'ye taşınması ve bugünkü lise binasının TBMM'olarak kullanılması düşünülmüştür.

Sakarya savaşları sırasında Kayseri Lisesi son sınıf öğrencilerinin gönüllü olarak topluca cepheye savaşmaya gitmesi ve hiçbirinin geri dönmemesi nedeniyle 1921 yılında mezun vermemiştir. Bu olay tarihi kayıtlarında "Son sınıf öğrencilerimizin tamamı vatan

müdafaasında şehit olduklarından mezun verilememiştir" diye geçmiştir.

Gül, Özal ve Emel Sayın

8. Cumhurbaşkanı Sayın Turgut Özal ve Başbakan Sayın Abdullah Gül, Kayseri Lisesi'nin politikacı mezunları arasında. Sayın Turgut Özal, 1944 - 45 yılları arasında 1756 okul numarası ile Fen Kolu'ndan; Sayın Abdullah Gül ise 1967 - 68 döneminde 2777 okul numarası ile Fen Kolu 6 D sınıfından diplomalarını almışlardır.

Lise kayıtlarına geçen ünlülerimizden bazıları;

Turan Feyzioğlu (eski başbakan yardımcısı), Osman Bölükbaşı (eski politikacı), Mehmet Yazar (eski bakan), Sabahattin Çakmakçıoğlu (Milli Savunma eski Bakanı), Halim Aras (TBMM eski Bşk. Yrd.), Naci Kinacıoğlu (Ulaştırma eski Bakanı), Korkut Özal (eski bakan), Bahattin Yücel (Turizm eski Bakanı), Yekta Güngör Özden (Anayasa Mahkemesi eski Başkanı - CDP Genel Başkanı), Emel Sayın (Sanatçı), Göksel Arsoy (Sanatçı) ile okulumuz zirvedeki yerini korumaktadır.

HATIRALARLA LİSEMİZ

GAZİ HAZRETLERİ KAYSERİ'DE (14 Ekim 1924)

Bugün Gazi Hazretleri Hükümet Dairesi'ni, Kumandanlığı, Halk Fırkası'nı ve Ticaret Odası'nı ziyaret etti ve yapıları biten memleket hastanesinin açılışını yaptıktan sonra saat 16.00'da eşi Latife Hanımla birlikte liseye geldi ve saat 20.00'ye kadar dört saat içinde derslere girdi, şerefine verile müsamerede hazır bulundu.

FİZİK DERSİNDE

Bu ziyareti, o günün lise 10. sınıf öğrencisi olan (sonra belediye başkanı olmuştur) **Hacı Mehmet Çalık'tan dinleyelim:** "Lise 10. sınıftaydım. Fizik öğretmenimiz Abdullah Bey ders anlatıyordu.

Kapı açıldı. Gazi ve beraberindekiler sınıfa girdi. Gazi, girer girmez öğretmene baktı, kaşları çatıldı. Öğretmenin kılık-kıyafetinden hoşlanmadığı belli idi...

Gazi ve beraberindekiler sınıfa girince hoca hiç tavır ve hareketlerini bozmadan ders anlatmaya devam etti. Ders ilerledikçe Gazi'nin yüzündeki memnuniyetsizlik ifadesi dağılmaya başladı ve daha sonra yüzünde memnurluk ifadesi belirdi. Belliydi ki dersin anlatılışından hoşlanmıştı.

Abdullah Bey, sakın sakın konuyu anlattıklarını denklem ile ifade etmek için kürsüden indi, denklemi yazarak tebeşiri tahtaya koydu ve ellerini çırparak Gazi'ye "Hoşgeldiniz" dedi. Gazi, öğretmeni tebrik etti.

HATIRA DEFTERİNE YAZDIKLARI

Gazi Mustafa Kemal Paşa, okuldan ayrılırken hatıra defterine şunları yazdı ve eşi Latife hanımla birlikte imzaladı:

"Kayseri Lisesi'ni müdürü ile muallimleri ile bütün talebesi ile Cumhuriyetin ateşli, feyizli bir ocağı bulduk."

İşte saygıdeğer hemşehrilerim ve sevgili öğrenciler 110 yıllık tarihimize ışık tutan Kayseri Lisemiz dün olduğu gibi bugün de vatanı ve milleti için şehid olmaya her zaman hazır. Atatürk'ün gösterdiği çağdaş medeniyet yolunda, aklın ve bilimin ışığında çalışmalarını sürdüren daha nice devlet adamı yetiştirmenin gurur ve heyecanını daima yaşayan bir eğitim kurumu olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Saygı ve sevgilerimle...

DERECE-İ ULA MEKTEB-İ MÜLKİYE İDADİSİ'nden KAYSERİ LİSESİ'ne...

Okul 13 Eylül 1893 tarihinde bugünkü Kurşunlu Cami civarında Seyfullah Efendi Konağında "DERECE İ ULA MEKTEB-İ MÜLKİYE İDADİSİ" adıyla üçü Rüştiye, ikisi asıl idadi olmak üzere beş sınıflı olarak öğretime başlamıştır.

1895-1896 ders yılında öğrenci sayısı 60'a yükselmiş olup ilk mezunlarını 5 kişiyle vermiştir. Konağın ihtiyacı karşılayamaması üzerine bugünkü binanın yapımına başlanmıştır. 1903'te tamamlanmıştır.

1915-1916 ders yılında "SULTANI" olmuştur. 1921'de Sakarya Savaşı sırasında ANKARA'NIN boşaltılması söz konusu olunca binanın Büyük Millet Meclisine bırakılması için hazırlıklar yapılmıştır. Aynı yıl Ankara Sultanisi ile birleştirilerek üç dönemli 12 yıl süreli yatılı Sultanî durumuna getirilmiştir.

Bu dönemde okulun son sınıf öğrencileri gönüllü olarak Sakarya Savaşı'na katılmışlar; hepsi şehit oldukları için okul o ders yılında mezun verememiştir.

1923 yılında Cumhuriyetin kurulmasından sonra Ziya Gökalp'in kanun teklifi ile bütün Sultanilerin Lise olmasıyla birlikte okulumuz "Lise" olmuştur.

Yeni Lisemiz, 14 Ekim 1924'te Atatürk ve Eşi Latife Hanım tarafından ziyaret edilerek Şeref Defterine kendi el yazılarıyla "Kayseri Lisesini müdürüyle, muallimleriyle ve bütün talebesiyle Cumhuriyetin ateşi ve feyizli bir ocağı bulduk" şeklinde yazarak onurlandırılmıştır.

1935-1936 ders yılında kız ortaokulu ile birleştirilerek faaliyetine 1962-1963 ders yılına kadar devam etmiştir.

1959-1960 öğretim yılında Kayseri Lisesine bağlı olarak açılan "AKŞAM LİSESİ", 1982-1983 öğretim yılında da kapatılmıştır.

20. yüzyılın başlarında yapılan tarihi okula zaman zaman ek binalar yapılmıştır. Laboratuvarlarının bulunduğu kısım olan B Blok, 1956-1957 öğretim yılında; 1. ve 2. sınıfların bulunduğu C Blok, 1965-1966 öğretim yılında; konferans ve spor salonlarının bulunduğu bina ise 1976-1977 öğretim yılında hizmete girerek bugünkü halini almıştır.

Faruk Nafiz Çamlıbel, Cevdet Kudret Solok, Abdülbaki Gölpınarı gibi ünlülerin öğretmenlik yaptığı sosyal, kültürel ve sportif yarışmalarda önemli başarılarla imza atan Kayseri Lisesi kuruluşundan bugüne kadar 26.206 mezun vermiştir. Mezunlarımız arasında nice şehitler, gaziler olduğu gibi Cumhurbaşkanı (Turgut Özal), Başbakan (Turgut Özal, Abdullah Gül), Bilim adamı, Bürokrat, İşadamı, Sanatçı v.b. kişiler bulunmaktadır.

Kayseri Lisesi kurulduğu günden beri Türk Milli Eğitiminin amaçlarına uygun Atatürk İlkeleri doğrultusunda öğrenciler yetiştirmiş ve yetiştirmeye devam etmektedir. 1987'den sonra ikili eğitime geçmiş, başarılarını 1994 - 1995 öğretim yılında bünyesinde açılan "Yabancı Dil Ağırlıklı Lise" (Süper Lise) bölümü ile daha da artırmıştır. 1997-1998 öğretim yılında bu bölüm ilk mezunlarını vermiş; üniversite giriş sınavında (Ö.S.S.) de başarı oranı %50 lerde gerçekleşmiştir. 2001-2002 Öğrenci Seçme Sınavı'nda Dil sınıf öğrencimiz NURDAN TEMELTAŞ Kayseri 3.sü olarak okulumuzu onurlandıran öğrencilerimiz arasına katılmıştır. 2002- 2003 öğretim yılı I. döneminde 164 öğrencimiz takdir, 444 öğrencimiz ise teşekkür belgesi almıştır.

Okulumuz kültürel ve sportif faaliyetlerle de adını duyurmaktadır. 10 H sınıfından Emine Tıraş 18 21 Aralık 2002'de Çorum'da yapılan Türkiye gençler Teakwando birinciliğini ve Danimarka'da da Avrupa üçüncülüğünü kazanmıştır. 11 M Yahya Ulaş Türkiye Okçuluk şampiyonasında birinci olmuştur ve bir çok dereceye imza atmıştır. 10- R sınıfından Şuayip Ceyhan, Hollanda Türkiye özel futbol karşılaşmasında okulumuzu temsilen kadroda yer almıştır. Yine her yıl olduğu gibi folklor ekibimiz bu yıl da il birincisi olmuş ve ilimizi temsilen Aksaray'da yapılacak olan

grup yarışmalarına katılacaktır. Yasemin Yılmaz 2000 yılında yapılan kayak yarışmalarında Kayseri Erciyes Alp Disiplini birincisi olmuştur. Okulumuz öğrencilerinden Serdar Türk 2003 Türkiye Boks Şampiyonasında 51 kilo da Türkiye birincisi, Aydın Canan da 60 kiloda Türkiye üçüncüsü olmuşlardır. Okulumuz futbol takımı 2001 2002 öğretim yılında Liselerarası futbol turnuvasında il ikincisi, 2001- 2002 öğretim yılı masa tenisi ekibimiz il ikincisi, 2002-2003 öğretim yılı masa tenisi ekibimiz il üçüncüsü, Voleybolda Erkekler 2002-2003 İl üçüncülüğü, 2001 2002 atletizm yarışmalarında ise il ikincilik ve üçüncülük derecelerini elde etmiştir.

Sosyal ve kültürel faaliyetler açısından okulumuz çok sayıda konferans, panel, münazara, şiir okuma ve yazma etkinlikleri ile bir çok faaliyeti gerçekleştirmiştir. Bu faaliyetlerden bazıları:

2002 Jandarmanın kuruluş yıldönümünde öğrencimiz Refika Nur Solak kompozisyon birincisi olmuş ve ödül almıştır.

E. Ü. Öğretim Görevlisi Sayın Ferit Kula'nın yapmış olduğu meslekleri tanıtıcı konferans,

2002 mezun öğrencilerimizden Ömer Şafak Doğuş Üniversitesi Endüstri Mühendisliğini kazanmış, okulun başarılı öğrencileri arasına girerek Üniversite Rektörü okulumuzun idareci ve öğretmenlerini Şükran belgesi göndermiştir.

E. Ü. Öğretim Görevlisi Yrd. Doç Dr. Sayın Mahmut Özdevecioğlu'nun "Geleceğin İş Dünyası" konulu konferansı,

"Bir 24 Kasım Günü" adlı tiyatro oyunu okulumuz öğrencileri ve velilerine yönelik olarak Şehir tiyatrosunda sahnelenmiştir.

2001 Ekiminden 2003 Mart ayına kadar Akademik çevrelerle işbirliği yapılarak değişik konularda toplam 32 konferans öğrencilerimize verilmiştir.

Okulumuz www.kayserilisesi.com internet sayfasında da okulumuzu tanıtıcı bilgiler, öğrencilerimize ve velilere yönelik öğrencilerimizin devamsızlık ve notlarının öğrenilebildiği hizmetler vermektedir.

Her yıl olduğu gibi Atatürk Evi Sergi Salonu'nda öğrencilerimize ait resimler sergilenmiştir...

Kayseri Lisesi dergisi her dönem bir sayı olmak üzere 27. sayısına ulaşmıştır.

Okulumuz 40 derslikli, A, B, C bloklarıyla, spor ve Konferans salonu olmak üzere 4 binadan müteşekkil; fizik, kimya ve biyoloji laboratuvarlarına, konferans salonu ve görünü odasına sahiptir. 110. yılında 110 öğretmen kadrosu ile 2500 öğrenciye yönelik eğitim öğretim faaliyetini sürdürmektedir.

Eğitim ve öğretim faaliyetleri içinde Okul Rehberlik Servisimiz 4 psikolojik danışmanla çalışmalarını sürdürmektedir. Öğrencilerin kişisel gelişimi içerisinde kendini tanıması, karşılaştığı problemleri çözebilmesi, çevresinde kişilik sahibi ve uyumlu birer insan olması, yeteneklerine uygun çalışma ortamına girmesi amacıyla Rehberlik Servisimiz üç ana başlık altında çalışmalarını yürütür. Bunlar;

1. Kişisel rehberlik
2. Eğitsel rehberlik
3. Mesleki rehberlik

Eğitsel ve mesleki rehberlik başarı ve üniversite kazanmayı amaçlarken, kişisel rehberlikte öğrencilerin sosyal ve psikolojik problemleri büyük bir ustalıkla çözülmektedir.

Kayseri Lisemiz, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Şeref Defteri'nde belirttiği "Kayseri Lisesini müdürüyle, muallimleriyle ve bütün talebesiyle Cumhuriyetin ateşi ve feyizli bir ocağı bulduk" sözlerini halen devam ettiren bir anlayış ile öğrencilerini Cumhuriyetin sahibi ve geleceğe emin adımlarla koşan bireyler olarak yetiştirmektedir.

Sevgili hemşerilerimizin okulumuza son yıllarda giderek artan teveccühleri bize şeref ve büyük bir güç vermektedir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi bundan sonra da ilimize ve ülkemize yön veren insanları mezun etmenin gurur ve mutluluğu içerisinde olacağımızın garantisi içinde saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.

OKULUMUZDAN BAZI MEZUNLARIMIZ

Doç. Dr. Abdullah Gül (1950 -)

29 Ekim 1950'de Kayseri'de doğdu. Orta öğretimini Kayseri Lisesi'nde tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine girdi. Aynı fakültede mezuniyet sonrası doktorasını aldı. Lisans ve doktora çalışmalarını yürütmek için burslu olarak iki sene Londra ve Exter'de kaldı. Türkiye'ye dönüşünde Sakarya Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümünün kuruluşunda çalıştı ve burada iktisat dersleri verdi.

1983-91 yılları arasında merkezi Cidde'de olan İslam Kalkınma Bankası'nda (IDB) İktisat Uzmanı olarak çalıştı.

1991 yılında Uluslararası İktisat dalında Doçent oldu. 1991 yılında yapılan erken seçimle Refah Partisi'nin Kayseri Milletvekili olarak parlamentoya girdi ve IDB'den istifa etti.

1993 yılında Refah Partisi'nin Dışişlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevine seçildi. Bu süre içinde Avrupa ve Amerika'daki birçok

kuruluşlarda yaptığı konuşmalarla, parti görüşünü anlattı. 1995'de yapılan genel seçimlerde, ikinci kez Refah Partisi Kayseri Milletvekili seçildi.

1991-1995 tarihleri arasında TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeliği yaptı. 1995 yılında Dışişleri Komisyonu Üyeliği'ne seçildi. 54. Hükümette, Devlet Bakanlığı ve Hükümet Sözcülüğü görevlerinde bulundu.

1992 yılından beri, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Üyeliği yapmakta ve Konseyin Kültür, Tüzük, Siyasi ve Ekonomik Kalkınma Komitelerinde çalıştı. Avrupa Konseyindeki çalışmalarından dolayı kendisine "Pro Merito" madalyası ve konseyin sürekli "Onursal Üyesi" ünvanı verildi.

Ağustos 2001'de Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)'nin Kurucular Kurulu üyesi olarak partinin kuruluşunda aktif rol aldı.

Kayseri Milletvekili, Adalet ve Kalkınma Partisi Siyasi ve Hukuki İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve NATO Parlamenterler Meclisi üyesi olarak da görev yapmaktadır.

3 Kasım 2002 seçimlerinin ardından 16 Kasım 2002 günü Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından hükümete kurmakla görevlendirildi ve başbakan oldu.

Turgut Özal (1927 - 1993)

Turgut Özal Malatya'da doğdu. 1950 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Elektrik Mühendisi olarak mezun oldu. 1952 yılında A.B.D.'ne giderek ekonomi tahsili gördü. Türkiye'ye döndükten sonra Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdür Yardımcısı oldu ve Türkiye'nin elektrifikasyonu ile ilgili projelerde çalıştı.

1961-62 yılları arasında askerlik hizmetini Milli Savunma Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu üyesi olarak ifa etti ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulmasına katkıda bulundu. Bu sırada, Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde ders de verdi.

Bir süre Başbakanlık Teknik Uzmanlar Kurulu Üyesi olarak çalıştı ve 1967-71 yılları arasında da Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı görevini yürüttü. Ekonomik Koordinasyon Kurulu, Para ve Kredi Kurulu, RCD Koordinasyon Kurulu ve AET Koordinasyon Kurulu

başkanlıklarında bulundu.

1971-1973 tarihleri arasında Dünya Bankası'nda danışman olarak çalıştı. Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli sınıai kuruluşlarda çalıştı ve 1979 yılı sonlarına doğru Başbakanlık Müsteşarı olarak atandı. Aynı dönemde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı görevini de vekaleten yürüttü.

12 Eylül 1980 müdahalesinden sonra kurulan hükümete ekonomik işlerden sorumlu Başbakan Yardımcısı olarak atandı. 1982 yılında bu görevinden istifa etti. 1983 yılında Anavatan Partisi'ni kurdu ve aynı yıl yapılan genel seçimlerde partisinin başarılı olması üzerine hükümeti kurmakla görevlendirildi ve böylece Türkiye'nin 19. Başbakanı oldu. 1987 yılında yapılan seçimler sonrasında tekrar hükümet kurdu ve başbakan olarak görev yaptı.

31 Ekim 1989'da TBMM tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. Cumhurbaşkanı olarak seçildi ve 9 Kasım 1989 tarihinde bu görevine başladı.

17 Nisan 1993 tarihinde geçirdiği bir rahatsızlık sebebiyle görevi sırasında vefat etti

Sabahattin Çakmakçoğlu (1930 -)

1930 yılında Kayseri'nin İncesu ilçesinde doğdu. İlk, orta ve liseyi Kayseri'de okudu. Yüksek öğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni tamamlayarak devlet hizmetinde Mülki İdare Amiri olarak görev aldı.

1988-1992 yılları arasında Emniyet Genel Müdürü, Başbakanlık Müsteşarı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı ve Bağımsız İçişleri Bakanı olarak görev yaptı. 1992 yılında kendi isteği ile emekli olduktan sonra bir süre de Cumhurbaşkanı Başdanışmanı olarak çalıştı. Daha sonra Anavatan Partisi'ne girerek 1995 yılına kadar bu partide görev aldı. 1995'te bu partiden ayrılarak Milliyetçi Hareket Partisi'ne katıldı. Alparslan Türkeş'in vefatına kadar kendisine danışmanlık yaptı.

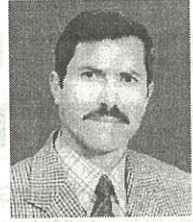
23 Kasım 1997'de MHP Merkez Yürütme Kurulu Üyeliğine seçildi. Hemen sonrasında MHP Genel Başkan Yardımcılığı görevine getirildi. 18 Nisan 1999 seçimlerinde Kayseri'den MHP Milletvekili seçilerek parlamentoya girdi. 28 Mayıs 1999'da Milli Savunma Bakanlığı görevine atanan Çakmakçoğlu evli ve iki çocuk babasıdır.

Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu (1922 - 1988)

1922 yılında Kayseri'de doğdu. İlköğretimini burada, orta öğrenimini Galatasaray lisesinde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Doktorasını İngiltere'de yaptı ve 1955 yılında Türkiye'nin en genç Profesörü ünvanını aldı. Daha sonra Hukuk Fakültesi'ne dekan oldu.

Turhan Feyzioğlu, bir süre sonra Üniversite'deki hocalığını bırakarak CHP'den politikaya atıldı. Öğrencilerine "Nabza göre şerbet vermeyin" tavsiyesiyle tanınan Feyzioğlu Sivas'tan Milletvekili seçildi. Çeşitli bakanlıklarda bulundu. Başbakan yardımcılığı yaptı. Ancak CHP'nin 'Ortanın Solu' sloganını benimsemesi üzerine Genel Sekreter olduğu bu partiden ayrılarak Cumhuriyetçi Güven Partisi'ni kurdu. MC Hükümetlerinde görev aldı. 12 Eylül 1980 ihtilaline kadar bu partinin Genel Başkanlığın yürüttü. Daha sonra siyasetten çekilerek siyasi faaliyetlerini partiler üstü kalarak yürütmeye çalıştı. Uzun bir süre çalışmalarıyla Kayseri'yi temsil etti. Çok sayıda hukuki ve siyasi eser yazdı. 26 Mart 1988 yılında Ankara'da vefat etti ve burada toprağa verildi.

Çanakkale Geçilmez

Sami Ertem
Müdür Baş Yardımcısı

Kahramanlıkla dolu tarihimizin, Çanakkale Zaferimizin yıldönümü

1915 yılında Osmanlı Devletinin Çanakkale boğazını geçmek isteyen İtilaf kuvvetleriyle yaptığı savaşlardır. İtilaf Devletlerinin amacı Rusya ile doğrudan temasa geçmek, onlara silah ve malzeme yardımı yapabilmektir. Bu yolla Süveyş Kanalı ve Hint yolu üzerindeki Türk baskısı da kaldırılmış olacaktı. 3 Kasım 1914 İngilizlerin Seddülbahir ve Kumkale tabyalarını topa tutmaları, 19 Şubat 1915 boğazın tahrir edilmesi, 18 Mart 1915 İngiliz ve Fransız harp gemilerinin Marmara denizine geçmek istemeleri, boğazların Ruslara verileceğinin vaad edilmesi, 8,5 ay süren savaşlar ve 500.000'e ulaşan düşman kuvvetleri, Mustafa Kemal'in ve kahraman Türk ordusunun bir milleti yok olmaktan, esaretten kurtarmak için yazdıkları tarihtir.

Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır
Toprak, eğer uğruna ölen varsa vatandır.

Şehit sayısı 250.000. Çanakkale zaferi Türkün bağımsızlığının ve özgürlüğünün, vatan sevgisinin, azminin ve cesaretinin emperyalist ülkelere ve onların halen devam etmekte olan hain emellerine karşı verilmiş bir mücadelesidir.

Böylesine hür ve bağımsız yaşadığımız cennet gibi bir vatani bize emanet eden aziz şehitlerimiz, sizler bir gül bahçesine girer gibi şehadeti seçtiniz ve Allah'a kavuştunuz. **"Allah yolunda öldürülenler için ölü demeyiniz; onlar ölü değil diridirler; fakat siz farkında değilsiniz."** (Bakara Suresi: 114. Ayet)

Sizler bizim kalbimizdesiniz. Vefakar Türk milleti sizi asla unutmayacaktır.

Vurulup tertemiz alnından uzanmış yatıyor
Bir hilal uğruna Ya Rab ne güneşler batıyor. (M. Akif)

Türk gençliği atasına ve ecdadına layık olarak kendine verilen görevi en iyi şekilde yerine getirecek ve yeri geldiğinde vatani için seve seve canını verecektir.

Gençler; Siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık ve medeniyetin, vatan sevgisinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız. (K. Atatürk)

Çanakkale zaferi Türkün haksızlığa ve zulme karşı verdiği örnek bir mücadeledir.

Haksızlık önünde eğilmeyiniz; çünkü hakkınızla birlikte şerefınızı de kaybedersiniz. (Hz. Ali)
Geçip giden zaman içinde Türkün verdiği mücadeleye hep haktan yana olmuş, masumun yanında yer almış, verdiği

mücadeleler mazlumlara örnek olmuştur. Türkün varlığına kasd edenler daima hüsrana uğramışlardır.

Her şey akar: Su, tarih, yıldız, insan ve fikir
Oluklar çift birinden nur akar birinden kir. (N. Fazıl Kısakürek)

Çanakkale zaferi savaşın dehşetinin en yoğun bir şekilde yaşandığı sevginin, hasret, cesaret, iman duygularının doruğa ulaştığı bir savaştır. Kanla ve canla kazanılmıştır.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatani
Sen şehit oğlusun incitme yazıktır atani
Verme dünyaları alsan da bu cennet vatani. (M. Akif)

Çanakkale geçilmez destanı yazdıran bu yüce millet,
Türkün sarsılmaz iman gücünü ve azmini göstermiş, "Altı da bir üstü de birdir yerin / Mevt ise son rütbesidir askerin"
diyerek şehitlik mertebesine ulaşmıştır.

Türk milleti tarihine öğün, çünkü senin ecdadın,
medeniyetler kuran, devletler, imparatorluklar yaratan bir mevcudiyettir. (K. Atatürk)

Çanakkale Savaşları Türkün zaferiyle sonuçlanmıştır.
Bu zafer kolay olmamıştır. Evet, onlar bizim ve geleceğimiz için şehit düştüler ve geride bağı yanık analar, öksüz çocuklar bıraktılar.

Dur yolcu bilmeden gelip bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdin
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdin. (N. Halil Onan)

Çanakkale zaferinden bahsederken M. Akif'ten bahsetmemek hiç olur mu? Milli şairimizi, İstiklal Marşımızın yazarını, "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırtmasın" diyen, ezanların ebedi olarak yurdumuzun üstünde inlemesini isteyen şairimizi rahmet ve minnetle anıyoruz.

Kayseri Lisesi, 1920 - 1921 senesinde Lise son sınıfıta okumakta iken gönüllü olarak vatan müdafaası için savaşa katılıp şehid düşen ebedi mensuplarımızı yetiştiren bir okuldur. Bugün de idarecisi, öğretmeni, personeli ve 3.000'e yaklaşan öğrenci mevcudiyile Atatürk, yurt, vatan, millet ve bayrak sevgisiyle dolu aziz vatani için canını vermeye her zaman hazırdır. Aziz şehitlerimiz rahat uyuyunuz. Sizlerin emanet ettiği aziz vatani yüceltecek ve sizleri kalplerinde daima yaşatacak bir gençlik yetişmektedir.

Çanakkale zaferimiz kutlu olsun.

ÇANAKKALE ZAFERİNİN ÖNEMİ VE SONUÇLARI

Gülây Bayram
Tarih Öğretmeni

Çanakkale Cephesi'nin deniz hareketi (Boğaz'ın zorlanması), kuşkusuz sıradan bir askeri hareket, ya da muharebe olayı değildir. Boğazlar, konumu ve tarihi önemi itibarıyla, İstanbul Karadeniz kapısı, Çanakkale de Ege Denizi kapısı olarak, geçmişte taşıdıkları ve çağımızda taşımakta oldukları stratejik önem ve değer açısından daima birlikte mütalaa edilmiş ve edilmektedir.

Her iki boğaz, klasik ve dar çerçevede sadece Akdeniz'i Karadeniz'e, Avrupa'yı Asya'ya bağlayan su geçitleri ya da köprüler değil, Akdeniz'in öteki önemli su geçitlerinden Cebelitarık ve Süveyş kanalı ile de bütünleşerek, dünyanın büyük denizlerini (Atlas ve Hint okyanusu gibi) ve büyük kıta kara parçalarını birbirine bağlayan, daha geniş anlamdaki jeopolitik konumuyla, dünya siyaset ve iktisadiyatı üzerine olan etkilerini bu gün de korumaktadır. Bu nedenlerle ki, Türk Boğazları, uluslararası ilişkilere yön vermede daima odak noktası olmuşlardır.

Gerçekten tarihin eski dönemlerinden beri ön planda, Avrupa ve Asya ülkeleri arasında başlamış olan ekonomik, ticari ve siyasi ilişkilerle, askeri hareketler, sürekli olarak Boğazlar bölgesinde cereyan etmiştir. Başka bir deyişle Boğazlar, dünyanın diğer parçalarında pek görülmemiş ardi arkası kesilmeyen mücadelelere sahne olmuştur.

Boğazların tarihin akışı içindeki stratejik durumu ve jeopolitik konumuyla ilgili yukarıdaki kısa açıklamaların ışığı altında, Çanakkale Muharebelerinin sonuçları üzerindeki değerlendirmeler, kuşkusuz daha bir önem ve anlam taşıyacaktır. Böylesine bir değerlendirmenin daha gerçekçi ve sağlıklı olabilmesi ise, büyük devletlerin Türk Boğazları üzerindeki ulusal emellerine kısaca da olsa, bir göz atılmasını gerektirir.

Birinci Dünya Harbi öncesinin başlıca büyük devletlerinden Almanya'nın, "Drang Nach Osten (doğuya doğru) politikası", Rusya'nın ılık denizlere ulaşma emelleri; İngiltere'nin, "denizlere egemen olan dünyaya hakim olur" teorisine dayanarak, özellikle XIX. yüzyıldan bu yana güttüğü Rusya'nın Akdeniz'e çıkmasını engelleme siyaseti, hep Türk boğazlarında dögümlenmektedir.

Boğazların bu tartışma götürmez önemi konusunda Napolyon "İstanbul bir anahtardır: İstanbul'a egemen olan dünyaya hükmedecektir. Eğer Rusya, Çanakkale Boğazı'nı ele geçirecek olursa, Tulon, Napoli ve Korfu kapılarını dayanmış olacaktır" [431] demekle, Fransa'nın Boğazlar üzerindeki duyarlılığını açık seçik ortaya koymuş olmaktadır.

Rusya'nın görüşüyse, Genelkurmay Başkanı Kropatki'nin bir raporunda; XX. yüzyılda Rusya'nın en önemli işinin, İstanbul Boğazı'nı ele geçirmek olduğuna

işaretle, Osmanlı Devleti'ni, Boğazı Rusya'ya bırakmaya hazırlamalı ve Almanya ile anlaşma yapmalıdır" şeklinde ifadesini bulmaktadır.

Büyük devletlerin Boğazlar üzerindeki kısaca açıklanan bu emelleri, onları kendi aralarında da gizli birtakım mücadelelere yöneltmiştir.

Nitekim, Rus Dışişleri Bakanı Sazanof, Çar tarafından da onaylanan bir raporunda; "Boğazların güçlü bir devletin eline geçmesi, tüm Güney Rusya'nın ekonomik hayatının, o devletin egemenliği altına girmesidir" demektedir ve bu durumun önlenmesi için, İstanbul'un alınmasını önermektedir.

Öte yandan Kasım 1911'de Rusya'nın, Osmanlı Hükümeti'ne Boğazlar üzerindeki istekleriyle ilgili bir notasından haberdar edilen İngiltere ve Fransa, Rus isteklerini reddetmişlerdir.

Keza Rusya'nın bu ve buna benzer çeşitli tarihlerdeki yinelenen daha birçok istek ve baskılarının birbirini izlemesi, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda Merkez Devletleri safına kaymasında büyük bir etken olmuştur.

İşte Boğazlar üzerindeki bu gizli çıkar çatışmalarıdır ki, İngiliz ve Fransızlar'ı İstanbul'u almaya ve Ruslar'dan önce Karadeniz Boğazı'na el atmaya yöneltmiş ve Çanakkale Cephesi'nin açılmasında başlıca etken olmuştur. Ruslara silah ve malzeme yardımı sorunuysa, savaşın sadece görünüşteki nedenini oluşturmuştur.

Böylece büyük devletlerin Türk Boğazları üzerindeki tarihi emellerini ortaya koyarken, bu devletlerden İngiltere'nin bu cephenin açılmasında birinci derecede aktif rol aldığını da belirtmek doğru olur. Nitekim İngiliz Donanma Bakanı Churchill, cephenin açılmasında büyük çaba göstermiş ve etkili olmuştur. Gerçekten o, bu cephenin açılmasının baş mimarı olmuş, Türklerin askeri gücünü ciddiye almamış, olayı basit ve sadece "sınırlı bir cezalandırma hareketi" olarak görmüştü. En güçlü ve modern silahlarla donatılmış zırhlılarının Boğaz'da görünürvermesiyle, Türklerin direnmekten vazgeçeceğini sanmıştı.

Kuşkusuz bu büyük bir yanılgıydı. İngilizler, Çanakkale'deki Türk savunmasını ve askerini sadece matematiksel ölçülere vurup, onun yüksek manevi gücünü görmezlikten gelerek, büyük bir hesap hatasına düştüler ve sonunda, önce denizde, sonra da karada hiç de beklemedikleri amansız cevabı aldılar. Böylece onlar, zaferi Boğaz'da, Türk top ve mayınlarına, karada Türk süngüsüne bırakarak çekilip gittiler.

Anlaşma Devletleri'nin Çanakkale serüveni bu suretle noktalandıktan sonra, yukarıdaki açıklamaların ışığı altında, Türkiye ve uluslararası politika ve diplomasi tarihi açısından ortaya koyduğu önemli sonuçları halen geçerliliğini korumaktadır.

Atatürk Diyor ki:

Komutanından neferine, bilgi, tecrübe, cesaret ve inançla yoğrulmuş silahsız ve cephanesiz bir milletin tarihe yazdığı hürriyet mücadelesidir **Çanakkale...**

Biz, kişilerin kahramanlık sahneleriyle ilgilenmiyoruz. Yalnız size Bomba Sırtı olayını anlatmadan geçemeyeceğim. Karşılıklı siperler arasında mesafemiz sekiz metre, yani ölüm kesin...

Birinci siperdekiler hiçbiri kurtulamamacasına düşüyor, ikincidekiler onların yerine geliyor. Fakat ne kadar imrenilecek bir soğukkanlılık ve tevekkülle biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakika sonra öleceğini biliyor, en ufak bir duraksama bile göstermiyor;

Sarsılmak yok! Okuma bilenler ellerinde Kuran'ı Kerim, Cennete girmeye hazırlanıyorlar. Bilmeyenler Kelime-i Şahadet getirerek yürüyorlar. Bu Türk askerlerindeki ruh kuvvetini gösteren hayrete ve tebrike değer bir örnektir.

Emin olmalısınız ki Çanakkale Muharebesini kazandıran bu yüksek ruhtur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

TÜRK MİLLETİ VE ORDUSU İÇİN YABANCILARIN GÖRÜŞLERİ :

- Türkler o tür savaşçılardır ki , öldürülebilir ama esir edilemezler .(Napoleon BONAPARTE)
- Türk askeri , arslan gibi seceatli , kuzu gibi itaatlidir. (Amiral HOBART)
- Avrupa'da hiçbir asker yoktur ki , Türklerle kıyaslanabilsin. Örnek olarak Çanakkale'yi göstermek isterim . (General TAVSHEND)
- Çok cesur savaşan , iyi sevk ve idare edilen Türk ordusu karşısında bulunuyoruz.(HAMILTON)
- O savaşta Türk askerleri , insanlıkta bizden üstün olduklarını da kanıtlamışlardır.(Tekiri ABRAHAM)
- Yapılagelen propaganda ve telkinlerin aksine ,Mehmetçiğin mert bir savaşçı olduğunu olaylar içindeki tecrübelerle anlamıştık. (Mc KINLEY)
- Çanakkale'yi bir asker olarak anlatmak imkansızdır. Çelikten , manevi güçten , vatan aşkından bir insan yapısı ne demektir ? Bu sorunun cevabı , işte şu gösterişten uzak , mütevekkil ve sakin Anadolu çocuğunun kendisi idi. Düşmanları ona hayrandı. (General Von SANDERS)
- Bu muharebe , devler ülkesinde bir devlet muharebesi idi .(Aşmet BERTLET)
- O genç ve dâhi Türk Şefinin (M. Kemal'in) o esnada orada bulunması , müttefikler bakımından , Talihin en acı darbelerinden biridir. (Alan MOORHEAR)

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE

□ Mehmet Akif ERSOY

*Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünya da eşi ?
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi,
Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya
Ne hayâsızca tehaşşüt ki ufuklar kapalı !
Nerde gösterdiği vahşetle bu : bir Avrupalı
Dedirir yırtıcı,his yoksulu,sırtlan kümesi,
Varsa gelmiş,açılıp,mahpesi , yahut kafesi !*

*Eski Dünya,Yeni Dünya, bütün akvâm-ı beşer,
Kaynıyor kum gibi,tufan gibi,mahşer mahşer.
Yedi iklimi cihanın duruyor karşında,
Ostralya'yla beraber bakıyorsun Kanada !
Çehreler başka ,lisanlar ,deriler rengârenk ;
Sade bir hadise var ortada: Vahşetler denk.
Kimi Hindu,kimi yamyam,kimi bilmem ne belâ
Hani,tauna da züldür bu rezil istilâ !
Ah o yirminci asır yok mu,o mahluk-u asil,
Ne kadar gözdesi mevcut ise hakkıyla sefil ,
Kustu Mehmetçiğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrarı hayâsız casma.
Maske yırtılmasa hala bize afetti o yüz...
Medeniyet denilen kahpe,hakikat,yüzsüz.
Sonra mel' undaki tahrike müvekkel esbâb,
Öyle müthiş ki ; eder her biri bir mülkü harâb.*

*Öteden saikalar parçalıyor âfâkı ;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı ;
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.
Yerin altında cehennem gibi binlerce lâğam;
Atılan her lâğamın yaktığı ; yüzlerce adam.
Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer;
O ne müthiş tipidir savrulur enkaz-ı beşer...*

*Kafa,göz,gövde,bacak,kol,çene,parmak ,el, ayak,
Boşanır sırtlara vadilere sağnak sağnak.
Saçıyor zirha bürünmüş de o nâmert eller,
Yıldırım yayılımı tufanlar, alevden seller.
Veriyor yangını durmuşta açık sinelere,
Sürü halinde gezerken sayısız tayyâre.
Top tüfekten daha sık ,gülle yağan mermiler...
Kahraman orduyu seyret ki bu tehlide güler !
Ne çelik tabyalar ister , ne siner hasmından;
Alınır kal' a mı göğsündeki kat kat iman ?*

*İşte çiğnetmedi namusunu , çiğnetmeyecek.
Şüheda gövdesi , bir baksana , dağlar,taşlar...
O, rüku olmasa , dünyada eğilmez başlar,
Vurulup tertemiz alnından , uzanmış yatıyor ;
Bir hilal uğruna , yâ Rab , ne güneşler batıyor !
Ey , bu topraklar için toprağa düşmüş asker !
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kanın kurtarıyor Tevhid-i...
Bedr'in aslanları ancak , bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın ?
Gömelim gel seni tarihe ! desem , sığmazsın.
Herc-ü merc ettiğin edvara da yetmez o kitab...
Seni ancak ebediyetler eder istiâb .
Bu , taşındır diyerek Kâbe'yi diksem başına;
Ruhunun vahyini duysam da geçirsem taşına .*

*Sen ki son ehli salibin kırarak salvetini,
Şarkın en sevgili sultanı Selahaddin'i,
Kılıçarслан gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki İslamı kuşatmış,boğuyorken hüsrân,
O demir çemberi göğsünde kırıp parçaladın ;
Sen ki , ruhunla beraber gezer ecrâmı adın ;
Sen ki , a'sara gömülse taşacaksın... Heyhât,
Sana gelmez bu ufuklar,seni almaz bu cihât...
Ey şehid oğlu şehid ,isteme benden makber,
Sana ağışunu açmış duruyor peygamber.*

NUSRET MAYIN GEMİSİ VE 18 MART ZAFERİ

Celil Pehlivanoğlu
Tarih Öğretmeni

Çanakkale savaşları deyince akla ilk gelen ve bu savaşların simgesi olan kahraman Nusret Mayın gemisidir. 18 Mart Deniz Savaşı'nda Müttefik Donanmasını dağıtan, Müttefik Komutanlarını şaşkınlığa uğratan, Türk askerine moral, Türk Milleti'ne sevinç kaynağı olan 26 mayınla bir yazgının değişmesine sebep olan bir kahramanlık hikayesidir Nusret Mayın Gemisi.

Nusret Mayın Gemisi'nin başarısı o kadar büyümüştür ki destansı özellikler katılarak menkıbe kitaplarında baş köşeyi almıştır. Çoğu kaynakta "17 Mart'ı, 18 Mart'a bağlayan gece" diye başlar Nusret'in serüveni. Bu verilen tarih doğru olmamakla birlikte, olayın dramatik yanını artırması açısından kullanılmıştır. Nusret'in kahramanlık hikayesi çok önceden başlar; Nusret Mayın Gemisi Boğaz sularına 3 Eylül 1914'te geldi.

Teoman Erbay arşivinden Nusret Mayın Gemisi Almanya'da özel olarak inşa edilmiş bu tekne, dar alanlarda kolayca manevra yapabiliyor ve az su çektiğinden mayın alanları üzerinde güvenle dolaşabiliyordu.

Nusret Mayın Gemisi'nin künye bilgileri şöyledir :

Tipi	Mayın Gemisi
İnşa Yeri	Almanya
Tonajı	360T
Hizmete Girişi	1912
Boyu	40 m
Eni	7,4 m
Çektiği su	2 m
Silahları	1 adet 7,5/40 Top, 2 Adet 4,7 Top, 2 mk. 5b.
Sürat	15 mil
Hizmet Dışı	16.06.1957

Akıbeti Müttefik donanmasının boğazlardaki tabyaları bombalamaya başlamaları (Şubat 1915) ile birlikte Mart ayına kadar geçen süre içinde, dünyanın en büyük donanması boğaz önünde toplanıyor, keşif uçuşlarıyla mayın alanları belirleniyor, mayın araştırma ve keşif gemileri boğazın içlerine kadar girip mayınları temizliyorlardı. Nusret'in mayınlarını döktüğü Karanlık Liman önündeki mayın hatları ise tamamen temizlenmişti.

Uzun süreli bu temizlik çalışmalarının ardından Müttefik donanmasının boğazı geçme girişiminde bulunacağı kesinde. Bunun üzerine Müstahkem Mevkii komutanlığı daha önceden düşündüğü gibi, bir Alman subayının da teklifiyle elde kalan son 26 Mayın Karanlık Liman'a dökme kararı

aldı.

Bu olayın içinde yaşayan Müstahkem Mevkii Kurmay Başkanı Selahattin Adil anılarında şöyle yazmaktadır :

"Düşman kesin saldırısının birkaç gün içinde yapılacağı belli oluyordu. Deniz işlerine bakan ve izleyen tecrübeli, sevimli, uysal bir ihtiyar olan Alman Amirali Menter Paşa'nın teklifine uyularak, geride kalan yedek mayınların atılmasına karar verilmiş ve 30 kadar mayın Nusret gemisinde hazırlanmıştı."

Böylece Müstahkem Mevkii Komutanı Cevat Paşa'nın da görevlendirilmesiyle, Yüzbaşı Tophaneli Hakkı Bey komutasındaki Nusret Mayın gemisi 7/8 Mart gece yarısından az sonra göreve çıkıyordu. Müstahkem Mevkii Mayın Grup Komutanı Yüzbaşı Hafız Nazmi (Akpınar) Bey'de Nusret Mayın Gemisi'ndeydi.

7/8 Mart gece yarısından az sonra sisli bir havada Çanakkale'den ayrılan Nusret

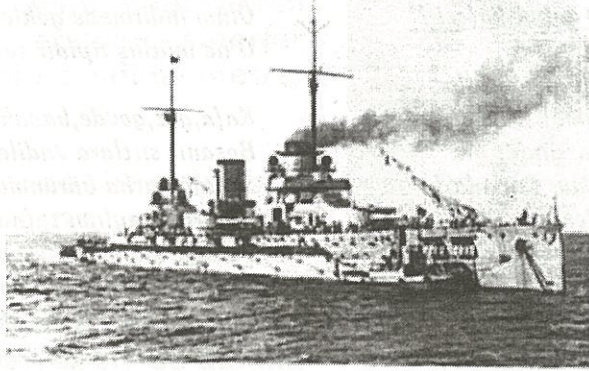
Mayın Gemisi bütün ışıklarını söndürmüş, kivilcim atmasını diye ocaklarını bastırılmışlardır. Daha önceden dökülmüş olan mayınların arasında, Nazmi Bey'in kılavuzluğunda geçerek karanlık Liman'a doğru ilerlemeyi sürdürürler. Kıyıya paralel olarak 100'er metre aralıklarla ve suyun 4,5 metre altında 26 mayın da sessizlik içinde dökülür. Görev tamamlandığında yine aynı sessizlik ve dikkatle geriye dönen Nusret Mayın Gemisi, bir savaşın kaderini değiştirecek 26 Mayınlık imzasını bırakmıştır geride.

Ertesi günlerde, Müttefikler tarafından yeni keşif uçuşları ve mayın taramaları yapılmıştır. Her nasılsa bu 26 sürpriz mayın kendilerini saklamayı başarmıştır. Hatta Karanlık Koy'da mayın bulunmadığına dair rapor veren İngiliz Pilot, bu sürpriz mayınların başarısından bir gün sonra kurşuna dizilmiştir.

18 Mart günü yaşananlar Türk tarihinde gerçek bir zaferdir. Bu zaferde Nusret Mayın Gemisi'nin başarısı tartışılmazdır. Winston Churchill 1930'da "Revue de Paris" dergisinde bu olayı şöyle yorumluyordu. "Birinci Dünya Harbi'nde bu kadar insanın ölmesine harbin ağır masraflara mal olmasına, denizlerde 5,000 tane ticaret ve savaş gemisinin batmasına başlıca neden, Türkler tarafından bir gece önce atılan ve incecik bir çelik halat ucunda sallanan 26 adet mayındır."

Görüldüğü gibi Nusret Mayın Gemisi ve 18 Mart Zaferi bütünleşmiş ve bu zaferle birlikte anılan bir destana dönüşmüştür.

Nusret Mayın Gemisi 2000 yılı itibarıyla hala Mersin'de bulunmakta, batmaması için vakıflar ve gönüllüler yardımı ile içindeki su boşaltılmaktadır. Belki Yavuz ve Midilli gibi jilet olmayacaktır, ama bu kaderi paylaşmamak için yardıma ihtiyacı vardır.

Bir Çanakale Şehidinin Son Mektubu

Hayriye Koparan
11 - B

Valideciğim,

Dört asker doğurmakla müftechir şanlı Türk annesi!

Nasihahat-amiz mektubunu, Divrin Ovası gibi güzel, yeşillik bir ovacığın ortasından geçen derenin kenarındaki armut ağacının sayesinde otururken aldım. Tabiatın yeşillikleri içinde mest olmuş ruhumu bir kat daha takviye etti. Okudum, okudukça büyük dersler aldım. Tekrar okudum. Şöyle güzel ve mukaddes bir vazifenin içinde bulunduğumdan sevindim. Gözlerimi açtım, uzaklara doğru baktım. Yeşil yeşil ekinlerin rüzgara mukavemet edemeyerek eğilmesi, bana, annemden gelen mektubu selamlıyor gibi geldi. Hepsini benden tarafa doğru eğilip kalkıyordu ve beni, annemden mektup geldi diyerek tebrik ediyorlardı.

Gözlerimi biraz sağa çevirdim güzel bir yamacın eteklerindeki muhteşem çam ağaçları kendilerine mahsus bir seda ile beni tebşir ediyorlardı. Nazarlarımı sola çevirdim ciğil ciğil akan dere, bana validemden gelen mektuptan dolayı gülüyor, oynuyor, köpürüyordu... Başımı kaldırdım, gölgesinde istirahat ettiğim ağacın yapraklarına baktım. Hepsini benim sevincime iştirak ettiğini, yaptıkları rakslarla anlatmak istiyordu. Diğer bir dalına baktım, güzel bir bülbül, tatlı sedasile beni tebşir ediyor ve hissiyatıma iştirak ettiğini ince gagalarını açarak göstermek istiyordu.

İşte bu geçen dakikalar anında, hizmet eri:

- Efendim, çayınız, buyurunuz, içiniz, dedi.
- Pekala, dedim. Aldım baktım, sütlü çay...
- Mustafa bu sütü nereden aldın? dedim.
- Efendim, şu derenin kenarında yayıla yayıla giden sürü yok mu?
- Evet, dedim. Evet ne kadar güzel.
- İşte onun çobanından 10 paraya aldım.

Valideciğim, on paraya yüz dirhem süt, hem de su katılmamış. Koyundan şimdi sağılmış, aldım ve içtim.

Fakat bu sırada düşünüyorum. Ben validemin sayesinde onun gönderdiği para ile böyle süt içeyim de, annem içmesin, olur mu? Şevket neden içmiyor?

Fakat yukarıdaki bülbül bağıryordu: "Validen kaderine küssün, ne yapalım. O da erkek olsaydı, bu çiçeklerden koklayacak, bu süttten içecek, bu ekinlerin secdelerini görecektir ve derenin aheste akışını tetkik edecek ve çıkardığı sesleri duyacak idi."

Şevket merak etmesin, o görür, belki de daha güzellerini görür.

Fakat valideciğim, sen yine müteessir olma. Ben seni, evet seni mutlaka buralara getireceğim. Ve şu tabii manzarayı göstereceğim. Şevket, Hilmi de senin sayende görecektir.

O güzel çayırın koyu yeşil bir tarafında, çamaşır yıkayan askerlerim saf saf dizilmişler. Gayet güzel sesi biri ezan okuyordu.

Ey Allah'ım, bu ovada onun sesi be kadar güzeldi. Bülbül bile süstu, ekinler bile hareketten kesildi, dere bile sesini çıkarmıyordu.

Herkes, her şey, bütün mevcudat onu, o mukaddes sesi dinliyordu. Ezan bitti. O dereden ben de bir abdest aldım. Cemaat ile namazı kıldık. O güzel yeşil çayırın üzerine diz çöktüm.

Bütün dünyanın dağdağa ve debdebelerini unuttum. Ellerimi kaldırdım, gözlerimi yukarı diktim, ağzımı açtım ve dedim:

- Ey Türklerin Ulu Tanrısı! Ey şu öten kuşun, şu gezen ve meleyen koyunun, şu secde eden yeşil ekin ve otların, şu heybetli dağların Halkı! Sen bütün bunları Türklere verdin. Yine Türklere bırak. Çünkü böyle güzel yerler, seni takdis eden ve seni ulu tanıyan Türklere mahsustur.

"Ey benim Yarabbim! Şu kahraman askerlerin bütün dilekleri; ism-i celalini İngilizlere ve Fransızlara tanıtmaktır. Sen bu şerefli dileği ihsan eyle, ve huzurunda titreyerek, böyle güzel ve sakin bir yerde sana dua eden biz askerlerin süngülerini keskin, düşmanlarını zaten kahrettin ya, bütün bütün mahveyle!"

Diyerek bir dua ettim ve kalktım. Artık benim kadar mes'ut, benim kadar mesrur bir kimse tasavvur edilemezdi.

Dünyanın en güzel yerleri burası imiş. Yalnız bu memleketlerde düğün olmuyor. İnşallah düşman asker çıkarır da, bizi de götürürler, bir düğün yaparız, olmaz mı?

Kadir'e mektup yazdım.

Valideciğim, evdeki senet vesaireyi kimselere kat'iyen vermeyin ve sorarlarsa biz bilmiyoruz deyin.

Çantayı al, sandığa koy. Ben sana vaktiyle anlatmış idim.; bu dünya böyledir.

Fakat sen merak etme. O parayı vermese, adliyedeki adam vermezdi. Hani nasıl aldık. Yalnız zaman ister.

Valideciğim, çamaşır falan istemem, paralarım duruyor, Allah razı olsun.

Oğlun Hasan Etem 4 Nisan 1331 (17 Nisan 1915)

BEDELİ ÇANAKKALE'DE

Meltem ŞEN 3 - E

Askerlik vazifesi yaparken vatan uğrunda şehadet mertebesine ermek veya gazi olmak her Türk için tabii bir şeydir. Ancak bu 45 şehit ve 150 gazinin durumu başkadır. Zira bunların istisnasız hepsi(1909 ve 1914 Askeri Mükellefiyet Kanunu gereğince) askerlik vazifesinden ya muaf ya da maksureli(tecilli) tutulmuş gençlerdir. Bu iki kanun sultani mektepleri talebe ve mezunları askerlik vazifesinden " maksureli" ettiği gibi , Balkan Harbi sırasında mer'i olan 1909 kanunu da üstelik bütün İstanbul halkını askerlik vazifesinden azade kılmaktadır. bu şehit ve gazilerin hepsi 17-22 yaşındayken ve bir kısmı henüz mektebin lise ve orta kısmında, bir kısmıysa mezun ve İstanbul Darülfünunu veya Avrupa üniversitelerinde tahsildeyken, birbirleriyle yarış edencesine askerlik şubelerine koşmuşlar ve gönüllü olarak askere yazılmışlardı. Hatta içlerinden Irak Cephesi'nde şehit düşen 646 Celal İbrahim seferberliğinin ilanıyla beraber geceden gidip askerlik şubesinin kapısında sabahlamış ve " 1 Numaralı Gönüllü" yazılmak şerefini elde emişler.

Galatasaraylıların bu şüheda menkıbeleri arasında dünyada eşi bulunamayan bir tanesini (Mehmet Muzaffer'in Destanını) Gazeteci Ziyad Ebuzziya şöyle dile getiriyor:

Üç aylık bir talimden sonra Mehmet Muzaffer "zabit namzedi" olarak Çanakkale'de idi. (Mart 1916) müttefik İngiliz ve Fransız kuvvetleri, Çanakkale' de uğradıkları mağlubiyetlerden ve verdikleri yüzellibin zayıttan sonra Boğaz 'ı aşamayacaklarını anlamışlar , 1915'in son haftasıyla 1916'nın ilk haftasında bütün hatları tahliye edip çıkıp gitmişlerdi.

Galatasaray Lisesi öğrencisi iken gönüllü Çanakkale cephesine giden zabit (subay) adayı Mehmet Muzaffer Bey'in alayının otomobillerine lastik satın almak için bir gecede (1916 yılı baharı) yaptığı sahte 100 liranın ön yüzü. Paranın altında "bedeli Çanakkale'de altın olarak ödenecektir" yazılıdır. Teğmenliğe yükselen bu vatansesverimiz, 1917 yılında Gazze'de şehit düşmüştür

Muzaffer Çanakkale'ye vardığında harp durmuştu. Zaman zaman İmroz ve Bozcaada'da üslenmiş düşman gemileri ve uçakları bombardımanda bulunuyorlarsa da 1915 Nisan 'ın da Aralık sonuna kadar sekiz ay süren kanlı boğuşmalarla kıyasla bu bombardımanlar " hiç mesabesindeydi." Çanakkale'de ki birliklerin büyük bir kısmı Kafkas, Irak, ve Filistin cephelerine sevk edeceklendi. Hazırlanma ve noksanlarına ikmal emri aldılar. Muzaffer birliğinin alay karargahında görevliydi. Alay 'ın kamyon ve otomobil lastiği ile diğer bir takım malzemeye ihtiyacı vardı. Bunlar ise ancak İstanbul'dan sağlanabilirdi. O devirlerde bu gibi basit mübayalar için artırma yapmak ilanlarda bulunmak ne adetti, ne de bunları kaybedilecek vakit vardı. Her şey "itimat" ile yürürdü. Muzaffer açıkgozlu ve becerikli İstanbul çocuğu olduğundan Karargah, gerekli malzemenin temin ve mübayaasına onu memur etti. İcâbeden paranın kendisine itası içinde Erkan-ı Harbiye Riyaseti'ne hitaben yazılı bir tezkereyi eline verdiler.

O yıllarda İstanbul'da otomobil ve kamyon nadir rastlanan vasıtalarıydı. Bunların lastikleri de yok denecek kadar azdı ve karaborsaydı. Muzaffer aradı,uğraştı, nihayet Karaköy' de bir Yahudi de istediklerini buldu. Fiyatlar pek fahişti , ama yapacak başka bir şey yoktu. Anlaşmaya vardı. Lazım gelen parayı almak üzere Erkan-ı Harbiye'ye gitti. Elindeki tezkereyi tediye merciine havale ettiler. Muzaffer az sonra yaşlı bir kaymakam Yarbay 'ın huzurundadır. Kaymakam uzatılan tezkereyi okudu. Karşısında hazırıl da duran ihtiyat zabitine baktı. İsteyeceği paranın miktarını sormadan , "Ne alınacak" dedi. " Oto kamyon lastiği" cevabını verilince bir an durdu. Sonra

Muzaffer'e dik dik baktı :

"bana bak oğlum! Ben askerin ayağına postal sırtına kaput alacak parayı bulamıyorum. Sen otomobil lastiğinden bahsediyorsun. Haydi yürü git , insanı günaha sokma para mara yok!..."

Muzaffer selamı çağırdı dışarı çıktı. Harbiye Nezareti'nin (ugünkü hukuk fakültesi binası) bahçesinden dışarıya ağır ağır yürürken ne yapacağını düşünüyordu. Malzemelere Alay 'ın ihtiyacı vardı. Elindeki(Almanların verdiği) iki Mercedes-Benz kamyon ve iki binek arabası lastiksizdi. Diğer malzemelerde mutlaka lazımdı. Kendisi bulur alır diye görevlendirilmişti. Malzemeyi bulmuştu fakat para yoktu. Eli boş dönemezdi ,bir çaresini bulmak lazımdı...

Muzaffer bunları düşüne düşünce Beyazıt Meydanı'na vardı birden durdu. Kendi kendine gülmüştü aradığı çareyi bulmuştu.

Doğru tüccar Yahudi' nin yanına gitti:

" Paranın tediye muamelesi akşamüstü bitecek, ezandan sonra gelip malları alamam gece kaldıracak yerim yok. Yarın öğleden evvel vapur Çanakkale'ye kalkıyor, yetiştirmem lazım. Onun için sabah ezanında geleceğim malları mutlaka hazır edin..."

Tüccar "peki" dedi. Muzaffer tam ayrılırken ilave etti.

"Altın para vermiyorlar kağıt para verecekler"

yahudi yine "peki" dedi. Ertesi sabah Muzaffer Merkez Kumandanlığından sağladığı araba ve neferlerle ezan vakti Yahudi'nin kapısında idi. Ortalık henüz işiyordu. Tüccar malları hazırlamıştı. Hava gazı fenerinin yarım yamalık aydınlattığı loşlukta mallar arabaya yüklendi. Muzaffer bir yüzlük kaime (yüz liralık kağıt para) verdi. Araba dörtlü Sirkeci 'ye yollandı. Malzeme şat'a oradan dubada bağlı gemiye aktarıldı. Az sonra da gemi Çanakkale yolunu tutmuştu.

Üç gün sonra Yahudi elindeki yüzlük kaimeyi bozdurmak üzere Osmanlı Bankası'na gitti. Bozmadılar zira elindeki para sahte idi.

Muzaffer, evrak-ı nakdiyelerin basımında kullanılan kağıtın aynı Karaköy kırtasiyecilerinden tedarik etmiş bütün gece oturmuş çini mürekkebi ve boya ile gerçeğinden bir bakışta ayırt edilemeyecek nefasette taklit bir para yapmıştı. Tüccara verdiği ve yutturduğu para buydu. O devrin hakiki paralarının üzerindeki yazılar arsında bir de şu ibare bulunuyordu: " Bedeli Dersaadet'te altın olarak tesviye olunacaktır." Muzaffer yaptığı taklit paradaki bu ibareyi değiştirerek şöyle yazmıştı:

" Bedeli Çanakkale 'de altın olarak tesviye olunacaktır."

Onun burada altın dediği Çanakkale'de Mehmetçiğin akıttığı, altından daha kıymetli kanı idi.

Sahte paraya gelince...

Yahudi tüccar bunu mesele yapmadı. Yapmak mı istemedi, yapmaktan mı çekindi bilinemez. Ancak olay bütün İstanbul'da yayıldı. Dünyada emsali olmayan ve olmayacak olan bu hadise Şehzade Halim Efendi 'nin kulağına kadar gitti. Şehzade hemen lalasını göndererek Yahudi tüccarı buldurdu. Yüzlük taklit evrak-ı nakdiyeyi bedelini altın olarak ödeyip aldı. Çok zarif sedef kakmalı, içi kadifeli bir mücevher çekmecesine yerleştirip, İstanbul polis okulundaki emniyet müzesine hediye etti. Bu emsalsiz parça müzede şeref mevkiinde muhafaza olundu.

ATATÜRK KRONOLOJİSİ

ATATÜRK KRONOLOJİSİ

- 1881** - Mustafa Kemal 'in Selanik'te doğması.
- 1895** - Mustafa Kemal'in Selanik Askeri Rüştiyesi'ni bitirip Manastır Askeri İdadisi'ne gitmesi
- 11 Ocak 1905** - M. Kemal'in Kurmay Yüzbaşı olarak Harp Akademisi'nden mezun olması
- 13 Nisan 1909** - M. Kemal'in 31 Mart Ayaklanması üzerine Hareket Ordusu Kurmay Başkanı olarak İstanbul'a Hareketi
- 9 Ocak 1912** - M. Kemal'in Trablusgarp'ta Tobruk taarruzunu başarıyla idare etmesi
- 25 Nisan 1915** - İtilaf Devletleri'nin Arıburnu'na asker çıkarmaları üzerine M. Kemal'in tümeniyle düşmanı önlerek durdurması
- 10 Ağustos 1915** - M. Kemal'in bizzat idare ettiği taarruzda Anafartalar Cephesi'nde düşmanı yenmesi
- 6-7 Ağustos 1916** - M. Kemal'in Bitlis ve Muş'u geri alması
- 13 Kasım 1918** - M. Kemal'in Yıldırım Orduları Komutanlığı'nın kaldırılması üzerine İstanbul'a gelmesi
- 19 Mayıs 1919** - M. Kemal'in Samsun'a çıkması
- 8 Temmuz 1919** - M. Kemal'in 3. Ordu Müfettişliği'nden ve askerlikten çekilmesi
- 23 Temmuz 1919** - M. Kemal'in Erzurum Kongresi'ne başkan seçilmesi
- 4 Eylül 1919** - M. Kemal'in Sivas Kongresi'ne başkan seçilmesi

- 11 Eylül 1919** - M. Kemal'in Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyeti Başkanlığına seçilmesi
- 27 Aralık 1919** - M. Kemal'in Heyeti Temsiliye ile birlikte Ankara'ya gelmesi
- 23 Nisan 1920** - M. Kemal'in Ankara'da TBMM açması (24 Nisan'da Meclis Başkanı seçildi.)
- 5 Ağustos 1921** - TBMM tarafından M. Kemal'e Başkomutanlık görevinin verilmesi
- 23 Ağustos 1921** - M. Kemal'in idaresinde Sakarya Meydan Savaşı'nın başlaması

- 19 Eylül 1921** - M. Kemal'e TBMM tarafından Mareşallik rütbesinin ve Gazi sanının verilmesi
- 26 Ağustos 1922** - Gazi M. Kemal'in Kocatepe'de Büyük Taarruz'u idareye başlaması
- 30 Ağustos 1922** - Gazi M. Kemal'in Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ni kazanması
- 10 Eylül 1922** - Gazi M. Kemal'in İzmir'e girişi
- 1 Kasım 1922** - TBMM saltanatın kaldırılmasına karar vermesi
- 17 Şubat 1923** - Gazi M. Kemal'in İzmir'de ilk Türk İktisat Kongresi'ni açması
- 29 Ekim 1923** - Gazi M. Kemal'in Türkiye Cumhurbaşkanlığı'na seçilmesi
- 1 Mart 1924** - Gazi M. Kemal'in TBMM'ne halifeliğin kaldırılması ve tedrisatın tevhide lüzmunu teklif eden açış nutkunu söylemesi
- 24 Ağustos 1925** - Gazi M. Kemal'in ilk defa şapka giymesi
- 15-20 Ekim 1927** - Gazi M. Kemal'in CHP İkinci Kurultayı'nda tarihi büyük nutkunu söylemesi
- 1 Kasım 1927** - Gazi M. Kemal'in ikinci defa cumhurbaşkanlığına seçilmesi
- 15 Nisan 1931** - Gazi M. Kemal tarafından Türk Tarih Kurumu'nun kurulması
- 4 Mayıs 1931** - Gazi M. Kemal'in üçüncü defa cumhurbaşkanlığına seçilmesi
- 12 Temmuz 1932** - Gazi M. Kemal tarafından Türk Dil Kurumu'nun kurulması
- 29 Ekim 1933** - Gazi M. Kemal'in cumhuriyetin onuncu yıldönümü dolayısıyla tarihi nutkunu söylemesi
- 24 Kasım 1934** - TBMM'nin Mustafa Kemal'e ATATÜRK soyadını veren kanunu kabul etmesi
- 1 Mart 1935** - Atatürk'ün dördüncü defa cumhurbaşkanlığına seçilmesi
- 10 Kasım 1938** - Atatürk'ün ölümü

İSTİKLAL MARŞI'NIN TAHLİLİ

Seval Özkurt 3- E

İstiklâl Marşı, Cumhuriyet'in İlanı'ndan önce 1921'de yazılmış olmakla beraber, Cumhuriyet'i müjdelere ve millî marş olarak kabul edildikten sonra, hemen her gün tekrarlandığı için Atatürk ile beraber Cumhuriyet devrinin sembolü olur. Bu devirden sonra yetişen bütün nesillerin daha ziyade merasim dolayısıyla kendine has bestesi ile söyledikleri bu marş, şiir olarak da üzerinde durulmaya değer.

İstiklâl Marşı'nı değerlendirirken, yazıldığı devri göz önünde bulundurmak lâzımdır. Şiiri söyleyen Mehmet Âkif olmakla beraber, aslında o, kendi benî ile birleştiği Türk milletinin duygu ve inancını dile getirir.

İstiklâl Marşı'nın yazıldığı yıllarda, henüz İstiklâl Savaşı kazanılmamıştır. Türk ordusu, bu şiir yazıldıktan bir yıl sonra, 16 Ağustos'ta Büyük Taarruz'a geçer.

Düşmana karşı ordu ve millete cesaret vermek isteyen büyük şair, şiirine "Korkma!" diye başlar.

"Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın

Kim bilir belki yarın, belki yarından da yakın." mısraları da ümitli bekleyişi ve geleceğe inancı gösterir.

Şiirin birinci dördlüğünde söz konusu olan; "al sancak"tır. Al sancak, Türk milletinin sembolüdür. Türk bayrağının al rengi, şairde alev intibası uyandırmıştır. Bu alev "sönmez"dir. Zira onun çıktığı kaynak her Türk ailesinin evinde yanan "ocak"tır. Yurdun üstünde tüten "en son ocak" kaldıkça, bu bayrağın alevi, bu şafaklarda dalgalanacaktır.

Türk bayrağında dikkati çeken ikinci sembol; "yıldız"dır. Birinci dördlüğün üçüncü mısrasında şair, bu yıldız ile gökteki yıldızı birleştirir. Gökteki yıldız kimsenin eli dokunamayacağı gibi, "Türk milletinin yıldızı" olan al bayrağın yıldızına da kimse el süremez.

İkinci dördlükte, Türk bayrağının üçüncü sembolü olan "hilâl"den hareket edilmiştir. "Hilâl" Eski Türk Edebiyatı'nda sevgiliye benzetilir. Türk bayrağındaki "ay", kendisini sevenlerden fedâkârlık beklediği için, kaşlarını çatmıştır. Eski Türk Edebiyatı'nda sevgilinin kaş, genellikle "ay"â benzetilir. Şair, burada vatanın simgesi olan hilâle (sevgiliye) gülmesi için yalvarır. Bu millet, onun uğruna on binlerce şehit vermiştir.

Üçüncü dördlükte, "hürriyet" kavramı söz konusudur. Burada şair, "ben" kelimesini kullanmakla beraber, anlatılmak istenen, "Türk milleti"dir. Şair, burada Türk milletini konuşmaktadır.

Dördüncü dördlükte Türk milleti ile düşmanlar karşılaştırılmaktadır. Garb (Batı) maddî silahların üstünlüğüne güvenerek, yurdumuza saldırmıştır. Düşmanların bu maddî üstünlüğüne karşı, Türkler'in hiçbir şey ile sarsılmayan imanları vardır. "Ulusun" kelimesiyle; "Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar, bırak varsın ulusun, onda artık korkulacak bir taraf kalmamıştır." demek istemiştir.

Beşinci dördlükte, düşmanla çarpışan askere hitap ediliyor. Bu parçada geleceğe büyük bir inançla bakılmaktadır.

Altıncı dördlükte, "vatan" söz konusudur. Bu vatan, binlerce şehit verilerek kazanılmış ve korunmuştur. Bundan dolayı ona bakarken toprağı değil, ona gömülü olan şehitleri görmelidir. Dünyada hiçbir şey, vatan kadar kutsal ve değerli değildir.

Yedinci dördlükte de "vatan" kavramı söz konusudur. Burada da "vatan" ile "şehitler" (şühedâ) arasındaki münâsebet üzerinde durulmuştur. Burada; "vatan"ın, "cân" ile "cânân"dan (sevgiliden) da üstün bir değer taşıdığı inancı vardır.

Dokuzuncu ve onuncu dördlükler birbirine bağlıdır. Burada "din" söz konusudur. Mehmed Âkif'in Allah'tan istediği tek şey, mâbedine (ibâdet yerlerine) yabancıların elini dokundurmaması ve dinin temeli olan şeylere şehâdet (şâhitlik) eden ezanların yurdun üstünde ebedî olarak inlemesidir.

Dokuzuncu parçada konuşan, "şehit"tir. Din uğruna, vatan uğruna savaşan asker, kendi öldükten sonra ezanları, ezan seslerini işitirse, mezarından kalkarak, yarasından kanlar aka aka, bir ruh gibi yükselir ve başı arşa değer. İslâm inancına göre şehitler, doğrudan doğruya cennete giderler. Bundan dolayı onlar din ve vatan uğruna ölmekten korkmazlar.

Onuncu ve sonuncu parça; şiirde ortaya konulan fikir ve inançların bir nevi özeti. Burada da milletin ölmeyeceği, ebedî olarak yaşayacağı inancı vardır.

Dil ve şekil bakımından şiire hâkim olan düşünce; kuvvet, güven duygusu, sağlamlık ve sâdeliktir. Bunlar Türk halkı ve askerinin temel vasıflarıdır.

(Prof. Dr. Mehmet Kaplan,
Yeni Türk Ed. Araştırmaları, Dergâh Yay.)

ATATÜRK VE İstiklâl Marşı

İstiklâl Marşı 1 Mart / 1921'de Meclisde müzâkkeye edilip, zamanın maarif vekili Hamdullah Suphi bey tarafından meclis kürsüsünden tekrar tekrar okunmuş ve ayakta alkışlarla kabul edilmişti.

Marşın bestelenmesi için, Ankara'da bir komisyon kurulmuş, bestelenecek mısraları seçilerek ilân edilmişti.

Komisyonun çalışmalarını yakından takip eden ATATÜRK, bu seçimi uygun bulmamıştı. İstiklâl Marşının uzun olmasında mutabakatını söyleyerek okunduğu ve çalındığı zaman, herkesin uzun uzun ayakta tutulmamasının elbette doğru olmadığı, ancak Marşın İstiklâl davamızı anlatışı cihetinden, büyük mânası olan, bilhassa şu mısralarının marşdan çıkarılmasının doğru olmadığını söylemiştir.

Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyet
Hakkıdır Hakka tapan milletimin istiklâl

ATATÜRK:

- Benim bu milletten daima hatırlamasını istediğim vecizeler, işte bunlardır, demiştir.

Cumhuriyetin 15. yıl şenlikleri yapılırken, takatsiz yattığı Dolmabahçe Sarayı'nın önüne gelen bir vapur dolusu gençlik, İstiklâl Marşını söylüyordu. ATATÜRK, büyük bir içtenlikle dinlemiş ve hazin hazin gülümseyerek:

- Beni çağırıyorlar, seviniyorlar, sevinecekler tabii, sevinmek de haklıdır, onbeş yıl Cumhuriyet... Bu sevinilecek neticedir, demiştir.

DEYİMLERİMİZDEN BİR DEMET

Elvan Doğan
Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmeni

A

Abayı yakmak: Aşık olmak,sevdalanmak,birisine gönül vermek.
Abdala malum olmak: Bir olayın ya da işin olabileceğini önceden sezinlemek,tahmin etmek.
Abdestsiz yere basmamak: Dine ve dinin buyruklarına inceden inceye bağlı olmak.

B

Baba adam: Hoşgörülü ve olgun davranan,yardımsaver insan.
Bağırına basmak: Sevgiyle okşamak,şefkatle ve merhametle birine yardım etmek.
Baltayı taşa vurmak: 1)Yanlışlıkla ve istemeyerek birine karşı kötü söz söylemek,kırcı olmak,hatalı davranmak.2)Kendi hatasını,eksikliğini yanlışlıkla ortaya çıkarmak.

C

Cana can katmak: Yaşam sevincini,mutluluğunu arttırmak.
Cana minnet bilmek: Varolanları ve bulunduğu durumu çok istediği,beklediği şeylerden saymak,bünlara şükretmek.
Cana yakın: Kendini sevdiren,sevimli,sokulgan.

D

Dağdan gelip bağdakini kovmak: Bir yere yeni gelenlerin, o yerde öteden beri yerleşmiş olanların yerini,işini alması.
Dağlar dayanmaz(bu acıya): Çok büyük ve derin,dayanılmaz bir derin,sıkıntıyla karşılaşmak.
Dikiş tutturamamak: Bir görevde süreklili kalmayı başaramamak.

E

Eceline susamak: Ölümüne ya da öldürülmesine neden olabilecek davranışlarını ısrarla sürdürmek.
Ecel teri dökmek: Tehlikenin verdiği korku ile büyük bir bunalım geçirmek.
Eciş bücüş: Her yanı eğri büğrü,biçimsiz durumda.
Ekmeğine yağ sürmek: Bilmeden birinin yararına iş yapmak.

F

Felsefe yapmak: Olayların neden ve sonuçları üzerine kendine göre fikirleri abartılı bir biçimde söylemek.
Fol yok yumurta yok: Hiçbir belirti olmadığı halde varmış gibi davranıp,buna göre hareket etmek.

G

Gam yememek: Kaygısız,tasasız olmak,üzülmemek.
Gökte ararken yerde bulmak: Bulamayacağı sandığı şeyi ya da kişiyi kolayca bulmak.
Gökten zembille mi indi?: Çok saygıdeğer biri mi?Ona ayrıcalık tanınmasının sebebi nedir?.

H

Haddini bilmek: Yeterli olduğu konular dışındaki işlere karışmamak.
Hakkı geçmek: Alacağının bir bölümü başka birine verilmiş olmak.Yapılan bir işte emeği,katkısı bulunmak.
Hatır gönül bilmemek(tanınamamak): Değer verdiği, sevip saydığı birini bile kırma pahasına inandığı gibi davranmak.

I - İ

Iskartaya çıkarmak: Yararsız olduğu anlaşıldığı için bir kenara bırakmak.
Işık tutmak: Herhangi bir konuyu ya da sorunu aydınlatıcı düşünceler ile sürmek.
İcabına bakmak: Gereğini yerine getirmek. Yok etmek, ortadan kaldırmak.
İçi içine sığmamak: Aşırı sevincin heyecanını yaşamak.

K

Kabak başına (başında) patlamak: Toplulukla ilgili bir olaydan bir kişi kayba uğramak, cezalanmış olmak. (Kötülük ona rastlamak).
Kafadan atmak: Rastgele, gelişigüzel konuşmak.
Kafa patlatmak: Bir konu üzerinde uzun süre düşünmek, kafa yormak.

L

Laf altında kalmamak: Kırcı sözlere gereken etkinlikte ve sertlikte karşılık vermek.

Laf atmak: Birisine tedirgin edici sözleri uzaktan söyleyip iştirmek.

Laf etmek: Bir olayı, bir davranışı dedikodu konusu yapmak.

Lügat parçalamak: Süslü ve anlaşılmaz sözlerle konuşmak.

M

Madalyanın ters (öteki) yüzü: İyiye giden bir iş ya da durumun akılda tutulması gereken olumsuz yönü.

Meydana atılmak: Bir konu ileri sürülmek. Bir işi sonuçlandırmak üzere kendini göstermek.

N

Nabza göre şerbet vermek: Birinin sevgisini kazanmak için onun hoşlanacağı, beğeneceği davranışlarda bulunmak.

Nabzını yoklamak: Birinin ne düşündüğünü, nelere ilgi duyduğunu anlamaya çalışmak.

Nuh der Peygamber demez: Düşüncelerinde sonuna kadar direnir, hiçbir etki ve zorlama ile değiştirmez.

O

Ocağına düşmek (birinin): Yardımına gereksinme duyarak çok yalvarmak.
Ocağına incir dikmek: Birinin evini barkını yıkmak, ailesine kötü günler yaşatmak.

Ok yaydan çıkmak: Vazgeçilemeyecek, geri dönülmeyecek bir iş yapmak.

Oldu bittiye getirmek: Bir işi başka biçime sokulamayacak, değiştirilemeyecek durumda bitirmek.

P

Pabucu dama atılmak: Daha iyisi bulunduğu için eskisinin rağbet görmemesi, unutulması.

Pabuç bırakmamak: Hiçbir şeyden çekinmeden yapacağını yapmak, korkmamak.

Papuç pahalı: Tehlikeli bir işe benziyor.

R

Rafa koymak (kaldırmak): Bir iş üzerinde çalışmaktan vazgeçmek.

Rayına oturmak: Bir işin istenilen şekilde devam ettirilmesi.

S

Saati saatine uymamak: Sık sık değişen durum olmak.

Sabahın köründe: Sabahın alaca karanlığında, erken saatte.

Sabır taşı: Çok sabırlı davranan, sıkıntılara katlanan.

T

Tabana kuvvet: Yürümek zorundayız.

Tabanları kaldırmak: Birdenbire koşmaya başlamak.

Tabanları yağlamak: Uzun süre yürümeye hazırlıklı olarak yola çıkmak.

Taban tabana zıt: Birbirinin tam tersi.

U

Ucu dokunmak: O işten zarar görmesine neden olmak, birine zarar vermek.

Ucu ucuna (gelmek): Gerektiği kadar olmak, fazla olmaması.

V

Vaktini öldürmek: İş yapmadan, boşuna zaman geçirmek.

Varlık göstermek: Kendi gücüne ve yeteneğine göre bir iş yapmak.

Y

Ya bu deveyi gütmeli, ya bu diyardan gitmeli: Ancak bu işi yaparsan burada kalabilirsin.

Ya devlet başa, ya kuzgun leşe: Giriştiğim iş sonunda ya büyük bir başarı kazanırım, ya da tümüyle her şeyimi kaybederim.

Z

Zaman öldürmek: Dilenerek ya da sohbet ederek vakit geçirmek, hiç iş yapmamak.

Zarf zurt etmek: Bağırıp çağırarak kendini önemli bir kişi gibi göstermeye çalışmak.

Zar zor: İstemeye istemeye, güçlükle

Bilinmeyen Yönleriyle Mehmet Akif

Yusuf Ünsal
İngilizce Öğretmeni

Âkif'in Uygarlık Anlayışı

Mehmet Âkif, yaşamı boyunca asrî olmamakla, çağının gerçeğini kavrayamamakla itham edilmişti. Bunu büyük bir tevekkül ve sabırla karşılıyor, hakkındaki kanaafi değiştirmek için düşünce ve yaşam biçiminde hiçbir değişiklik yapmayı düşünmüyordu.

Öldüğünde Cenap Şahabattin Âkif için "Şu mânâda asrî değildir ki, rindce hal ve vaziyeti içinde uzak mazilerin temizliğini taşır. Hattâ bir görüşe göre Âkifi edebiyat bakımından da asrî görmeyebiliriz. Öyle ya, her devrin bazı belâgat, bazı fesâhat hastalıkları vardır ki ona tutulanlar bir müddet bunun farkına varamazlar. Bu geçici kelime ve mânâ salgınlarının son elli senede edebiyatımız, türlü musablarını (düşkün) gösterdiği halde, Âkif'in eserleri tabiat vergisi olarak garip bir muafiyet sâyesinde onların hepsinden masûn (dokunulmamış) ve tamamıyla tendürüst kaldı" Âkif'in eleştirilen medeniyet anlayışı, gerçekte, İslâm'ın tarif ettiği dürüst ve ahlâki düzenin dışına çıkan yaşam biçimiydi. Âkif, Batı'nın sahip olduğu medeniyeti hiçbir şekilde inkâr etmemiş, aksine bu uygarlığın ulaştığı düzeye İslâm toplumlarının da ulaşması dileğini dile getirmişti.

Nitekim Berlin'den bulunduğu dönemde, Almanya'yı yakından tanımak istemiş, her fırsatta Batı'nın ulaştığı bilim ve teknik düzeyinin üstünlüğüne hayranlığını belirtmiş, ancak fikir ve ahlâk yönünden Batı medeniyetinin önemli ölçüde eleştirilecek yönleri olduğunu aktarmıştı.

Berlin Hatıraları isimli şiirinde yaşamı yönlendiren uygarlık anlayışının farkına işaret etmiştir. Batı'da gözlediği yaşam biçimini, ve biçimi oluşturan toplumsal değer yargılarını çok isabetli gözlem ve tahlillerle ortaya koyuyordu.

Âkif'in Berlin seyahati ilginç bir öykü ile başladı. 1915 yılı ortalarına doğru, savaşta müttefikimiz olan Almanya, savaş sırasında İngiliz, Fransız ve Rus ordularından aldığı eserler arasında Müslümanlar olduğunu fark etti. Bu eserleri ayrı kamplarda topladı. Bu kamptaki Müslüman esirlere iyi muamele ediliyordu. Hattâ, Müslüman esirlerin ibâdet etmesi için çok kısa sürede bir câmi bile inşa ettiler.

Almanlar, Müslümanların lideri olan Osmanlılara bu esirlere karşı takındıkları tavri göstermek için bir heyet dâvet etti. Böylece, Osmanlı halifesi, yeryüzündeki bütün Müslümanları koruyan ve onların haklarını savunan manzara içinde takdim edilecekti. Halifenin en kötü koşullarda bile Müslümanlarla birlikte olduğunu gösteren bu manzaranın yaşatılması için Berlin'e bir heyet gönderilmekteydi. Berlin'e gidecek olan heyet, o zaman Osmanlı'nın haber alma ve casusluk örgütü olan Teşkilât-ı Mahsusa tarafından seçiliyordu. Bu örgüt, Berlin'e gidecek heyete Âkif'in de katılmasını İttihat Terakki hükümetinden istedi.

İttihat Terakki bu heyetin başkanlığına Âkif getirdi. Âkif'in İttihat Terakki macerası da ilginç bir gelişme gösterir. İkinci Meşrutiyetin ilânından dört gün sonra Âkif, "Cemiyet-i Mukaddese" denilen İttihat Terakkiye katıldı. Kandilli Rasathanesi Müdürü Fatin (Gökmen) Hoca, Âkifi kutsal dernek denilen İttihat Terakkiye götürmüş ve ünlü katılma töreninden geçirerek üye yapmak istemişti. Fatin Hoca katılma törenini bizzat yönetmişti. Kurallara göre, İttihat terakki hakkında bilgi verildikten sonra sırların korunması ve emirlerin yerine getirilmesi için gerekli yeminin yapılmasına sıra gelmişti. Kurala göre cemiyete katılacak kişi silaha ve Kuran'a el basarak yemin edecekti. Âkif yemin metninde bulunan "Cemiyetin bütün emirlerine kayıtsız şartsız uyacağım" hükmüne itiraz etti. "Ben ancak, akla ve vicdana uygun olan emirlere uyarım. Mutlak söz veremem" diyerek reddetmişti.

Bir rivayete göre bu itirazdan sonra İttihat Terakki Cemiyetine girecek olanlara yemin artık Âkif'in teklif ettiği

şekilde yaptırılmaktaydı. Âkif, Berlin gezisi sırasında gözlediklerini "Berlin Hatıraları isimli şiirinde anlatır. Bu şiir Âkif'in en uzun şiirlerinden biridir. 796 beyittir.

Bu şiirde Berlin'de ve İstanbul'da gözlediklerinin bir karşılaştırmasını yapar. Berlin'de ve İstanbul'da otelleri, trenleri, sokakları karşılıklı olarak aktarır. Aktardıkları çoğu kere basit gözlemler değil, o gözlemlerde görünen dünya görüşü ve hayat felsefesidir. Nitekim, Mart 1915 yılında yazdığı Berlin Hatıraları isimli şiirinin bir yerinde Tevfik Fikret'in 1905 yılında yazmış olduğu Tarih-i Kadim şiirine cevap vererek on yıldır sakladığı kızgınlığını açığa vurmuştu.

Ancak Birinci Dünya Savaşı sırasında düşman ordularının işgal ettiği Türk topraklarında halka yaptıkları zulmü görünce Batı'nın bu vahşetini en ağır dille eleştirmiş ve Batı'yı medeniyetin beşiği gibi görenlere en sert lisan ile hücum etmişti.

Necid Çöllerinde Âkif

Dönemin en ileri tekniğine sahip silah ve araçlarla Çanakkale'ye yüklenen düşman karşısında, Türk askeri "ölürsem şehidim, kalırsam gazi" iftiharını ileçarpışuyordu. Emperyalistler geldikleri gibi gittiler. Zaferden sonra Başkumandan Vekili Enver Paşa, İmparatorluğun en uzaktaki müfrezesine kadar Çanakkale Zaferini müjdelemek için Telgrafhaneye koşmuş tek tek kumandanları telgraf başına çağırılmıştı.

Enver Paşa, Teşkilat-ı Mahsusa Reisi Kuşçubaşı Eşref Beyi aradı. Eşref Bey, Anadolu Bağdat Demiryolu hattının son durağı olan El Muazzam istasyonundaydı. Telsi başında bizzat şu telgrafı yazdırdı:

"Çanakkale Savaşında ordumuz muzaffer oldu. Düşman mağlup, mahcup ve mecruh (yaralı) olarak çekiliyor..."

Haber bütün yurtta mutluluk yarattı. El Muazzam'daki sevinç muazzamdı. Orada bulunanlardan biri haberi duyunca Kuşçubaşı Eşref Beyin boynuna sarıldı ve hıçkırma hıçkırma ağlamağa başladı. Bu hıçkıran vatanperver, yüreği yanık memleket evladının adı, Mehmet Âkif'ti...

Mehmet Âkif, büyük vatan sevgisi ve meftun olduğu Türk istiklal ve hürriyet sevdasıyla yavaştık kalabalığın arasından sıyrıldı. Gerisi Kuşçubaşı Eşref Bey anlatıyor:

"...Ay bedir halindeydi. Çöl gecelerinin parlak yıldızlı semasını, zaferimizin şerefine aydınlatan ayın bu efsanevi ışıkları altında, Mehmet Akif, bu güneşi unutturacak kadar parlak çöl gecesinde sabahladı. İstasyon binasının arkasındaki hurmalığın içine çekildi. Sadece hıçkıklarını duyuyorduk. İçli, derin hıçkıklar..."

İşte Çanakkale'ye layık o büyük destan, bu hıçkıklar içinde meydana geldi...»

Şu Boğaz Harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi

En kesif orduların yükleniyor dördü - beşi...

Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya Kaç donanmayla sarılmış, ufacak bir karaya.

Ne hayasızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı

Nerde gösterdiği vahşetle «bu bir Avrupalı»

Dedirir - Yırtıcı, his yoksulu, sırtlan kümesi

Varsa gelmiş açılıp mahbesi, yahut kafesi.

«Sabahleyin, vazifesini tamamlamış fanilerin az kula nasib olan rahatlığıyla yüzüme derin derin baktı: Artık ölebilirim Eşref! dedi. Gözlerim açık gitmez!..»

Bir karakter Abidesi Olarak Mehmet Âkif

Akif: «haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır» inancındaydı. Haksızlığa tahammül ettiği ve hele yaltaklanarak menfaat peşinde koştuğu görülmemiştir. Veteriner İşleri Müdür Yardımcısı görevini üstlendiği yıllarda Veteriner İşleri Müdürünün bir haksız karar ile azledilmesi üzerine görevinden istifa etti.

Kendisine bu hareketinin sebebi sorulduğunda başkasına yapılan haksızlığa tahammül etmesinin mümkün olmadığını söylüyordu. «Arkadaşıma yapılan haksızlık bana yapılmış demektir» diye 20 yıllık memuriyetine tereddütsüzce veda etmişti.

Üç buçuk soysuzun ardından zağarlık yapamam.

Hele hak namına haksızlığa ölse tapamam.

Doğduğumdan beridir, aşığım istiklale

Bana hiç tasmalık etmiş değil altın lale

Yumuşak başlı isem, kim demiş uysal koyunum.

Kesilir belki fakat, çekmeye gelmez boynum!

Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim

Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim

Adam «aldırmada geç git» diyemem; aldırırım

Çiğnerim çiğnerim Hakkı tutar kaldırım.

Dostluk Anlayışında Doruklaşan Âkif

Hiç kimse Âkif'in verdiği sözden döndüğünü, hangi şartlarda olursa olsun sözünden bir sapma gösterdiğini görmemişlerdi. Yakın arkadaşı Şair Mithat Cemal görevinden istifa ettiği ilk günlerde ziyaret eder. Balkan harbinin yaşandığı zor günlerde Âkif, geçimini sağlayacak yeni bir iş bulmuş değildir.

Yakın dostlarından Mithat Cemal Kuntay anlatıyor.

«Balkan Harbi başlarken, Akif Bey, yegane geçim yolu olan resmi memuriyetinden istifa etti. Kirada oturduğu evine, bir cuma günü gittim. Beş çocuğundan başka, dört çocuk daha vardı.

- Bunlar kim? dedim.

- Çocuklarım! dedi. Sonra anlattı

Âkif, Baytar Mektebinde iken bir arkadaşıyla anlaşmışlar. Kim önce ölürse, çocuklarına sağ kalan baksın! » demişler. Arkadaşı vefat etmiş Mehmet Akif'te, verdiği söze bağlı kalarak anlaşma hükmünü yerine getirmiş. Mithat Cemal devam ediyor;

- Halbuki o zamanlar, Akif Beyin beş parası yoktu; fakat beş çocuğu vardı!

Yine çok yakın dostlarından Fatih Gökmen anlatıyor;

Akif, verdiği söze bağlı olmayanlara insan gözleriyle bakmazdı. Aramızda geçen bir olayı anlatayım :Ben Vaniköy'de oturuyordum. Kendisi de Beylerbeyi'nde. Bir gün, öğlen yemeğini bende yemeyi, sonra da oturup sohbet etmeyi kararlaştırdık. O gün, öyle yağmurlu, boralı bir hava oldu ki her taraf sele boğuldu. Havanın bu haliyle karadan gelemeyeceğini tabii gördüm. Yakın komşulardan birine gittim. Yağmur, bütün şiddetiyle devam ediyordu. Eve döndüğümde ne işiteyim, bu arada, Mehmet Akif Bey sırlıslıkla bir vaziyette gelmiş. Beni bulamayınca, evdekilerin bütün ısrarlarına rağmen içeri girmemiş. «Selam söyleyin» demiş ve o yağmurlu havada dönmüş gitmiş! Ertesi gün, kendisinden özür dilemek istedim.

- «Bir söz, ya ölüm veya ona yakın bir felakete yerine getirilmezse mazur görülebilir» dedi ve benimle altı ay dargın kaldı.»

Mehmet Âkif'in Bilim ve Teknik Anlayışı

Mehmet Âkif, çağın geliştiği bilim ve teknik seviyesinin aynen aktarılmasını ve ülkenin bu yüksek bilim ve teknik düzeyi içinde gelişmesini her vesile ile belirtiyordu. Bilim ve teknolojinin kaynağının Batı olduğunu görmüştü. Özellikle Berlin Seyahati sırasındaki gözlemleri Osmanlı toplumunun bilim ve teknik yönünden ne denli geri kaldığını fark etmişti.

İkinci Meşrutiyetle birlikte hürriyetin ilanını her şeyin çaresi gibi gören geniş bir kitle vardı. Bu kitlenin umursamaz tavırlar içinde Batının teknik ve bilim düzeyine bigâne kalışını da hayretle seyretmekteydi. Halkı bu

konuda tembelen, cahil ve ilgisiz buluyordu.

Bu kitlenin mutlak surette bu konularda duyarlı davranması gerektiği fikrindeydi.

Safahat'ın birinci kitabında Köse İmam isimli şiirinde bu gözlemlerini dile getiriyordu:

Bu cehalet yürümez, asra bakın: asr-ı ulüm

Başlasın terbiyeniz, ailelerden oğlum.

Sâde hürriyet ilânı ile bir şey çıkmaz;

Fikr-i hürriyeti halka hazmettiriniz biraz...

Yine Fatih Kürsüsünde isimli bölümde cehaletin ülkeyi nasıl felaketlere sürüklediğini dile getirir.

Felâketin başı, hiç şüphe yok, cehâletimiz;

Bu derde çâre bulunmaz - ne olsa - mektebsiz;

Ne Kürd elifbayı sökmüş, ne Türk okur, ne Arab;

Ne Çerkes'in, ne Lâz'ın var, bakın, elinde kitâb!

Hülâsa milletin efrâdı bilgiden mahrûm.

Unutmayın şunu lâkin : "Zaman : zamân-ı ulüm!"

Verdiği öğütler içinde zaman zaman dünyanın ahvalini, zaman zaman gelişen teknoloji ve bilimi esas alır. Cehaletin en büyük felâket olduğunu belirtir.

Bir baksana gökler uyanık, yer uyanıktır.

Dünya uyanıkken uyumak, maskaralıktır.

Eyvah bu zilletlere sensin yine illet,

Ey derd-i cehalet sana düşmekle bu millet,

Bir hâle getirdin ki: Ne din kaldı, ne nâmüs,

Ey sine-i İslâm'a çöken kapkara kâbûs.

Ey hasm-ı hakiki seni öldürmeli evvel

Sensin bize düşmanları üstün çıkaran el.

Ey millet uyan ! Cehline kurban gidiyorsun.

«İslâm'ı da batsın» diye tutmuş yediyorsun.

Allah'tan utan. Bâri bırak dini elinden.

Girleş gibi topraklara kendin gireceksen.

Lâkin ne demek bizleri Allah ile iskât ?

Allah'tan utanmak da olur ilm ile... Heyhat!

Meclis'te Mehmet Âkif

1920 yılının başında Mehmet Âkif Ankara'ya yapacağı seyahatini sadece damadı Ömer Rıza Doğrul ile yakın arkadaşı Eşref Edip Beylere haber verir. Kendileriyle bir sır tevdi eder gibi konuşur:

«Artık burada duracak zaman değildir. Gidip çalışmak gerekir. Halkın bizim tarafımızdan aydınlatılmasına ihtiyaç varmış. Çağırıyorlar... Ben yarın Ankara'ya hareket ediyorum. Hiç kimsenin haberi olmasın...»

Ankara yolculuğuna oğlu Emin Beyle çıkar. Emin Beyin hatıralarında belirtildiği gibi trenden iner inmez doğru Meclis'in önüne gelirler. Bu sıra bir ziyarete gitmekte olan Mustafa Kemal Paşa ile karşılaşılırlar. Mustafa Kemal Paşa Mehmet Âkif'i görünce yaklaşır;

«Sizi bekliyordum efendim; tam zamanında geldiniz. Şimdi görüşmek mümkün olmayacak; ben size ziyarete gelirim.»

Mehmet Âkif Ankara'ya gelince Hacı Bayram Camiinde vaaza başlar. Milli Mücadeleye katkısı olabilecek şekilde bazı kentleri dolaşır ve o kentlerde vaazlar verir. Kuvâ-yı milliyenin bir itihattı hareketi olmadığını anlatır. Eğer vatani kaybedersek gidecek yerimiz kalmayacağını söyler. Bu savaşın dine ve halifeye hıyanet için yapılmadığını anlatır. Aksine milli mücadelenin bir cihad olduğunu ve bu savaşa katılmanın dinen farz kıldığını aktarır.

O günlerde sözüne güvenilir en önemli İslâm büyüğü olarak Mehmet Âkif'in konuşmaları etkili olur. Burdur'dan milletvekili seçildiğini belirten mazbatasını alır. Meclis Burdur olarak mazbatayı kabul eder. Birkaç gün sonra Biga'dan mebus seçildiği haberi gelir. Meclis Biga mebusluğu mazbatasını da kabul eder. Ancak Âkif, Biga mebusluğundan istifa ederek Meclise Burdur mebusu olarak girer.

Not: Dr. Yılmaz Karakoyunlu'nun konferansından istifade edilmiştir.

İNSAN HAKLARI

İnsan hakları, tüm insanların insan oldukları için doğuştan sahip oldukları, devredilmez ve vazgeçilmez haklarıdır. İnsan diğer canlılar arasında özel bir yere sahiptir. Bunun nedeni, onun diğer canlılarda bulunmayan bazı özellik ve olanaklara sahip olmasıdır. Her insan, bu özellik ve olanaklara doğuştan sahiptir. Bunların geliştirilmesi ve korunması isteği, insan haklarının temelini oluşturur. İnsan haklarının özelliklerini ve temel insan haklarına geçmeden önce hak, özgürlük, sorumluluk ve eşitlik kavramlarına değinelim.

Hak, bir eylemde bulunma veya başkalarından belirli bir tarzda davranmalarını isteme yetkisidir. Hak sahibi olan ve sahip olduğu hakları kullanarak insana özgü olanakları değerlendirebilen insan, kişi yada birey adını alır. Dolayısıyla hak, kişilere tanınan bir yetkidir. Örneğin, Anayasamızın 76. maddesinde "30 Yaşını Dolduran Her Türk Milletvekili Seçilebilir" ifadesi yer almaktadır. Bu özelliklere sahip olan bir kişinin milletvekili seçilebilmek için aday olması, bu yetkiyi kullandığını gösterir. Bazı haklar, zamanla ve toplumdaki topluma değişiklik gösterebilir. Ancak biraz ileride bahsedeceğimiz temel insan hakları, dünyanın her yerinde, her insan için geçerli olan haklardır.

Özgürlük, kişinin başkalarına zarar vermeden düşündüğünü ve dilediğini yapabilemesidir. Bireyin özgürlüğü toplum içinde bağımsız hareket edebildiği alandır. Özgürlük insanların doğuştan sahip oldukları vazgeçilmez ve devredilmez bir haktır.

Birey özgürlüğünü kullanırken başkalarının da aynı özgürlüklere sahip olduklarını bilmeli, görev ve sorumluluklarını buna göre yerine getirmelidirler. Örneği, demokratik bir toplumda her birey bir sivil toplum örgütüne üye olmakta, seçimlerde istediği partiye oy vermekte özgürdür. Ama bu özgürlüklerini, toplumdaki diğer insanları ve toplumun geleceğini düşünerek kullanmak zorundadır. Eğer, birey bu bilinçle hareket etmezse hem kendisinin hem diğer insanların bağımsızlık alanının yok edilmesine zemin hazırlamış olur. Bireyin özgürlüklerine sahip çıkabilmeleri, öncelikle diğer insanlara karşı saygılı ve hoşgörülü olmalarıyla mümkündür.

Özgür olmak bireye çeşitli sorumluluklar da getirir.

Sorumluluk, kişinin eylemlerinin sonucunu üstlenmesidir. Özgür olmayan kişilerin davranışları nedeniyle sorumluluk duymaları gerekmez. Eşitlik olmayınca özgürlük, özgürlük olmayınca da sorumluluk olmaz. Voltarie (Filozofça Konuşmalar ve Fıkralar adlı eserinde); "İnsan, özgür ve kendine eşit insanlarla yaşarsa, o zaman gerçek

yaşamını yaşamış olur. Başka herhangi bir yaşama biçimi birisinin efendi, bir başkasının köle, birinin işsiz, birinin aracı rolünü oynadığı, insan doğasına uygun olmayan kötü bir komediden başka birşey değildir. Siz de kabul edersiniz ki, insan ancak akılsızlık ve dürüst olmamak yüzünden doğal halini kaybeder."

Eşitlik, Hiç kimseye dil, din, ırk ve cinsiyet gibi özellikleri nedeniyle ayrıcalık tanınmaması, tüm bireylere aynı hak ve özgürlüklerin tanınmasıdır. Toplumda herkesin hak ve görevleri anayasa ve yasalarla belirlenmişse ve yasalar herkese eşit olarak uygulanırsa eşitlik sağlanmış demektir. Bu tür eşitlik fırsat eşitliği yada hukuki eşitlik adını alır. Ülkemizde insanlar hukuki açıdan eşittirler.

Hukuksal eşitliğin sağlanması yani yasalar önünde eşit sayılmak, toplumdaki insanlar arasındaki büyük eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için yeterli olmamıştır. Bu nedenle, sosyal ve ekonomik eşitliğinde sağlanması gerekir. Toplumdaki tüm bireyler, sahip oldukları insani olanakları geliştirebilmelidirler. Bu başlangıç çizgisinde bütün insanların aynı sosyal ve ekonomik olanaklardan yararlanmaları anlamına gelir. Günümüz devletleri bu nedenle sosyal devlet olma yolundadırlar. Sosyal devlet vatandaşların her çeşit gereksinimi ile ilgilenen ve onun belirli bir ekonomik düzeyin altına düşmemesini sağlayan devlettir. Toplumsal ve ekonomik eşitlik sosyal devletle gerçekleşebilir.

Kısaca, özgürlüğün yolu mutlaka eşitlikten geçer, Herkesin kendi kendini geliştirmek için özgürlükten eşit ölçülerde yararlanma olanaklarına sahip olmadığı düzen, eksik ve yetersizdir. Bu nedenle, eşitlik özgürlüğün ön koşulu ve tamamlayıcısıdır. Özgürlük ve eşitlik arasında hassas bir denge vardır. Bu denge ancak demokrasiyle sağlanabilir. Demokrasinin temel ilkelerinin başında özgürlük ve eşitlik ilkeleri gelir. Demokratik yönetimde insanlar, başka kişilerin özgürlüklerine engellemek koşuluyla özgürdürler. Toplumsal ve hukuksal eşitlik sağlanmıştır. İnsanların tüm hakları yasalarla güvence altına alınmıştır. Bu nedenle de demokrasi en iyi yönetim biçimidir.

İnsan Haklarının Özellikleri

- Dünyanın her yerinde, her insan için geçerli olan haklardır. Bu nedenle evrenseldir. İnsan hakları konusunda dil, din, ırk ve cinsiyet gibi farklılıklar söz konusu olmaz.

- İnsan Hakları, insanın doğuştan sahip olduğu özellik ve olanakları korumaya yöneliktir. İnsan, bu olanaklarıyla sanat, düşünce, edebiyat ve bilime, dolayısıyla insanlığın ortak mirasına katkıda bulunur.

- İnsan haklarına tüm insanlar doğuştan sahip olduğundan, bunların verilmesi değil, tanınması ve korunması söz konusudur. Devlet insanlara bu hakları vermez. Sadece oluşturduğu anayasa ve yasalarla onları tanır ve korur.

- İnsan haklarının sınırlandırılması söz konusu olmaz.

-İnsan hakları dokunulmaz, vazgeçilmez ve devredilmez haklardır.

İnsanlar, birer hak özneleri olarak bu haklarının bilincinde olmaz ve onlara sahip çıkmazsa, kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur.

İnsan haklarının bir kısmı, insanın başka haklardan yararlanabilmesinin ön koşullarını oluşturur. Bu nedenle Temel Haklar adını alır. Temel haklar, kişinin insana yararlı bir biçimde yaşayabilmesini sağlar.

İnsan hakları belgelerinde yer alan başlıca temel haklar:

Yaşama Hakkı, diğer tüm hakların korunması için gerekli olan bir hak. Çünkü yaşama hakkının korunmadığı durumlarda, bir başka haktan yararlanmak imkansızdır. Yaşama hakkı, her insanın sahip olduğu ilk hak.

Yaşama hakkı, doğum öncesi başlar ve ömür boyu sürer. Bu nedenle, gebelik sırasında annenin ve bebeğin korunması, iyi beslenme ve sağlık koşullarının sağlanması gerekir. İnsanın diğer haklardan yararlanabilmesi için öncelikle yaşıyor olması gerekir. Örneğin üniversite sınavına girip de sonuçlarını öğrenemeden yaşamını yitiren birinin mezarının başına varıp da "...Gözün aydın, üniversiteyi kazandın " demenin bir anlamı yoktur. Yaşama hakkı insanın en temel hakkı olduğu için savaş, sıkıyönetim ve doğaüstü hallerde yok edilemez.

Kişî Dokunulmazlığı, bireyin her türlü tehdide karşı korunması, toplumsal ve bedensel bütünlüğünün hiçbir şekilde bozulmamasını sağlayacak önlemlerin alınması hakkıdır. Bu hak bireyin yaşama hakkını ve vücut bütünlüğünün güvence altına almasını sağlar.

Sağlık Hakkı, insanın sağlığa uygun koşullarda yaşama hakkıdır. Sağlıklı yaşayabilmek için iyi beslenmek ve temiz bir çevrede yaşamını sürdürmek gerekir. Devlet bunları sağlamakla yükümlüdür.

Eğitim Hakkı, çeşitli olanaklarla dünyaya gelen insanın bu olanaklarını geliştirebilmesi ancak eğitimle mümkün olabileceğinden, eğitim hakkı temel hak. İnsan sahip olduğu değerlerin farkına eğitimle varabilir. İnsan olma bilinci de ancak eğitimle kazanılabilir. Ülkemizde eğitim hakkı anayasanın 42. maddesinde "Kimse Eğitim ve Öğretim Hakkından Yoksun Bırakılamaz" ifadesiyle güvence altına alınmıştır. Anayasamızda ayrıca; "eğitim ve öğretim Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetim altında yapılır.

"Devlet maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmeleri amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır." hükümleri yer almaktadır.

Dilekçe Hakkı, haksızlığa uğrayan insanların haklarını almalarını sağlar. Bu nedenle de demokratik bir

ülkedeki en önemli haklardan biridir.

Özel Yaşamın Gizliliği, bu hak, konut dokunulmazlığı ve haberleşme özgürlüğü başlıkları altında birleşmiştir. İstedığı dışında herhangi birinin özel yaşamına karışamaz, konutuna girilemez, telefonu dinlenemez, yaşamıyla ilgili özel yazıları okunamaz ve herhangi bir yerde yayımlanamaz.

Seçme ve Seçilme Hakkı, vatandaşların ülke yönetimine katılmalarını sağlar.

Haklının hakkını almasına, haksızın cezalandırılmasına adalet adı verilir. Adaletin sağlanabilmesi için insanlar arası ilişkileri düzenleyen ilkelerin insan hakları gözönüne alınarak benimsenmesi zorunludur. Örneğin, kadınlara yasalara oy hakkının tanınmaması durumunda adaletin gerçekleşmesi mümkün değildir.

Bir toplumda adalet hukuk aracılığıyla gerçekleşir. Hukuk; insanlar arası ilişkilere düzen getiren, sağladığı barış, eşitlik ve güvenlik içinde bireyin varlığını korumasını, sahip olduğu özellikleri değerlendirmesini sağlayan kurallar bütünüdür. Hukuk sisteminin temelinde, temel yasa olan Anayasa yer alır. Anayasa, yönetenlerle yönetilenler arasında yazılı yada sözlü olarak kararlaştırılan ilkelere oluşur.

İnsan haklarının uygulamada uluslar arası alana geçişi oldukça yenidir.

19. Yüzyıl içinde bu konuda bazı önemli adımlar atıldı. Bunlar arasında en önemlisi, köleliğin ve köle ticaretinin yasaklanmasını amaçlayan sözleşmelerin imzalanması oldu.

İnsan haklarının uluslar arası koruma altına alınması düşüncesi 2.Dünya Savaşı sırasında önem kazandı. 2.Dünya Savaşı öncesinde uluslar arası hukuk, yalnızca devletler arası ilişkileri düzenliyor, devlet-vatandaş arasındaki ilişkilerin düzenlenmesini ise ülkenin iç hukukuna bağlıyordu. Dolayısıyla uluslar arası hukukta hak özneleri sadece devletlerdi. Devletin kendi vatandaşlarının haklarını çiğnemesi de içi hukuk sorunuydu.

26 HAZİRAN 1945'de Sanfransisco'da Birleşmiş Milletler antlaşması imzalandı 10 ARALIK 1948'de İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ilan edildi. (Bugün "Dünya İnsan Hakları Günü" olarak kutlanmaktadır. Bu bildirge günümüz anayasalarına temel oluşturmaktadır.

İnsan haklarının uluslar arası düzeyde korunmasıyla, devletin kendi vatandaşlarının hak ve özgürlüklerini diledikleri gibi sınırlandırması, çiğnemesi önlenmiştir.

Ülkemizde Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin, anayasanın ve ona bağlı yasal düzenlemelerin yapılmasında etkisi büyük olmuştur. Türkiye'nin kabul etmesiyle birlikte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bireysel dava açma hakkımız doğmuştur. (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin işleyişini, başvuru şartlarını daha sonraki dergimizde yayınlamayı düşünüyoruz.)

Tüm haklarımıza sahip çıkıp insanca yaşamak dileğiyle saygılarımla.

ZAMAN DÜZENLEME VE PLANLI ÇALIŞMA

H.Fikri Ulusoy
Psikolojik Danışman

Geri getirilmesi olanaksız olan tek şey zamandır. Zaman hızlı ve coşkun akan bir ırmağa benzer. Zaman ancak planlı bir çalışmayla değerlendirilebilir. Zamanı programlarken 5 yıl sonra, 1 yıl sonra, 3 ay sonra, 1 ay sonra, 1 hafta sonra, yarın neleri başarmak isterdim soruları sorulmalıdır. Zamanı boşa geçirmek, yaşamı boşa geçirmektir. Ve boşa geçen zaman asla telafi edilemez. Çaba, enerji ve zaman en ekonomik şekilde kullanılması ise planlı bir şekilde çalışılma ile mümkündür.

Bazı öğrenciler için özellikle derslerin başlangıcında çalışmaya düzenli bir biçimde yoğunlaşma zor gelir. Bu zorluk genellikle uzun süreli planlama ve çalışma programının yokluğundan kaynaklanır. Öğrenciler zamanlarını planlamayı ve bunu yazılı hale getirmeyi önemli bulmazlar. Oysa yapılan çalışmalar derslerdeki başarı ile gerçekçi planlama arasında önemli ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

Aşağıda verilen durumlar bir çoğumuza tanıdık gelebilir; Arkadaşlarınız birlikte sinemaya gitmeyi önerdi. Bu filmi görmeyi çok istiyordunuz fakat ödevinizi de bitirmek zorundasınız.

Önemli bir sınavdan önceki gece. Çalışmaya başlamanız gerek ama okunacak çok yer var. Zaman da yeterli değil.

Tüm zamanınızın nereye gittiğini merak ediyor musunuz ? Çalışma ve ödevlerinizi son ana bırakıyorsunuz . Sınavdan veya ödev teslim tarihinden önce kendinizi baskı altında hissediyor musunuz ? Peki zamanınızı kontrol etmek ister misiniz ?

Zamanı iyi planlamak sizin elinizdedir. Zamanı akıllıca kullanmak sizi daha başarılı kılacak ve düşündüğünüzden daha fazla zaman, yapmak istedikleriniz için size kalacaktır. O halde zamanı planlamayı öğrenin ve bunu uygulamak için istekli ve sabırlı olun. Unutmayın eski alışkanlıklardan kurtulmak zaman alır ve planlı yaşamak başlangıçta çok zor gelir. Bu nedenle kendinizi zorlamamız gerekecektir. Katlanacağınız kısa süreli sıkıntı daha sonra sizi mutlu ve başarılı yıllara götürecektir.

Öğrenciler çalışma planı hazırlamadan önce ders çalışma süresi, çalışılması gerekli dersler v.b. konularda öğrenme ilkelerini bilmek zorundadır. Bu ilkeler:

1. Çalışma planı hazırlarken hangi dersin hangi saatte çalışılacağı kararlaştırılmalıdır. Zor ya da ağır öğrenilen dersler için, en verimli saatlerin ayrılması uygundur. Zihnin uyanık, canlı, konsantrasyonun en yüksek olduğu zamanlar en verimli saatlerdir. Çalışma için en verimli saatler bireylere göre değişebilir. (sabah erken, okul dönüşü, akşam yemeğinden sonra vb.) Öğrenci bir hafta kendini gözleyerek en verimli saatleri saptayabilir. Genel olarak beden dinlenmiş ve zihnin öğrenmeye açık olduğu saatler verimli kabul edilmektedir.

2. Çalışma planında her derse belirli bir süre ayrılmıştır. Bu süre dersin zor yada kolay oluşuna, çalışılacak konunun uzunluğu veya kısalığına, öğrencinin konu ile ilgili ön bilgisine ve çalışma yöntemine (okuma, yazma, yineleme) göre değişir. Genellikle günde bir saat ödev için ve çalışılacak dersler için ise iki-üç saat ayrılması önerilir. Yine ön hazırlık plan içinde yer almalıdır. Öğrenci planı uyguladığı ilk haftayı deneme haftası olarak görmeli ve çalışmayı planladığı derslerin başlangıç ve bitiş saatlerini kaydetmelidir. Böylece hangi derse ne kadar sürede çalışılması gerektiği belirlenebilecektir.

3. Çalışma sürelerinin çalışma planında aynı saatlere yerleştirilmesi gerekir. Böylece o saatlerde çalışma alışkanlığı kazanılacak ve çalışmaya dikkatin toplanması kolaylaşacaktır. Ayrıca alışkanlık haline geldikten sonra aynı saatte çalışılmazsa

gerginlik duyulacak ve gerginlik çalışılmaya başlandığı zaman ortadan kalkacaktır.

4. Çalışma için ayrılacak zaman saptanırken dersin sınıfta verileceği gün ve saate yakın olmasına dikkat edilmelidir. Dersten önce o derse ait konuların çalışılması ile dersin içeriği hakkında bilgi sahibi olunur ve dersi anlamının kolaylaşmasının yanı sıra anlaşılmayan noktalar ders sırasında öğretmene de sorulabilir. Unutmanın en aza inmesi için de dersten sonra tekrar etmek gerekir. Böylece hem unutmazlar hem de dersi izleme ve öğrenme kolaylaşır.

5. En verimli çalışma aralıklı çalışmadır. Ara vermeden uzun süre çalışma kadar uzun süre dinlenme verilerek çalışmada verimsizdir. Ara vermeden uzun süre çalışma zihnin yorulmasına ve dikkatin dağılmasına yol açar. Uzun süreli dinlenme ise tekrar çalışmaya dönmeyi güçleştirir. Çalışma ve dinlenme süresi dersin özelliğine göre değişirse de ortalama olarak önerilen, 40-50 dakikalık çalışmadan sonra 10 dakika dinlenmelidir. Ancak matematik, fizik gibi dersler çalışılırken problem çözmeden ara verilmemelidir. Ayrıca her yeni konuyu çalışmaya başlamadan önce ara verilmelidir.

6. Birbirine benzeyen iki ders üst üste çalışılmamalıdır. Örneğin sözel bir dersten sonra sözel ders yerine sayısal bir ders çalışılmak verimliliği artıracaktır. Yine daha çok ilgi duyulan dersler çalışma saatlerinin sonuna bırakılmalıdır. Böylece öğrenilenler birbirine karışmayacağı gibi sıkıcı olmasının da önüne geçilmiş olacaktır.

7. Öğrenme üzerinde en aza bozucu etki yapan etkinlik uykudur. Bir öğrenci yatmadan önce 20 dakika süreyle o gün çalıştığı dersleri tekrarlayarak uykuya geçer ve sabah güne bir gün önce yapmış olduğu 20 dakikalık tekrarı yaparak başlarsa, çalıştıklarını daha iyi korur.

Verimli çalışma daha fazla disiplin ve hırsla elde edilir. Bu demek değildir ki dinlenmek için zaman ayrılmasın. Verimli çalışmak için dinlenmek de şarttır, sosyal etkinlikler içerisinde yer almakta şarttır. Çalışma planı hazırlanırken dinlenmek ve eğlenmek için de zaman ayrılmalıdır. Eğer birey kendini genellikle yorgun hissediyorsa bu durumun nedenleri aranmalıdır. Havasız bir oda, ağır yemekler ve yeterince spor yapmamak yorgunluğa neden olabilir. Yorgunluk ve isteksizlik nedenleri bulunur ve istenirse değiştirilebilir.

Şimdi yukarıda sayılan ilkeleri göz önüne alarak zamanın nasıl planlanacağını inceleyelim.

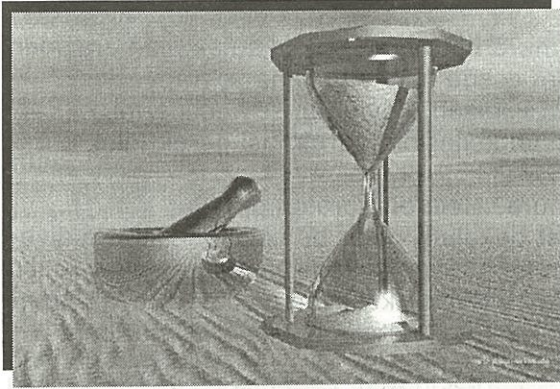
Çalışma planı hazırlamadan önce öğrenci verimli ders çalışma becerilerini kazanmalıdır. Verimli ders çalışma alışkanlıklar etkili öğrenmeyi gerçekleştirmenin yanı sıra zamanın en verimli kullanılmasını da sağlar. Zamanı planlamadaki ilk adım önceliklerin saptanmasıdır. Birey önce kendisi için neyin önemli neyin önemsiz olduğuna karar vermelidir veya yapmak istedikleri ile yapmak zorunda olduklarını öncelik sırasına koymalıdır. Birçok öğrenci yapmak istedikleri ve yapmak zorunda olduklarını gerçekleştirecek zamanı bulamaz. Sosyal yaşamın sunduğu eğlenceler ve öğrenciliğin gerekleri arasında seçim yapmak zorunda kalır. Örneğin, sinemaya gitmek veya geç saatte televizyondaki bir programı izlemek, arkadaşları ile buluşmak yapmak istedikleri, ders çalışmak, sınavlara hazırlanmak, ödev hazırlamak ise yapmak zorunda olduğu etkinliklerdir. Bu seçimler öğrencilerde çatışma yaratır. Öğrenci amaçlarına ulaşmada engellenme yaratan çatışmalardan kurtulabilmek için önceliklerini belirlemeli ve şu soruları yanıtlamalıdır.

Öğrencilerin derslerinde daha başarılı olmaları ve istedikleri etkinlikleri gerçekleştirebilmeleri için uygulanabilir en önemli plan şekli haftalık yapılan planlardır.

Haftalık Plan: Bir hafta boyunca yapılacak olan tüm çalışmalarını kapsayan bir plandır. Sınav için hazırlanma, ders çalışma, kitap okuma, ön hazırlık, aile bireylerine ayrılan zaman, izcilik, tiyatro, spor vb. gibi etkinlikler plan içerisinde yer almalıdır. Haftalık plan yapılırken esnek davranmalı ve çok şey yapma planlanmalıdır. Plan sadece ders çalışmayı değil, dinlenme ve eğlenmeyi de içerisinde bulundurmalıdır. Yapılan plana muhakkak uyulmalıdır. Ertelemeden özellikle kaçınılmalıdır. En iyi plan bile uyulmazsa yararlı olamaz. Plan bireyin yaşamına uygun hale gelinceye kadar üzerinde çalışılmalıdır. Değişiklikler ile bireye uygun hale getirilmelidir. Yaşamınızdır, geleceğinizi etkileme fırsatına sahipsiniz. Günü yakalayın, Bu anı kullanın, Şimdi harekete geçin.

Plan hazırlanırken dikkat edilmesi gereken konular şunlar olmalıdır:

1. Çalışma öncesinde, çalışma amacınızı ve çalışma sonunda gerçekleştirebileceğiniz bir hedef saptayın: Kendinize

"Ben bu çalışmayı neden yapacağım?" diye sorarak, o çalışmanın amacını belirleyin. Yaptığınız çalışmanın amacını bilmek, bu işi benimseyip ona sahip çıkmanıza ve kendinizi motive etmenize yardımcı olur.

Çalışmaya geçmeden önce kendinize erişilebilir bir hedef seçiniz ve bu hedefi gerçekleştirmeden bırakmayınız. Hedef doğrultusundaki bu tür bir çalışma kararlılığı, dikkati toplamada itici güç olacaktır.

2. Neyi, ne zaman, nerede ve nasıl çalışacağınıza karar veriniz: Hangi ders daha önce çalışılacak? Çalışılacak ders için hangi yöntemler kullanılacak? Çalışmada kullanılacak araç ve gereçler nelerdir? Vb. türdeki soruların cevaplarını vermeden çalışmaya başlamamak gerekir.

3. Çalışılacak konuya merak duyunuz: Bunun için türlü yollar denenebilir. Örneğin üzerinde çalışılacak konu yeterince bilinmiyor olduğunda ön bilgiler toplama, merak için yeterli sayılabilir. Ancak en etkili yöntem, konuya ilişkin kendimize sorular sormaktır

4. Fiziksel çevrenizi düzenleyin: Öncelikle çalışmanızı uygun bir ışık altında yapınız ve ışık arkadan gelecek şekilde oturunuz. Çalışma ortamınızın çok sıcak veya çok soğuk olmamasına, oda ısısının 18 C dolayında bulunmasına özen gösteriniz. Masanızın üzerinde çalışacağınız konuyla ilgili olmayan eşyaların yer almamasına dikkat edin. Masa dışında, örneğin; koltuk, yatak vb. çalışma yerlerini tercih etmeyin. Aynı tür çalışmalarını genel olarak hep belirli bir yerde (oda, masa gibi) yapınız.

5. Sistemli çalışınız: Dikkati konu üzerinde toplama, aynı zamanda birçok alışkanlığın kazanılmış olmasını da gerektirir. Bu alışkanlıklardan birisi de planlı çalışmaktır. Sistemli çalışmada, çalışma planı hazırlanırken, dikkatin konu üzerinde kolayca toplanmasına yardımcı olabilecek noktaların göz önünde bulundurulması gerekir. Bunu için ders çalışmayı her zaman günün aynı saatlerinde ve aynı yerde sürdürünüz

6. Çalışmada çeşitlilik sağlayınız: Çalışma sırasında okuma, yazma, anlatma, uygulama vb. gibi değişik etkinliklere yer vererek dikkatinizin dağılmasını önleyiniz.

7. Çalışmaya planladığınız gibi zaman yitirmeden hemen geçiniz: Çalışma zamanı geldiğinde örneğin, "10 dakika daha dinleneyim, biraz daha televizyon izleyeyim" türündeki düşüncelerle kendinizi oyalamayınız. Planladığınız saatte canınız istemese bile, kendinizi çalışmaya zorlamalısınız. Bunu için kolaydan zora doğru bir çalışma yolu izlemek ve çalışma tekniği olarak, örneğin, okumak yerine yazarak çalışmak, dikkatin toplanmasına yardımcı olacaktır.

8. Çalışmaya geçmeden önce yeteri kadar dinleniniz: Aşırı duyarlılık, karamsarlık, isteksizlik, bedensek yorgunluk, uykusuzluk gibi nedenlerle beliren bitkinliğe düşmemek için her zaman aynı biçimde olan çalışma yöntem ve tekniklerini uygulamaktan kaçınarak; ders dışı uğraşlarla da yeterince ilgilenip, gerçek anlamda olabildiğince dinleniniz.

9. Dikkatinizi arttırmak için boş zaman uğraşlarından yararlanınız: Bulmaca çözümleri, matematik ve coğrafya bilmeceleri, satranç gibi zihinsel etkinlik gerektiren oyunlar, resim çalışmalarını, desen eskizleri, spor, izcilik, tiyatro vb. türde etkinlikler dikkatin gerektiği anda daha kolay toplanmasına yardımcı olacaktır.

10. Hazırlanan plan uygulanabiliyorsa, öğrenci kendisini ödüllendirmelidir.

Zamanı iyi kullanan öğrenciler genellikle hem ders çalışmaya hem de ders dışı etkinliklere dengeli olarak zaman ayırabilirler. Bir öğrenci olarak çalışma planı yaptığınızda ilgi ve ihtiyacınıza hitap eden her türlü etkinlik için yeterli zamanınızın olduğunu göreceksiniz. Bir öğrencinin haftada ortalama 10-15 saat ders çalışması gerektiğini düşünürsek, okul ve çalışma saatleri dışında kalan zaman, sosyal ve diğer ders dışı etkinlikler için fazlasıyla yeterli olmaktadır.

Zamanınızı ve yaşamınızın kontrolünü elinizde tutun. Gün bugündür, Yer burasıdır, Yaşam sizin

Arkamda yürüme, ben öncün olmayabilirim. Önümde yürüme, takipçin olmayabilirim. Yanımda yürü, böylece ikimiz eşit oluruz.

KISSADAN HİSSE KISSADAN HİSSE

Makbule Koçer
11 - B

PARLAYAN KILIÇ

Venedik elçisi Antonio Jüstiniyani, Yavuz Sultan Selim'in huzuruna girer. Yeri öpüp itimatnamesini sunar, görüşmesini tamamlar.

Ülkesine döndüğünde herkes, adeta bir ütopya medeniyetinin sultanı gibi gördüğü, hayalinde canlandırmaya çalıştığı Cihan Padişahı Sultan Selim Han 'ın nasıl birisi olduğunu sorar:

-- Göremedim, der Jüstiniyani...

Merak ederler :

- Odasına girdiğin, yanına kadar gittiğin halde nasıl göremedin?

Jüstiniyani şu müthiş itirafta bulunmak zorunda kalır:

- Kılıcı öyle parlıyordu ki, yüzüne bakamadım.

Venedik elçisinin bu sözlerini duyan haşmetli hünkar:

- Paşalarım, der. Osmanlı'nın kılıcı parladığı sürece düşmanların başı daima öne eğik kalır.

Amma Allah korusun, bu kılıç bir kınına girerde paslanmaya başlarsa, o zaman işte bu kafalar yavaş yavaş dikilir ve bize bir gün yukardan bakar.

YAKIŞANI YAPMAK

Zamanın birinde adamın birisinin eşeği yolda çamura batmış. Oldukça sulak olan araziden eşeğini bir türlü çıkaramayan gariban köylü, öfkeyle hem eşeğe hem Padişaha sövmeye başlamış. Tam o sırada tesadüfen oradan geçmekte olan Padişah, köylünün söylediklerini duymuş. Maiyetindekiler hemen, Padişaha küfreden kişinin kellesinin vurulması gerektiğini söyleseler de Padişah onlara kulak asmamış, içinden;

' Ne ister ki benden? Ben mi batırdım eşeğini çamura? Hele bir soralım demiş.

Köylüyü getirmişler padişahın huzuruna, demişler: 'Anlat bakalım, nedir bu celalli halin? Ne diye küfredersin kudretli Hükümdara?'. Köylü korkmuş, sıkılmış, kapanmış Padişahın eteğine, af dilemiş çaresizce. Görenler iç geçirmişler haline, demişler: 'Yakındır kellesine veda etmeye'. Ama öyle olmamış, Padişah, bekledikleri gibi vurun dememiş kellesini, üstelik affetmiş bu gariban köylüyü. Şaşırmışlar görenler. Nasıl oldu da affetti diye meraklanmışlar. Önce sormuşlar köylüye: Niye küfür ediyordun Padişaha? Çok sinirliydim demiş gariban köylü. O anda kendime yakışanı yapıyordum. Peki demişler nasıl oldu da affetti Padişah seni? O 'da aynısını yaptı demiş köylü. Yani? Yani O da kendisine yakışanı yaptı...

ŞEYH EDEBALİ'NİN OSMAN BEY'E NASİHATI

İnsanlar vardır, şafak vaktinde doğar, akşam ezanında ölürler.

Avun oğlum, avun...güçlüsün, kuvvetlisin, akıllısın, kelamlısın ama bunları nerede, nasıl kullanacağını bilemezsen,sabah rüzgarında savrulursun gidersin.

Öfken ve nefsin bir olup aklını yener.daima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasin...

Dünya senin gözlerinin gördüğü gibi büyük değildir.

Bütün fethedilmemiş sırlar, bilinmeyenler, görünmeyenler senin fazilet ve erdemlerinle gün ışığına çıkacaktır.

Ananı, atanı say... Bereket büyüklerle beraberdir.

Bu dünyada inancını kaybedersen yeşiller çorak olur, çöllere dönersin.

Açık sözlü ol, her sözü üstüne alma... Gördün söyleme, bildin bilme.

Sevildiğin yere sık gidip gelme. Kalkar muhabbetin, itibar olmaz.

Üç kişiye acı; cahiller arasındaki alime, zengin iken fakir düşene, hatırlı iken itibarını kaybedene.

Unutma ki , yüksekte yer tutanlar aşağıdakiler kadar emniyette değildir...

Haklı olduğunda mücadeleden korkma!

Bilesin ki atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler...

DÜNYA ATASÖZLERİNDEN BİR DEMET

Burcu Kaya
2 - A

Avustralya atasözü

Aşk ile öksürük hiç bir zaman saklanamaz.

Belçika atasözü

Hakiki sevgi ayrılıkta unutulmaz.

Bolivia atasözü

Sevmek keman çalmak gibidir, bilmeyen kötü sesler çıkarır.

Brezilya atasözü

Taşı delen suyun kuvveti değil, damlaların sürekliliğidir.

Danimarka atasözleri

Küçük balık ölünceye kadar büyük balık olmayı ümit eder.

İrlanda atasözü

Bir adam en çok sevgilisini, en iyi şekilde ailesini, en uzun da annesini sever.

İsveç atasözleri

- Gençliğin güzel bir yüzü, ihtiyarlığın güzel bir ruhu vardır.

- Eski sevgi paslanmaz.

- Endişe, çoğu kez küçük bir şeye büyük bir gölge verir.

İskoç atasözleri

Yasalar bal arısını mahkum eder, eşek arısını beraat ettirir.

İnsanlar yaşadıkça ihtiyarladıklarını sanırlar, halbuki yaşamadıkça ihtiyarlarlar.

İspanyol atasözleri

Oğlunu istediğin zaman, kızını istediği zaman evlendir

Köpekle yatan pireyle kalkar.

Kızılderili atasözü

Bana söylersen unutulabilirim, gösterirsen anımsayabilirim ama beni de katarsan anlarım.

Kolombiya atasözü

Eski aşklar yanmış, sönmüş kömür gibi gayet kolay alev alır.

Kore atasözü

Bıçak kendi sapını kesmez.

Kongo atasözü

Kadın gölge gibidir, kendisini takip edenden kaçır, önünden gidenin arkasından koşar.

Latin atasözleri

- Başkası bir şey kaybetmeden sizin kazanmanız mümkün değil

Macar atasözleri

- Tutkunun bittiği yerde mutluluk baslar.

- Evlenme Uzun bir pazarlıktır.

Malezya atasözü

Yaşını söyleyen kadın ya genç olduğu için kaybedecek bir şeyi yoktur ya da yaşlı olduğundan kazanacak bir şeyi yoktur.

Mısır atasözü

Aşkın tokadı üzüm gibi tatlıdır.

Moğol atasözü

İnsan dışı ile karşılaşır, içi ile uğurlanır.

Nijer atasözü

Küçük üzüntüler konuşurlar, büyük dertler dilsizdir. Evinde huzurlu olmak istiyorsan eşinin bütün istediklerini yap.

Norveç atasözü

Yalan dört nala gider, gerçek adım adım yürür, fakat gene de vaktinde yetişir.

Peru atasözü

Erkek yaşını saklamaya, kadın ise saklamamaya başladığı zaman yaşlanmıştır.

Portekiz atasözü

Sen değiştiğinde, tarihinde değişir. Evlenmeden evvel gözlerinizi dört açın. Evlendikten sonra yarı yarıya kapayın.

Romen atasözü

Biri sizi bir kez aldatırsa suç onundur. İki kez aldatırsa suç sizindir.

Sudan atasözü

Hiç bir mutfak iki kadını alacak kadar zengin değildir.

Şili atasözü

Güzellik, tabiatın kadınlara verdiği ilk hediye, aynı zamanda geri aldığı ilk şeydir.

Tayland atasözü

Evlilik bir kale gibidir. Dışarıdakiler oraya girmek için, içindekiler de dışarı çıkmak için uğraşır dururlar.

Tibet atasözü

Ne kadar az yüksekte uçarsan, düştüğün zaman o kadar az incinirsin.

Uganda atasözü

Biri öteki kadar zengin olunca, kardeşler birbirlerini severler.

Venezuela atasözleri

Kadınlar gülebildikleri zaman gülerler, istedikleri zaman ağlarlar. Mutluluk herkesin hayatından bir kere geçer.

Yugoslav atasözü

Bir şekilde doğar, fakat binbir şekilde ölürüz. Pek çok kimse kaçmaktan korktuğu için cesur.

zannedilmiştir ?

İmkansızlık yalnız aptalların sözlüğünde bulunan bir kelimedir ?

Dinlemeyi öğrenirsen, kötü konuşanlardan bile yararlanabilirsin ?

Düşündüğünü söyleyenden değil, söylediğini düşünmeyenden kork ?

Cahil kimsenin yanında kitap gibi sessiz ol. (Mevlana)

TÜRKÇE ÇALIŞMA STRATEJİLERİ

Alper Doğan
Türk Dili ve
Edebiyatı Öğretmeni

TÜRKÇE NASIL ÇALIŞILMALI?

Türkçe dersine çalışma şeklini soruların niteliğini göz önüne alarak belirlemek gerekir.

ÖSS'de sorulan 45 sorunun konulara göre dağılımı yaklaşık olarak şöyledir:

Sözcük ve cümle anlamı :15

Dilbilgisi :15

Paragraf bilgisi :15

Dilbilgisi soruları temel bilgiler bilinmeden çözülemez. Bu yüzden önce konunun öğrenilmesi, sonra sorularla pekiştirilmesi gerekiyor. Bir dergi izleyerek, kitap takip ederek ve bir program dahilinde konuların tamamının öğrenilmesi gerekiyor.

Türkçe konuları birbirinin devamıdır. Bir konuyu anlamadan diğerine geçmeyin.

Yorum gerektiren sözcük ve cümle anlamı, paragraf bilgisi sorularını çözmek için çok fazla bilgi gerekmez. Daha çok okuduğunu anlamak ve anladığını yorumlamak gereklidir. Bu da, bu konularla ilgili daha çok soru çözmekle sağlanabilir. Ayrıca, sınavta hazırlanan adayların bu konulara bir iki ay çalışıp sonra bırakmaları da doğru olmaz. Bu konularla ilgili her hafta belli sayıda soru çözülmeli ve bunu sınav gününe kadar devam ettirmelidir.

ÇOK KİTAP OKUMANIN TÜRKÇE BAŞARISINA ETKİSİ

Kitap okumanın faydası büyük. Ancak, kitap okumaya başlayan biri bunun faydasını bu günden yarına göremez. İlköğretim yıllarından başlayarak okuma alışkanlığı edinmiş adaylar, hem okurken sıkılmayacaklar hem de sonuca daha kolay gidebileceklerdir. "Paragraf soruları öyle uzun ki, okumadan geçtim!" diyen öğrenciler bile var. Bu tamamen okuma tembelliğinin bir sonucudur. Kitap okuma alışkanlığının çok önceden kazanılmış olması gerekir.

Bugüne kadar bu işi halledemeyenlerin, geceleri yatmadan önce okuyacakları bir roman, bir öykü ya da gezi yazısı, anı türündeki eserler hem onları dinlendirir, hem de onlara okumayı sevdirebilir.

SON SÖZ

Sınavda sabırlı olmalı, hiç üşenmeden bütün soruları okumalı.

Çıkmış sorular çıkabilecek soruların aynasıdır. Sınavta girmeden önce, ÖSS'de çıkmış soruları mutlaka çözün.

ÖSS'deki Değişiklikler

Katsayılar

Yeni sistemde soruların standart puanlarının çarpılacağı katsayılar değiştirildiği için adayların, okumak istedikleri bölümlerin puan türlerine göre, hangi alanlarda yanıtlayacakları soruların kendilerine daha fazla puan getireceğine dikkat etmeleri gerekiyor.

Yeni sisteme göre, ÖSS puanları hesaplanırken testlerle ilgili standart puanların çarpılacağı katsayılar sözel bölüm, sayısal bölüm ve yabancı dil olmak üzere 3 gruba ayrıldı. Her bölümde yer alan ve doğru yanıtlanan

soruların katkısı puan türlerine göre yeniden belirlendi.

Sözel Puan Türü

Bu çerçevede, ÖSS sözel puan türünde Türkçe ile ilgili doğru yanıtlanan soruların standart puanları 1,1, Sosyal Bilimlerle ilgili doğru yanıtlanan soruların standart puanları 0,7, Matematik ile ilgili sorularının standart puanları 0,3, Fen Bilimleri ile ilgili sorularının standart puanları da 0,1 ile çarpılacak. Eski sistemde, sözel bölüm ile sayısal bölüm iki ayrı alan olarak kabul edilip, bu alanlardaki tüm soruların standart puanları aynı katsayıyla çarpılıyor, sorular konularına göre ayrılmıyordu.

Yeni sistemde sözel puan türüyle tercih yapacak bir aday, yanıtlayacağı Türkçe ile Matematik sorularından eskisine göre daha fazla puan toplayacak. Sözel puan türüyle tercih yapacak bir aday, en fazla puanı doğru yanıtlayacağı Türkçe sorularından, bunun ardından sırayla Sosyal Bilimler'den, Matematikten ve Fen Bilimleri'nden kazanacak.

Sayısal Puan Türü

Aynı doğrultuda, sayısal puan türüyle tercih yapacak bir adaya da en fazla puanı Matematik soruları kazandıracak. Matematik sorularının standart puanları 1,1 katsayısıyla çarpılacak. Fen Bilimleri ile ilgili soruların standart puanları 0,7, Türkçe ile ilgili soruların standart puanları 0,3, Sosyal Bilimler ile ilgili soruların standart puanları da 0,1 katsayısıyla çarpılacak. Böylece sayısal puan türüyle tercih yapacak bir öğrenciye en fazla puanı Matematik sorularının ardından Fen Bilimleri soruları, daha sonra Türkçe, en son ise Sosyal Bilimler soruları kazandıracak.

Eski sistemde, sayısal puan türü hesaplanırken, sözel bölümdeki soruların tümünün standart puanları 0,4 ile sayısal bölümdeki soruların standart puanlarının tümü de 1,8 katsayısı ile çarpılıyordu.

Eşit ağırlıklı Puan Türü

Yeni sistemle eşit ağırlıklı puan türünün hesaplanmasında da Matematik sorularının ağırlığı artırılırken, Fen Bilimleri ile ilgili soruların ağırlığı azaltıldı.

Eşit ağırlıklı puan türünde Türkçe ve Sosyal Bilimler ile ilgili soruların standart puanları yine aynı katsayılarla çarpılacak ancak Matematik sorularının ağırlığı daha fazla olacak. Matematik sorularının standart puanları, 0,8 yerine 1, Fen Bilimleri'nin standart puanları ise 0,3 yerine 0,1 ile çarpılacak.

Yabancı Dil

Yabancı dil puanı hesaplanırken de Türkçe'nin ağırlığı iki katına yükseltildi. Türkçe sorularının standart puanları 0,4 yerine 0,8 ile çarpılacak. Yabancı dil sorularının standart puanlarının çarpılacağı katsayılar ise 1,8 yerine 1,4 olacak. Bu durumda, yabancı dil ile ilgili yükseköğretim programlarını tercih edecek adayların daha fazla Türkçe sorusunu doğru yanıtlamaları gerekiyor.

Türkçe Soru Dağılımı

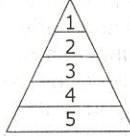
No	Konu Adları	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1	Sözün-Sözcüğün Yorumu	2	2	2	2	5	2	2	3	2	3	3
2	Cümle Yorumu	7	6	7	11	11	11	12	12	12	13	9
3	Paragraf Yorumu	13	13	14	13	15	19	17	15	16	16	21
4	Ad Soylu Sözcük	2	2	2	3	2	-	1	1	1	-	1
5	Eylemler	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
6	Ek-Yapı	-	-	1	1	-	1	1	1	2	2	-
7	Öğeler	1	-	-	2	2	2	2	2	1	2	2
8	Eylem Çatısı	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
9	Cümle Çeşitleri	-	2	1	1	-	1	-	1	-	1	1
10	Anlatım Bozukluğu	6	7	5	8	6	4	5	6	6	5	4
11	Sesbilgisi, Yazım Kuralları	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2
12	Noktalama	2	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2
	TOPLAM	36	35	36	44	45	44	43	44	44	45	45

HIZLI OKUMA ve ANLAMA -2

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir iletişim aracıdır. Düşünme yeteneği, düşündüğümüzü anlatma ve başkalarıyla iletişim kurma dilden yararlanma yeteneğimiz ile doğru orantılıdır.

Günlük ihtiyaçlardan bedii ihtiyaçlara uzanan zincir içerisinde dilin önemi büyüktür. Çünkü insanın, maddi, manevi ihtiyaçlarının yanında bedii ihtiyaçları da vardır. Maslov, bu ihtiyaçları bir piramide benzetmiş ve bunu yukarıdan aşağıya doğru şu şekilde belirtmiştir.

1. Kendini sürekli ön planda göreme isteği vs.
2. Takdir isteği, başarılı olma, güvenme vs.
3. Kendini bir sosyal gruba ait hissetme vs.
4. Güven duyma vs.
5. Fizyolojik ihtiyaçlar (yeme, içme vs.)

Bu şemadan da anlaşılacağı üzere, insanın kendini gerçekleştirebilmesi için tüm bu ihtiyaçlarını dengeli bir şekilde karşılaması gerekir. Bu çerçevede dilin dolayısıyla da okuma-anlamanın yeri tartışılmaz.

İster dil edinimi noktasında ana dil olarak, ister dil kazanımı noktasında yabancı dil olarak elde edilen dil yeteneği; okuma ve dinlemeden oluşan anlamaya, yazma ve konuşmadan oluşan anlatmaya dayalı temel becerilere dayanır. Bu dört beceri arasında sıkı bir bağ söz konusudur. Sağlıklı bir düşünce ve iletişim için bu becerilerin birbirine paralel bir şekilde geliştirilmesi gerekir. Aksi takdirde iletişimde ve düşüncede kopukluk olur ve insan kendini gerçekleştiremez. Bu kopukluğu önleyebilmek için iyi bir okuma, dinleme, yazma ve konuşma yani kısaca anlama ve anlatma eğitimi ihtiyacı vardır. Bu dört becerinin; neyi, nasıl, niçin ne zaman ve nerede sorularına cevap oluşturulacak şekilde geliştirilmesi bu eğitimin temel amacı olmalıdır. Biz bu yazımızda genel hatlarıyla okuma-anlama becerisi üzerinde durmak istiyoruz.

Öncelikle okumanın kısa bir tanımını yapacak olursak "okuma, basılı veya yazılı metinleri duyu organlarımız vasıtasıyla algılayıp bunları anlamlandırıp yorumlama işidir". Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere okumada üç unsur bulunmaktadır. Bunlardan birincisi "yazılı veya basılı metin", ikincisi "duyu organlarıyla bu metinlerin algılanması" ve üçüncüsü ise "okunan metinlerin anlamlandırılması ve yorumlanmasıdır." Gerçek bir okuma ancak, bu üç unsurun eksiksiz bir şekilde bir arada bulunması hâlinde gerçekleşebilir. Yani okuma, sadece harflerin seslendirilmesi değildir. Çünkü dil, düşünceyi ve duyguyu iletme noktasında; bulunduğu kültürü ve toplumu yansıtan bir ayna konumundadır. Bunu, deyimlerde, mecazlarda görebiliriz. Meselâ; "ölme"nin "ecel şerbeti içmek" şeklinde tabir edilmesi gibi.

Günümüzde insan, sözlü ya da yazılı olarak bir bilgi akınına uğramaktadır. Bu akın içerisinde insanın çağa ayak uydurabilmesi ancak, en kısa zamanda en iyi şekilde ve en özü yakalayacak şekilde bilgiyi algılaması ile mümkündür. Bu noktada görmek, duymak kadar hatla ondan da önemlidir; neyi, ne zaman, nerede okumamız yanında niçin okumamız gerektiği ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü rast gele yapılan okuma, bu bilgi akını içerisinde insan zihninde karmaşa ve karışıklığa sebep olacaktır. Bundan kaçınmak için okumayı sistemli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmek gerekir.

Nasıl Okunacağı Konusunda Okumayı Kolaylaştırıcı Teknik Özelliklerin Okumadaki Yeri ve Önemi

Okunacak "basılı ve yazılı metinler"i hem metinlerin fizikî yapısı, hem de içeriği açısından değerlendirecek olursak; her ikisinin de metnin kolay anlaşılmasına yardımcı olacak ve insanın yapısına uyacak şekilde düzenlenmiş olması okumanın hızını artırıcı bir unsurdur. Örneğin satır uzunluğunun 6, 7, 8 cm. arasında olması gözün görüş genişliği bakımından en uygun mesafedir. Satır uzunluğu büyüdükçe okumada buna paralel olarak zorlaşmaktadır. Bunun yanında yazılı kısmın 3,5 cm. soldan, 1,5 cm. sağdan içte yerleşmiş olması da algılama açısından kolaylık sağlamaktadır.

Diğer taraftan metinlerde kullanılan puntunun, hitap edilen yaş gruplarına, başlık olmasına, gazete yazısı olmasına kısaca yazının niteliğine göre belli büyüklükte olması okunacak metin açısından dikkat edilmesi gereken diğer bir husustur. Bununla ilgili olarak yaş gruplarına uygun punto büyüklükleri aşağıda gösterilmiştir (TEKİŞİK:1984).

- "6-7 yaş için 24 punto
- 7-8 yaş için 18 punto
- 8-9 yaş için 14 punto
- 9-12 yaş için 12 punto

12 yaş ve yukarı için 10 punto"

Görüldüğü gibi yaş büyüdükçe punto küçülmektedir.

Diğer taraftan okunacak metinlerdeki kelimelerin öncelikle o dilin imlâsına uygun şekilde yazılmış olması gerekir. İmlâsı düzgün olmayan kelimelerden kurulu bir metinde, anlatım bozuk olacağı için anlama kopuk olacak ve yazan ile okuyan-arsa dinleyen- arasında iletişim kurulamayacaktır. Bu konuda düzeltmelere, yayıncılara önemli işler düşmektedir.

Okuyucu açısından bir metinde bilinmeyen kelimelerin sayısı, bilinen kelimelerin sayısının azamî olarak üçte biri kadar olmalıdır. Aksi takdirde okuma gerçekleşemez. Çünkü okuma daha önceden de değindiğimiz gibi sadece harflerin seslendirilmesi değildir. Bunu bir şemayla gösterecek olursak bir metnin anlaşılması için ortak bir bildiririm alanına ihtiyaç vardır.

Öte yandan, metinlerin türü de okumayı kolaylaştırıcı bir diğer noktadır. Biz bir hikâyeyi, bir romanı farklı okuruz; bir makaleyi, bir ilmi yazıyı farklı okuruz, sözlüğü farklı okuruz. Hatta paragrafı bile okumak ² "ana fikrin başta, ortada, sonunda veya ³ bütününde olmasına göre, aynı bir dikkat ister. B" ⁴ "ilâhî ilişkin geliştirme ve yapılandırma ⁵ de okumada büyük kolaylık sağlar. Örneğin bir e- ⁶ "biri tiple (fikriye, roman vb.) kişiler, olaylar, fikirler, konu, zaman vb. hususlar üzerinde durmak ⁷ "erir. Bir ilmi makalede ise daha farklı bir ⁸ "at ve başka açıları konuya yansıtılmaktadır.

Nasıl Okumalıyız?

Okuma, sesli ya da sessiz okuma olarak iki şekilde yapılır. Sesli ve sessiz okuma becerilerinin kazanılarak, gerektiği yerde gerektiği şekilde kullanılması okumayı ve dolayısıyla da bilgi edinmeyi kolaylaştırır.

Sesli okuma, yazının doğru ve konuşma dilinin özelliklerini yansıtacak biçimde seslendirilmesi denir.

SESLİ OKUMA

Sessiz okuma, ses organlarından herhangi birini hareket ettirmeden, gövde ve baş hareketleri yapmadan yalnız gözle yapılan okuma türüne denir.

SESSİZ OKUMA

Sessiz okuma kendi içinde:

1) **Göz atma/Göz gezdirme:** Bir kitap, konu, kelime vb. materyallerle ilgili belli hususların tespiti ile ilgili okuma. Bu tür okuma kendi içinde beşe ayrılır.

a) **Oryantasyonlu okuma:** Herhangi bir yazıda esasa ilişkin bilgileri öncelikle okumaya denir. Örnek: Gazetede manşetin okunması gibi

B) **Selektif / Seçmeli okuma:** Belirgin noktaların sistematik olarak okunmasına denir. Bu da kendi içinde kaynağını alma, yerini bulma ve yarı seçmeli okuma olmak üzere üçe ayrılır. Örnek, bir kitabın adının, içindekilerin, ön sözünün okunması gibi.

c) **Paragraf okuma:** Ana fikrin, paragrafın başında, ortasında, sonunda veya paragrafın bütününde verildiğinden hareketle yapılan okuma türüdür. Okumada Paragrafın olumlu veya olumsuz şekilde bitip bitmemesi de önemlidir. Bu tür okumada, paragraftaki ana fikir ve yardımcı fikirler bulunur.

ç) **Sütun okuma:** 5 cm. uzunluktaki satırı bir 7, 8 cm. uzunluktaki satırı iki ve 10, 11 cm. uzunluktaki satırı üç dik çizgi varmış gibi okumaya sütun okuma denir.

d) **Çapraz okuma:** Satır uzunluğu 6, 7 cm. ise sütunlar iki eşit parçaya yerleşecek şekilde yapılan okuma türüdür.

2) **Çabuk okuma/Hızlı okuma:** Dakikada daha fazla kelime okuma ve okuduğu kelimeyi anlama faaliyetidir.

3) **Düzlüğü okuma/Normal okuma:** Yargılama ve değerlendirme yaparak okuma türüdür. Bu tür okumada özet çıkarma, not alma vb. çalışmalar yapılabilir.

4) **Ağır okuma/Yavaş okuma:** Her bir kelimenin üzerinde tek tek durarak yapılan okumadır. Bir felsefi metnin okunması bu tür okumaya örnek gösterilebilir.

Okurken neyi nasıl okuyacağımız kadar, okuma yapılacak yer c: e önemlidir. Okuma yapılan yerin yeteri kadar aydınlık olup olmadığı gibi hususlara da dikkat edilmelidir.

Sonuç

Okumak, okumak ama her şeyi geliş güzel okumak değil, disipline edilmiş, eleştirel bir yaklaşımla okumak. Okumak, okumanın bir amaç değil bir araç olduğunu bilerek okumak, ilgi alanlarımız, mesleklerimiz doğrultusunda ilmi eserleri, ilmi eserler yanında, edebî ve felsefi eserleri de okumak. Kısaca zamanda çok şey i: ade edecek şekilde özümseyerek okumak.

İSTİKLAL MARŞI'NIN YAZILIŞ HİKAYESİ

Atilla Bilici
11 / M

Akif, Kastamonu'dan Ankara'ya döndü (1336) Kendisi, Burdur Mebusu sıfatıyla Birinci Büyük Millet Meclisine seçilmiş ve bu Meclisin bütün mesaisine iştirak etmiştir. 1337 senesinin 17 şubat günü İstiklal Marşını yazdı ve kahraman orduya ithaf etti. Büyük Millet Meclisi 12 Mart 1337 günü bu marş kabul etti ve Akif, marş için açılan müsabakayı kazanacak olana tahsis edilen 500 lirayı da orduya hediye etti. Sakarya Harbi'nin en buhranlı sıralarında, her ihtimale karşı Ankara'dan hicret başladığı zaman, Sakarya'nın düşmana mezar olacağı hakkındaki kanaati sarsılmamış ve Ankara'dan ayrılamamıştı.

Birinci Meclis'in vazifesinin, zaferi kazanmakla son bulması üzerine, İstanbul'a geldi ve Abbasi Halim Paşa'nın daveti üzerine, 1339 da Mısır'a gitti. O kışı Mısır'da geçirdikten sonra, baharda döndü, Artık her yıl kışı Mısır'da, yazı İstanbul'da geçiriyordu.. Prens Abbas Halim Paşa, onu maişet derdinden kurtarmayı taahhüt etmiş, onun huzur içinde çalışmasını ve istediği eserleri yazmasını temin etmek istemişti. Paşa, bu suretle Türk irfanına ve edebiyatına büyük bir hizmet ediyordu, Akif, Mısır'a ilk gittiği seneyi, gezip dolaşmakla geçirdi ve ilkbaharda İstanbul'a dönünce,

kendi evine çekilip çalışmayı umdu. Fakat burada da eşleri dostları imkan vermediler. Aynı yılın kışı yine Mısır'da geçirdi ve çalışmaya başladı. Firavunla Yüzyüze eseri, onun hakikaten çalışmaya başladığını ispat ediyordu. Fakat ertesi yaz İstanbul'a geldiği zaman, yeni bir resmi vazife ile karşılaştı Diyanet işleri Riyaseti, Kur'an Kerim'in tercümesini ona, tefsirlerini merhum Elmalılı Hamdi Efendiye vermek teşebbüsünde idi. Akif'in niyeti, kendi eserlerini, bilhassa İkinci Asım yazmak ve Milli Mücadelemizin destanını yaratmaktı. Birinci Asım'ın intişarı üzerine bizzat kendisi bu tasavvuru bana söylemiş, Birinci Asım'ın intişarını Tevhid-i Efkar'a yazarken, İkinci Asım'a işaret etmemi istemiş, ben de onun dediğini yapmıştım. Kendi eserini yazmayı, Kur'an-ı Kerim'i tercümeyle tercih etmesi bahis mevzuu değildi. Fakat bu işi deruhte ederse, bütün vaktini bu işe verirse, muvaffak olamayacak, muvaffak olamamak yüzünden, sarf ettiği vakit ve emek boşa gidecekti. Ondan sonra asıl yazmak istediği eserlere vakit kalıp kalmayacağını Allah bildirdi. Akif, bunu anlatmak için ne kadar uğraştıysa da muvaffak olamadı. Çünkü herkes onun muvaffak olacağına kaniydi ve onun bu işi üzerine alması için ısrar ediyordu. Neticede Akif bu işi üzerine aldı ve bu işi üzerine aldıktan sonra altı, yedi sene çalıştı. Hilvan'da adeta inziva hayatı geçirerek uğraştı ve sonunda memnun olmadı, işi başardığına inanmadığından kendini bu mesuliyetten ibra ettirmek için çalıştı. Diyanet işleri Reisliği de tercüme ile birlikte tefsir işini merhum Elmalılı Hamdi Efendi'ye devretti ve Akif'i ibra etti Birçokları onun bu sırada mahsus şapka giymemek için

Mısır'a kaçtığını yazarlar Hakikatte Akif, altından kalkamayacak derecede büyük ve ağır bir işe, bütün varlığını vermiş ve altı yedi senesi, bu işin azameti karşısında eriyip gitmişti. Sonunda iyi yapamamış olduğuna inanmış ve bu altı yedi sene içinde yapabileceği iş de ikinci bir Akif'in yetişmesine kalmıştı. Onu Mısır'da yakalayan ikinci bir resmi iş, Mısır Üniversitesinin Edebiyat Fakültesinde Türkçe Profesörlüğü idi.

1926 dan başlayarak, Mısır Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Türk Edebiyatı okuttu. Haftada iki saatten ibaret olan derslerinden geri döndükçe Kur'an tercümesiyle meşgul oluyordu. Kur'an tercümesinin müsveddelerini tamamladıktan sonra eserin üzerinde yeniden çalıştı. Fakat bu sırada, siroz'a tutulmuştu. Hastalığın ehemmiyetini birdenbire anlayamamış ve bunun bir hava tebdili ile gececeği sanarak Lübnan'a gitmiş, buradan ağustos 1936 da Antakya'ya gelmiş, fakat Mısır'a hasta olarak dönmüştü. Artık Mısır'dan da sıkılmıştı ve memlekete dönmeyi özlüyordu. Siroz, onu harap etmiş, bir deri bir kemik haline getirmişti İstanbul'a geldiğinde en yakın dostları bile onu tanımakta güçlük çekmişlerdi. Bizzat kendisi Canlı bir cenazeden farksızım diyordu. İstanbul'da gayet ciddi bir tedavi gördü. Hastanede yattı, Mısır apartmanında kaldı, Said Halim Paşa'nın köşkünde ikamet etti. Fakat hastalığının önüne geçilemedi. Nihayet, Üstad, 27 Aralık 1936 akşamı saat yirmiyeye doğru fani dünyaya gözlerini yumdu ve ertesi gün Türk Edirnekapı'daki şehitliğe defnedildi.

Kaynak : ÖMER RIZA DOĞRUL [SAFAHAT]

HÜSRAN

*Ben böyle bakıp durmayacaktım, dili bağlı,
İslâmı uyandırmak için haykıracaktım.
Gür hisli, gür imanlı beyinler, coşar ancak,
Ben zaten uzun boylu düşünmekten
uzaktım?
Haykır! Kime, lâkin? Hani sâhipleri yurdun?
Ellerdi yatanlar, sağa baktım, sola baktım;
Feryâdımı artık boğarak, na'sını, tuttum,
Bin parça edip şî'rime gömdüm de bıraktım.
Seller gibi vâdiyi eninim saracakken,
Hiç çağlamadan, gizli inen yaş gibi aktım.
Yoktur elemimden şu sağır kubbede bir iz;
İnler "Safahât"ımdaki husran bile sessiz!*

M. Akif Ersoy

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Çanakkale içinde vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni
Of gençliğim eyvah

Çanakkale köprüsü dardır geçilmez
Al kan olmuş suları bir tas içilmez
Of gençliğim eyvah

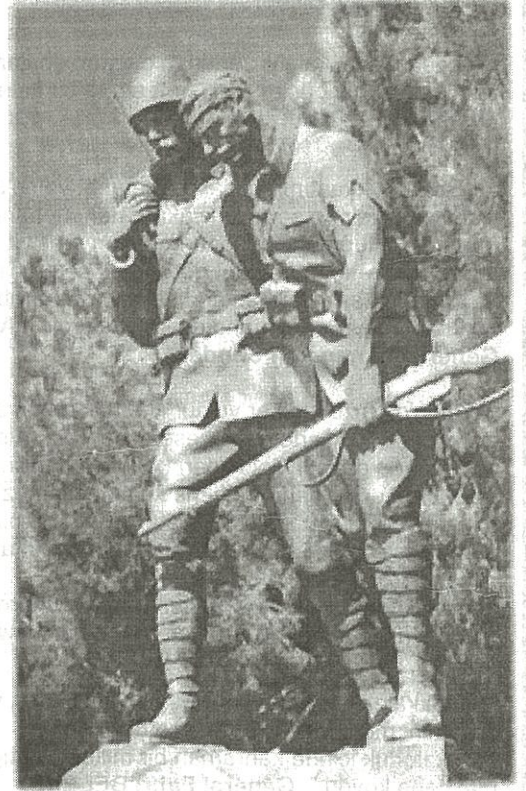
Çanakkale içinde aynalı çarşı
Anne ben gidiyorum düşmana karşı
Of gençliğim eyvah

Çanakkale içinde bir dolu testi
Anneler babalar ümidi kesti
Of gençliğim eyvah

Çanakkale'den çıktım yan basa basa
Ciğerlerim çürüdü kan kusa kusa
Of gençliğim eyvah

Çanakkale içinde sıra söğütler
Altında yatıyor aslan yiğitler
Of gençliğim eyvah

Çanakkale'den çıktım başım selamet
Anafarta'ya varmadan koptu kıyamet
Of gençliğim eyvah

ÇANAKKALE ZAFERİ HAKKINDA SÖYLENENLER

S. Serhat Ataman 9 - D

"Çanakkale Zaferi, Türk askerinin ruh kudretini gösteren şayanı hayret ve tebrik bir misaldir. Emin olmalısınız ki, Çanakkale Muharebelerini kazandıran bu yüksek ruhtur." **M. Kemal ATATÜRK**

"Harpte iki meş'um (uğursuz) şey vardır. Bunlardan biri taş duvara körükörüne yüklenmek, diğeri kuvvetleri birtakım ayrı ve bağlantısız harekate dağıtıp körletmektir. Biz bu iki ahmaklığı yapmanın tehlikesiyle karşı karşıyayız." **İngiliz Başbakanı Asquith**

"Ordunun yardımı olmaksızın Filo'nun başarı sağlayabileceği ümidine kapılmışım; fakat şimdi bu işte müşterek bir hareketin zorunlu olduğunu anlıyorum." **Churchill**

"Türkler, Çanakkale'yi zorlayan çağının en ileri tekniğine sahip güçler karşısına adeta bir kale gibi dikilmişlerdir." **Churchill**

"... Bu Türk kıtaatının cesaret, metanet ve se'bat cihetiyle takdir ve senaya liyakatı, her şüphenin fevkinde bulunmuştur. Donanmasının ateşiyle de, en müessir surette muavenet gören pek cesur bir düşmamn taarruzlarına karşı sayısız muharebelerde bu kıtaat mevkillerini muhafaza etmişlerdir." **Alman Generali Liman von Sanders**

"Avrupa'da hiçbir asker yoktur ki, bu ifadenin altını çiziyorum, Türklerle mukayese edilebilsin. Almanların müdafaada gayet iyi oldukları kabul olunabilir. Fakat siperlerde onlar dahi Türklerle kıyas edilemez. Misal olarak Gelibolu'yu zikretmek isterim. Orada bizim gemi ateşlerimizle büyük zayıyata uğrayan kıtalar, Türk olmasalardı. Yerlerinde kalamaz ve derhal değiştirilirdi. Halbuki, Türkler, bütün muharebe müddetince yerlerinde kaldılar." **General Tawshend**

"Çanakkale Seferi, Türk milletinin eski kudret ve kuvvetini muhafaza ettiğini, can çekişen bir imparatorluk içinde kahraman bir milletin varlığını meydana koydu." **General Fahri BELEN**

"Müttefiklerin gayreti kalmamıştır. Türkiye insan menbalarını (kaynaklarını) sarf ederek bitab (bitkin) kalmış, müttefikler, hiss olunur derecede zayıflamamışlardır. Fakat Çanakkale Muharebesi'nin Rusya'nın akıbeti ve Balkanlar'daki tesiriyle Türkler müteselli olabilirler." **Larşer**

"... Türk askerinin savaş ve dövüş hususunda haiz bulunduğu evsafın bidayette layikiyle takdir edilmemiş olması, İngilizler için felaket olmuştur..."

Türk askerinin ne yaman muharip olduğunu, İngilizler kendileriyle dövüştükten sonra bittecrübe anlamışlardır." **İngiliz Generali Oglander**

"Yenilmez İngiliz donanmasının uğradığı akibetten komutanlar değil, strateji kurallarını ihmal eden devlet adamları sorumludur. Boğazlar ve Trakya bölgesinde altı Türk kolordusu varken, donanmayı tahkim edilmiş bir Boğaz'dan geçirmek ve Boğaz kıyıları işgal edilmeden beş tümenlik bir kuvveyi seferiyeyi İstanbul'a getirmek planının şansı çok azdı." **General Fahri BELEN**

"Çanakkale Savaşları, Avusturalya ordusunun gelişimine birçok etkide bulunmuştur. İlk olarak Avusturalya ordusu kuvvetlerinin bir yabancı tarafından değil, bir Avusturalyalı subay tarafından idare edilmesini temin edecek bir uygulamaya başlanmıştır. Ve Çanakkale olayları, bu uygulamayı başlattı." **Avustralyalı Yarbay D. M. HORNER**

"Çanakkale Savaşları, savaşa İngiliz bayrağı altında katılan Yeni Zelanda'nın uluslaşma sürecine çok önemli katkılarda bulunmuştur. 1915'te Yeni Zelandalılar, kimliklerini İngiliz İmparatorluğu içerisinde tanımlamaktaydılar ve bağımsızlık kazanmak gibi istekleri yoktu." **Yeni Zelandalı Prof. Dr. J. PHILLIPS**

"Çanakkale Savaşları, modern savaş tarihinde birleşik kara ve deniz savaşlarının başlangıcı ve ilk örneğidir." **Japon Prof. Dr. Em. Krg. Hideo MIKI**

"Avrupa diplomasisinin çıkmazlarında ihtiyatla yolunu arayan ve Avrupa devletleri'nin birbirine düşmüş meclislerinde kendi lehinde fırsatlar kollamaya çalışan ürkek ve tereddütler içindeki Osmanlı, artık yerini, dimdik adeta mağrur ve kendine güvenen, kendi hayatını yaşamaya azmetmiş, Hristiyan düşmanlarına tam bir istihfafla bakan şahsiyete bırakmıştı." **Alan Moorhead**

"Çanakkale Boğazı'ndaki Türkler ve Almanlar da 18 Martı aralıksız takip eden sessiz günler, şaşkınlık ve sonra da, büyük bir sevinç uyandırdı. Moral, son derece yüksekti. Kaleler ve tabyalardaki hasar da kolaylıkla giderilmiş olmağa beraber, ağır bataryaların cephane durumu ciddiyetini koruyordu." **Robert Rhodes James**

"Çanakkale müdafaası, üç mucizeler muharebesidir Hali kurtardı; maziye hamaset ve azametini iade etti; vatanımızı bir vatani ebedi yaptı." **Sami Paşazade Sezai**

TÜRK İSLAM DÜNYASINDA SIFIR (0) RAKAMI

773 yılında, Kankah isimli Hintli bir astronom, Halife el-Mansur'un (754-775), Bağdat'taki sarayına gelir. Zamanın ünlü İslam alimi İbn'ül Adami, astronomi cetvelleri ile ilgili eserinde, ilim tarihi için önemli olan bu olayı, "İnci Gerdanlık" başlığı altında şöyle açıklar;

"Hicretin 156. (773) yılında, Hintli bir alim elinde bir kitapla, Halife el-Mansur'un huzuruna çıkar. Kardağaların Kral Figar adına istinsah ettikleri bir kitabı, Halifeye sunar. El-Mansur, bu eseri, hemen Arapça'ya çevrilmesini ve gezegenlerin hareketleri ile ilgili bir eser yazılmasını emreder... Bu görevi, Muhammed bin İbrahim el-Fezari üzerine alarak 'Astronomlar Nazarında Büyük Sinhind' adlı bir eser yazar. Bu eserin etkinliği, halife el-Memun zamanına kadar sürer. Eseri, Muhammed bin Musa el Harezmi, astronomlar için yeniden hazırlar (yazar). Sinhind Metodunu uygulayan astronomlar, eseri çok beğenirler ve konusunun sūratle yaygınlaşmasını sağlarlar."

Hintli alimin, beraberinde Bağdat'a getirdiği ve onunla, önce Halife el-Mansur'un ilgisini çektiği kitap, gerçekte Brahmagupta'nın Siddhanta adlı eserinden başka bir eser değildi. Sinhind adıyla Arapçaya çevrilen bu eser, zamanın halife ve alimleri arasında, hemen ilgi görüp sūratle yayıldı. Hârizmî tarafından yeniden hazırlanan söz konusu eser, İngiliz tercüman Baht'lı Adelhard tarafından, zamanın ilim dili olan Latinceye tercüme edildi ve Batılı alimlerin istifadesine sunuldu. Bu tercüme kitap; Hint sayılarını açıklayan, Hint hesabını, sayı yazısını, toplama ve çıkarma, ikiye bölme, iki misli artırma, çoğaltma ve bölme ile kesir hesabını öğreten Hesap Sanatına Dair adlı ikinci eserdir.

Bu Latince tercüme eser, önceleri İspanya'ya gelir ve 12. yüzyıl başlarında, Orta Avrupa'ya geçerek yaygınlaşır. Hint alimleri, daire şeklinde gösterdikleri ve bugünkü ifadeyle "0" (sıfır) olarak adlandırılan kelime için, bir şeyin hiçliği ve boşluğu anlamını ifade eden sunya adını vermişlerdir. İslam alimleri (Araplar) da bu işareti ve anlamını öğrenince; Arapçada boşluk anlamına gelen essıfır adını vermişlerdir. Leonardo, essıfır kelimesini Latince'ye tercüme ederek Latince metinlerde cephurum şeklinde Latinceleştirdi. Daha sonraki yıllarda, Avrupa'nın değişik memleketlerinde, değişik yazım (imla) şekilleri kazanmıştır. Bunlardan :

Leonardo'nun eserine istinaden, önce zefero, daha sonra da zero yazım şeklini aldı (Lavra kelimesinin zamanla lira yazım şeklini alması gibi.) Fransa'da ise; gizli işaret anlamına gelen chiffer şeklinde adlandırılan cephurum kelimesi, chiffer = hesap yapmak şeklini alarak, yaygınlaşmaya devam etti. Batı'da, İtalyanca aynı anlama gelen, zero kelimesinin kabulü sonucu, bu kelimenin iki ayrı anlamı sebebiyle İngiltere'de cipher ve zero şeklini aldı. Almanya'da da, ziffer yazım şeklini aldı. 14. yüzyıldan sonraki yıllarda da ziffer yazım şeklinde kullanılmaya başlandı.

Saverus Sabokht, Brahmagupta ve Harezmi isimleri, Arap rakamlarının, Batı'da görülmesinde birbirini takip eden üç isim olarak karşımıza çıkmaktadır. Batı literatüründe "Arap Rakamları" olarak

bilinen, İslam Dünyası rakamlarının, sıfır "0" dahil olmak üzere, on ayrı şeklini Batı'ya ilk defa öğreten, papalık tahtının şair ve matematikçisi Gerbert olmuştur. Gerbert'in etkisi tam sekiz yüz yıl devam etmiştir. Gerbert, öğrenimini Aurillac Kilisesi'nde tamamlamıştır. Burada edindiği bilgiler sonucu, birçok matematikçinin dikkatini çekti. Sonuçta da, matematik araştırmalarını hızlandırdı. İstinsah faaliyetlerini çoğalttı. Gerbert, hakkında değişik rivayetler vardır. Bu rivayetlerden birisi şudur:

Gerbert, sıfır kavramını bilmiyordu. Mesela 1002 sayısında sıfır olmayınca, yazılanların anlaşılması mümkün değildi. Gerbert ve öğrencileri, sıfır hakkında, herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarından, yapılanların manasını kavrayamadıkları anlaşılmakta.

Gerbert, sayı yazısını, Batı Arapları'ndan getirir. Araplardan, İspanya seyahati sırasında öğrendiği sanılmaktadır.

Gençliğinde itibaren, Hindistan'ın bir ucundan öbür ucuna yaptığı bir çok seyahatlerle, Hint dilini ve ilmini tam anlamıyla Öğrenen Gerbert'in çağdaşı olan Beyruni'den o sıralarda, Hindistan'da yazılmış harf şekillerinin ve ilk rakam şekillerinin diğer memleketlere geçince, değiştiğini öğreniyoruz, Beyruni, Araplar'ın, Hintliler'den en elverişli rakamları aldıklarını açıklar. Arapların birbirinden farklılık gösteren iki çeşit, Hint sayı yazısını kullandıklarını, Hârizmî de açıklar.

Hârizmî tarafından, 830 yılında yazılan eserin ilk kopyaları, Viyana Saray Kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu elyazmaları (manüskri), 1143 tarihini taşımaktadır. Salen Manastırı'nda bulunan ikinci bir kopya ise, bugün Heilderburg'ta muhafaza edilmektedir. Avrupa, ilim dünyasında sunulan bu önemli belge ile, Araplar'ın, önce birler basamağında başlayarak, rakamları sağdan sola doğru yazıp okuduklarını, bu eserden öğrenir. Hârizmî'ye ait bu eser; toplama ve çıkarma işlemlerine ait örnekler görülmektedir.

Brahmagupta'nın, Siddahta adlı eseri, 776 yılında, Saverus'tan 114 yıl sonra, Arapça'ya çevrilen bir eserinin içinde yer almıştır. Gerbert'ten yüz yıl sonra, Harezmi'nin Latince tercümesi, Orta İspanya yoluyla Batı'ya ulaşır. Bu tarihlerde, "Arap Sayı Yazısının", ilim dünyasındaki zaferine çığır açan başka bir şahıs ile karşılaşyoruz.

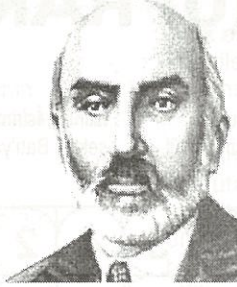
Pizza'lı Leonardo (1180 - ?) ; matematik bilgisinin, esaslarını bizzat, ilk kaynaklarından, yani Mısır'a yaptığı uzun süreli seyahatler sonucu elde etmiştir. Elde ettiği bilgileri de, Batı'ya öğretmiştir. Leonardo'nun babası, Cezayir sahillerinde ticaret işleri ile meşgul idi. İslam medeniyetinin etkinliğini gören, baba Leonardo, oğlunu yetiştirmek için yanına çağırır. Oğlu Leonardo Hint, yani Arap (İslam) rakamları ile hesap yapmaya hayran kalır. Hint hesap sistemlerinin, her türlü uygulamasını öğrenir. Bu arada, İskenderiye ve Şam kütüphanelerinde, eline geçirebildiği ilmi değeri olan eserleri de toplayıp, Avrupa'ya götürdüğü tarihi bir gerçek olarak bilinmektedir.

KAYNAK: Fen Bilimleri Tarihi

YALNIZ BİR ŞAİR M. AKİF ERSOY

Gürkan Gençoğlu 11 - B

İstanbul'da doğdu, 27 Aralık 1936'da aynı kentte vefat etti. Bir medrese hocası olan babası doğumuna ebced hesabıyla tarih düşerek ona "Rağiyi" adını vermiş, ancak bu yapma kelime anlaşılmadığı için çevresi onu "Akif" diye çağırmıştır. Babası Arnavutluk'un Şuşise köyündendir, annesi ise aslen Buharalıdır. Mehmed Akif ilköğrenimine Fatih'te Emir Buhari mahalle mektebinde başladı. Maarif Nezareti'ne bağlı iptidaiyi ve Fatih Merkez Rüştiyesi'ni bitirdi. Bunun yanı sıra Arapça ve İslami bilgiler alanında babası tarafından yetiştirildi. Rüştiye'de "hürriyetçi" öğretmenlerinden etkilendi. Fatih camii'nde İran edebiyatının klasik yapıtlarını okutan Esad Dede'nin derslerini izledi. Türkçe, Arapça, Farsça, ve Fransızca bilgisiyyle dikkati çekti. Mekteb-i Mülkiye'nin idadi (lise) bölümünde okurken şiirle uğraştı. Edebiyat hocası İsmail Safa'nın izinden giderek yazdığı mesnevileri şair Hersekli Arif Hikmet Bey övgüyle karşıladı. Babasının ölümü ve evlerinin yanması üzerine mezunlarına memuriyet verilen bir yüksek okul seçmek zorunda kaldı. 1889'da girdiği Mülkiye Baytar Mektebi'ni 1893'te birincilikle bitirdi.

izler taşıdığı görülür. Fransız romantiklerinden Lamartine'i Fuzuli kadar, Alexandre Dumas fils'i Sadi kadar sevdiğini belirten şair, bütün bu sanatçıların uğraşı alanlarına giren "manzum hikâye" biçimini kendisi için en geçerli yazı olarak seçmiştir. Ancak, sahip olduğu köklü edebiyat kaygusu onun yalınkat bir manzumeci değil, bilinçle işlenmiş ve gelişmeye açık bir şiir türünün öncüsü olmasını sağlamıştır. Mehmed Akif'in düşünsel gelişiminde en belirleyici öge onun çağdaş bir İslamcı oluşudur.

Çağdaş İslamcılık, Batı bujuva uygarlığının temel değerlerinin İslam kaynaklarına uyarlı olarak yeniden gözden geçirilmesini, Batı'nın toplumsal ve düşünsel oluşumuyla öзде bağdaşık, ama yerel özelliklerini koruyan güçlü bir toplum yapısına varmayı öngörür. Bu görüşe koşut olarak Mehmed Akif'in şiir anlayışı Batılı, hatta o dönemde Batı'da bile örneklerine az rastlanacak ölçüde gerçekçidir. Kafiyenin geleneksel Osmanlı şiirinde bir bela olduğunu savunan, resim yapmanın yasak sayılmasının, somut konuların betimlenmesini aksattığı ve bu yüzden şiirin olumsuz etkiler altında kaldığı görüşünü ileri süren Mehmed Akif, Fuzuli'nin Leylâ vü Mecnûn adlı yapıtının plansız olduğu için yeterince başarılı olmadığını dile getirecek ölçüde çağdaş yaklaşımlara eğilimlidir. Konuşma diline yaslandığı için kolayca yazılabilir izlenimi veren şiirleri biçime ilişkin titiz bir tutumun örnekleridir. Hem aruzdan doğan bağların üstesinden gelmiş, hem de şiirin bütünü kapsayan bir iç musiki düzenini gözletmiştir. Dilde anlaşmadan yana olan tutumunu her şiirinde biraz daha yalın bir söyleyişi benimseyerek somutlukla ortaya koymuştur.

Ziraat Nezareti (Tarım Bakanlığı) emrinde geçen yirmi yıllık memuriyeti sırasında veteriner olarak dolaştığı Rumeli, Anadolu ve Arabistan'da köylülerle yakın ilişkiler kurma olanağı buldu. İlk şiirlerini Resimli Gazete'de yayımladı. 1906'da Halkalı Ziraat Mektebi ve 1907'de Çiftçilik Makinist Mektebi'nde hocalık etti. 1908'de Darülfünun Edebiyat-ı Umûmiye müderrisliğine tayin edildi. İlk şiirlerinin yayımlanmasını izleyen on yıl boyunca hiçbir şey yayımlamadı. 1908'de İl Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte Eşref Edip'in çıkardığı Sırat-ı Müstakim ve sonra Sebillerüşad dergilerinde sürekli yazılar yazmaya, şiirler ve çağdaş Mısırlı İslam yazarlarından çeviriler yayımlamaya başladı.

1913'te Mısır'a iki aylık bir gezi yaptı. Dönüşte Medine'ye uğradı. Bu gezilerde İslam ülkelerinin maddî donatım ve düşünce düzeyi bakımından Batı karşısındaki zayıflıkları konusundaki görüşleri pekişti. Aynı yılın sonlarında Umur-u Baytariye müdür muavinini iken memuriyetten istifa etti. Bununla birlikte Halkalı Ziraat Mektebi'nde kitabet ve Darülfünununda edebiyat dersleri vermeye devam etti. İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne girdiyse de cemiyetin bütün emirlerine değil, sadece olumlu bulunduğu emirlerine uyacağına dair and içti.

I. Dünya Savaşı sırasında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin gizli örgütü olan Teşkilât-ı Mahsusa tarafından Berlin'e gönderildi. Burada Almanlar'ın eline esir düşmüş Müslümanlar için kurulan kampa incelemeler yaptı. Çanakkale Savaşı'nın akışını Berlin'e ulaştıran haberlerden izledi. Batı uygarlığının gelişme düzeyi onu derinden etkiledi. Yine Teşkilât-ı Mahsusa'nın bir görevlisi olarak çöl yoluyla Necid'e ve savaşın son yılında profesör İsmail Hakkı İzmirli'yle birlikte Lübnan'a gitti. Dönüşünde yeni kurulan Dâr-ül-Hikmetül İslâmiye adlı kuruluşun başkâtipliğine getirildi. Savaş sonrasında Anadolu'da başlayan ulusal direniş hareketini desteklemek üzere Balıkesir'de etkili bir konuşma yaptı. Bunun üzerine 1920'de Dâr-ül Hikmet'deki görevinden alındı.

İstanbul Hükümeti Anadolu'daki direnişçileri yasa dışı ilan edince Sebillerüşad dergisi Kastamonu'da yayımlanmaya başladı ve Mehmed Akif bu vilayette halkın kurtuluş hareketine katkısını hızlandıran çalışmalarını sürdürdü. Nasrullah Camii'nde verdiği hutbelerden biri Diyarbakır'da çoğaltılarak bütün ülkeye dağıtıldı. Burdur mebusu sıfatıyla TBMM'ye seçildi. Meclis'in bir İstiklâl Marşı güftesi için açtığı yarışmaya katılan 724 şiirin hiçbir beklenen başarıya ulaşamayınca maanif vekilinin isteği üzerine 17 Şubat 1921'de yazdığı İstiklâl Marşı, 12 Mart'ta birinci TBMM tarafından kabul edildi. Sakarya zaferinden sonra kışları Mısır'da geçiren Mehmed Akif, laik bir Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması üzerine Mısır'da sürekli olarak yaşamaya karar verdi. 1926'dan başlayarak Camii'ül-Mısıriyye'de Türk dili ve edebiyatı müderrisliği yaptı. Bu gönüllü sürgün yaşamı sırasında siroz hastalığına yakalandı ve hava değişimi için 1935'te Lübnan'a, 1936'da Antakya'ya birer gezi yaptı. Yurdunda ölmek istediği ile Türkiye'ye döndü ve İstanbul'da öldü.

Mehmed Akif'in 1911'de 38 yaşında iken yayımladığı ilk kitabı Safahat bağımsız bir edebî kişiliğin ürünüdür. Bununla birlikte kitabın Tevfik Fikret'ten

Mehmed Akif geleneksel edebiyatın olduğu kadar, Batı kültürünün değerleriyle etkileşimi kabul eder, ancak Doğu'ya ya da Batı'ya öykülenmeye şiddetle karşı çıkar. Çünkü her edebiyatın doğduğu toprağa bağlı olmakla canlılık kazanabileceği ve belli bir işlevi yerine getirmediği değer taşımayacağı görüşündedir. Gerçekle uyum içinde olmayı her şeyin üstünde tutar. Altı yüzyıllık seçkinler edebiyatının halktan uzak düştüğü için bayağılaştığına inanır. İçinde yaşanan toplumun özellikleri göz önüne alınmadan Batılı yeniliklere öykünmenin doğrudan doğruya edebiyata zarar vereceği, "edebsizliğin başladığı yerde edebiyatın biteceği" anlayışına bağlı kalarak "sanat sanat içindir" görüşüne karşı çıkmış, "libas hizmetini, gıda vazifesini" gören bir şiiri kurma çabasına girişmiştir. Bu yüzden toplumsal ve ideolojik konuları şiir ile ve şiir içinde tartışma ve sergileme yolunu seçmiştir. Bütün çıplaklığıyla gerçeği göstermekteki amacı okuyucusunu insanların sorunlarına yöneltmektir. Bu kaygıların sonucu olarak yoksul insanların gerçek çehreleriyle yer aldığı şiirler Türk edebiyatında ilk kez Mehmed Akif tarafından yazılmıştır.

Mehmed Akif şiirinin yaşadığı dönemde ve sonrasında önemini sağlayan gerçekçi tutumdur. Bu şiirde düş gücünün parlıtısı yerini gözle görülür, elle tutulur bir yapıya bırakmıştır. Şairin nazım diline bu dilin özgül niteliğini bozmaksızın elverişli olduğu gelişmeyi kazandırması, aruz vezni yumuşatmayı, başarısıyla mümkün olmuştur. Bu aynı zamanda Türkçe'nin şiir söylemedeki olanaklarının ne ölçüde geniş olduğunu göstermesi demektir. Söz konusu dönemde her şairin dili kişisel bir dil kurma adına dar bir vadiye sıkışmak zorunda kalmıştı. Mehmed Akif dilin toplumsal kimliğini öne çıkarmış, üslupta öz günlük ve kişiselliğe ulaşmıştır. Yenilikçi bir şair olarak, yaşadığı dönemde görülen ölçsüz yenilik eğiliminin bozucu etkilerine, ölçsüz işleviyle bağlantılı bir şiir kurmak suretiyle sınır çekmeye çalışmıştır.

BAŞLICA ESERLERİ:

- Safahat (1911)
- Süleymaniye Kürsüsünde (1911)
- Hakkın Sesleri (1912)
- Fatih Kürsüsünde (1912)
- Hatıralar (1917)
- Asım (1919)
- Gölgeler (1933)

DOĞRU YAZIM İÇİN KISA NOTLAR

Hazırlayan: F. Can Amaratlı 9 - D

Nasıl yazacağım? Yazmaya başlarken bunu sorarız kendi kendimize. Çok basit kurallar, iyi yazmanızı sağlar. En azından yazdıklarınızın iyi görünmesini, iyi okunmasını sağlar. Bu iyi okunma ve görünme, kuşkusuz içerikle ilgili değil. Burada kastedilen biçimsellik. Yazarken biçimle ilgili uymamız gereken belli başlı bazı kurallar var. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

BUNLARI YAPIN

Mutlaka sık sık paragraf yapın. Paragrafsız bir yazı upuzun ve ürkütücü bir duvara benzer. Böyle bir duvarı kimse görmek istemez. Yazınızı da kimse okumak istemez.

Her noktalama işaretinden sonra, (yani virgül, nokta, üst üste iki nokta, soru ve ünlem işaretleri gibi) bir boşluk (yani espas) bırakın. Bunu yapmazsanız cümleleriniz ve sözcükleriniz karmakarışık bir koyun sürüsüne benzer. Hiç birini diğerinden ayıramazsınız.

Ne kadar sade yazarsanız o kadar güzel görüneceğinden emin olun. Yani mümkün olduğu kadar az noktalama işaretli kullanın. Gereksiz tırnaklardan, parantezlerden, çizgilerden, şapkalardan kaçının. Noktalamaya işaretlerini sadece gerektiğinde ve zorunlu olduğunuzda kullanın ki onların da kıymeti bilinsin.

İmla kullarına mutlaka uyun. O kurallar dilin birliğini ve düzenini sağlar. Yazdıklarınızın okuyan herkes tarafından anlaşılmasını sağlar. Bilmediğiniz bir imla kuralı olursa diye, yanınızda bir "İmla kılavuzu" bulundurmanız sizi küçük düşürmez.

Kısa cümleler okunma açısından büyük avantaj sağlar. Tamam, uzun cümleler kurup ne kadar usta yazar olduğunuzu göstermek isteyebilirsiniz. Ama art arda sıralanmış onlarca sözcüğün insan beynine anlamlı bir mesaj göndermesi, birkaç sözcüğün göndermesinden daha zordur.

Artık çoğumuz bilgisayarlarda, klavyeleri kullanarak yazıyoruz. Yazı büyüklüğünüzün (yani punto), ve yazı karakterinizin (yani font), kullandığınız dile uygun olmasına özen gösterin. Çok küçük de olmasınlar, çok büyük de. Unutmayın yazının binlerce bilgisayarda açılacak. Her yerde aynı düzenlilikte görünmesi; sık kullanılan yazı tipleri (font) ve normal ölçülerde bir punto seçmeniz mümkün olabilir.

Boşluklar çok önemlidir. Yukarıda her noktalama işaretinden sonra boşluk bırakmanız önerildi. Yazınızın bütünüün biçimsel olarak sıcak görünmesi için, yanlardan, alt ve üstten de uygun boşluklar bırakmalısınız. Derli toplu bir görüntü, karmaşa karşısından her zaman avantajlıdır.

Yazıda bazı durumlarda başlık (yani belirleyici, vurgulayıcı sözcük ya da sözcükler) kullanılır. Bunların dikkat çekmesi için yazının bütününden farklı bir font ve punto ile yazılmaları gerekir.

DOĞRU SÖZCÜKLER

İmla kurallarına mutlaka uymalısınız. Türkçe'de bazı sözcükler söylenişlerindeki kolaylık ve alışkanlığın yazı diline de yansımaları sonucu yanlış yazılıyor. Bunları yaparsanız, yazınızı okuyan sizin için "acemi"

diye düşünür. "Acemi" bir yazar olarak adlandırılmamak için şu sözcüklerin yazılışına mutlaka dikkat edin:

Yalnız değil yalnız yazmalısınız.
Yalnız değil yanlış yazmalısınız
Çünkü değil çünkü yazmalısınız
Herkez değil herkes yazmalısınız
Kurdela değil kurdele yazmalısınız
Meyva değil meyve yazmalısınız
Makina değil makine yazmalısınız
Sarımsak değil sarmısak yazmalısınız
Fasulya değil fasulye yazmalısınız
Ambülans değil ambulans yazmalısınız
Akedemi değil akademi yazmalısınız
klerasyon değil deklarasyon
Papuç değil pabuç yazmalısınız
Otobos değil otobüs yazmalısınız
Orjinal değil orijinal yazmalısınız
Konservatuar değil konservatüv yazmalısınız
Alimünyum ya da aliminyum değil alüminyum yazmalısınız
Sovan değil soğan yazmalısınız
Kapora değil kaparo yazmalısınız
Prosedir değil prosedür yazmalısınız
traş ve heykeltraş değil tıraş ve heykeltıraş yazmalısınız
dokuman değil doküman yazmalısınız
Labaratuvar veya labaratuvar değil laboratuvar yazmalısınız
Acenta değil agente yazmalısınız

ESPAS

İmla kurallarımızın en çok ihlal edilenlerinden ya da yanlış kullanılanlarından biri ayrı yazılması gereken eklerin bir türlü yazılmamasıdır. Dahı (üsteleme) anlamına gelen de'ler, da'lar ve ki'ler kullanıldıkları sözcükten bir boşlukla (espas) ayrılır. Yani "Ben de geleceğim" yazmalısınız. "Bende geleceğim" yazarsanız yanlış olur. "Ben de" deki bu de eki dahi anlamındadır. "Öyle sevdim ki, kimse inanmadı" yazmalısınız. "Öyle sevdimki kimse inanmadı" yazarsanız yanlış olur.

Soru ekleri de bağlı oldukları sözcükten bir boşlukla ayrılır. Bu ekler mi, mı, mu şeklinde olabilir. Yani şöyle: "Ben de geleyim mi?" Burada "mi" bir soru ekidir. Yapayım mı, seveyim mi... Gibi...

ÜNLÜ VE ÜNSÜZLER

Türkçe'de bazı harflere ünlü, bazılarına ünsüz denir. Türkçe'de sessiz harflere tanımı da kullanılır. Sessiz harfler a, e, i, t, o, ö, u, ü'dür. Sessiz harfler ise kalan 21 harf. Sessiz harfler kendi aralarında "sert" ve "yumuşak sessiz" olarak ayrılırlar. f, ç, h, p, k, s, ş, t sert sessiz harflerdir. Kalan sessizler ise "yumuşak sessiz". Sert sessizlerle biten sözcüklere bir ek yapılırsa, bu ek de mutlaka sert sesiz bir harfle başlamak zorundadır. Örneğin "otobüsdeki" sözcüğü yanlıştır. Çünkü otobüs'ün son harfi s sert sessizdir. Bu nedenle de ekinin "te" şeklinde kullanılması gerekir. Yani doğrusu "otobüsteki". Peki, sert ve yumuşak sessizleri nasıl ayıracağız? Kullanabileceğiniz en basit yöntem "FİSTİKÇİ ŞAHAP" yöntemidir. Bu iki sözcükteki sesli harfleri çıkarın. Yani l'ları ve A'ları. Kalan harflerin tümü sert sessizlerdir. Eğer ekleyeceğimiz sözcüğün son harfi fıstıkçışahap'ı oluşturan sessizler arasında varsa, ek de sert sessizlerden, yani fıstıkçışahap içindeki harflerden (f, s, t, k, ç, ş, h, p) biri ile

başlamalıdır.

ŞAPKA VE ÜNLEM

Şapka inceltme ya da uzatma işaretidir. Bazı sesli harflerin üzerine konur. A, u, i gibi. Amacı, bu harfin uzatılarak ya da iki taneymiş gibi okunmasını gerektiğini göstermektir. Yani şapkalı bir a harfi gördüğünüzde bunu aa gibi okursunuz. Türkçe'ye özellikle Arapça ve Farsça dillerinden giren sözcüklerdeki anlam karşılığını önlemek amacıyla uzatma işareti kullanmak gerekiyor. Hala yazdığınızda bu sözcüğün babanızın kız kardeşini kastettiği anlaşılır. Ama hâlâ yazarsanız bu devam eden, süregelen, devam etmekte olan anlamındadır. Aynı şekilde kar yazarsanız, meteorolojik bir olay anlaşılır. Kazanmak, çoğaltmak, artırmak anlamına gelen kâr'ı kastediyorsanız kâr yazmalısınız. Genel kural olarak şapka sadece bu iki sözcükte kullanılır. Çünkü hala ile hâlâ'yı, kar ile kâr'ı birbirinden ayırmak gerekir. Ama örneğin reklam yazarken şapkalı da yazarsanız, şapkasız da o sözcüğün reklam olduğu anlaşılır. Yazının sade olması bakımından gereksiz ve sık şapka kullanılmaması yerindedir. Yazıyı ilâ "süslemek" istiyorsanız kullanın.

Yine yazının sadeliği, kolay okunması bakımından sık sık ünlem işareti (!) ve soru işareti (?) kullanmak da gereksizdir. Kurduğunuz cümle zaten bir vurgu içermiyorsa siz sonuna istediğiniz kadar ünlem işareti koyun istediğiniz etkiyi sağlayamazsınız. Ama yeterli vurgu varsa, ünlem işareti koymaya bile gerek kalmaz.

ŞU HAİN EKLER

Özellikle yabancı sözcükler ve kısaltmalara yapılan eklerde hatalı kullanım çok yaygın. Örneğin IMF kısaltmasına den, ye, nin benzeri ekler yapıldığında bu kısaltmanın orijinal okunuşuna göre mi, yoksa Türkçe okunuşuna göre mi ek yapılacağı kestirilemiyor. Doğrusu eki Türkçe okunuşuna göre yapmak. Yani IMF kısaltmasının son harfi "f" olduğuna göre yapılacak ekin de bu yumuşak sessiz harfe uygun olması gerekir. IMF'e (okunuş şekli orijinal eften) yazılışı ya da söylenişi yanlıştır. Doğrusu IMF'ye (okunuş şekli Türkçe fe) olmalı.

NE ZAMAN AYRI NE ZAMAN BİRLEŞİK

Türkçe'de 1980 döneminde başlayan ayrı mı yazmalı, birleşik mi yazmalı konusundaki kaos hâlâ sürüyor. Örneğin "karabahtım" mı yazılmalı, "kara bahtım" mı yazılmalı gibi. Bu tartışmanın temelinde sözünü ettiğimiz dönemde ülkemizdeki dilbilimciler arasında ortaya çıkan "öztürkçe", "canlı ya da yaşayan Türkçe" bölünmesi yatıyor. Öztürkçe'yi savunular genellikle birleşik, "yaşayan Türkçe"yi savunular ise ayrı yazımdan yanadır. Genel kural olarak, eğer iki ayrı sözcük birleşip yeni ve bambaşka anlamlı bir sözcük oluşturuyorsa birleşik yazılmalıdır. Örneğin, sivrisinek, anamuhalefet, karabasan, kardelen, tümengelim, ortaokul, altyapı, üstgeçit, karadelik gibi...

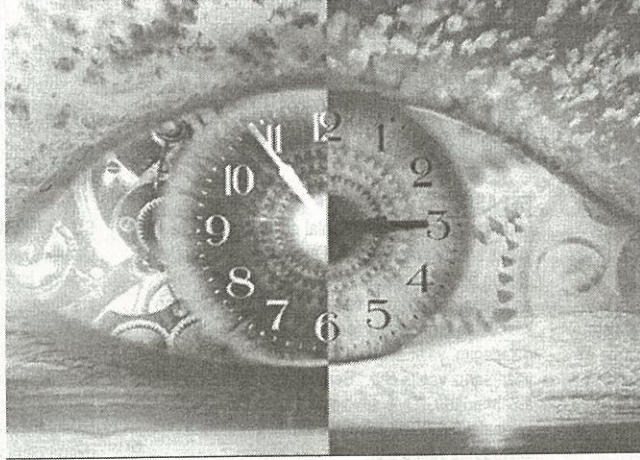
GELİYİM Mİ GELEYİM Mİ

Sık yapılan yanlışlardan biri de bu. Yani soru eklerindeki ilgeçlerin (edatların) yanlış kullanımı. Geliyim mi, söyleyeyim mi, ağılayım mı, başlayayım mı, yatırıyım mı demek ya da yazmak yanlış. Doğrusu geleyim mi, söyleyeyim mi, ağılayayım mı, başlayayım mı, yatırıyım mı olmalı ...

-hikâye-
UMRAN

Kâni Çınar
Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmeni

Uyandı. belki hiç uyumamıştı. sıkıca kapalı perdenin arkasından yağmuru duydu. saate bakmadı. içinde geç kalmışlık yangını vardı. nasıl giyindi, sokağa nasıl çıktı, anlamadı. evin dış kapısında bir tuhaflik vardı. elini ürpertiyle çekti. kapıya baktı. bir şey göremedi. gözlüklerini çıkardı. cebindeki mendil ile sildi. kapı yine yoktu. bir araba hızla yanından geçti. yağmuru hatırladı. yağmur? perdenin gerisinden duyulan yağmuru aradı. yağmur da yoktu. uykunun sersemliğine yordu. okul yoluna doru hızlıca yürüdü. jandarmanın önüne geldiğinde gün akşama devrilmek üzere idi. saatini hatırladı sonra. bembeyaz bir sayfa oldu saati. ilk kez o an korktu. elleri cebinde terlemiş, alına poyraz değmişti. ne olduğunu anlamak için durdu. başı dönmüyordu, ama öyle hissetti. oturduğu bahçe duvarı altından kayd. ilerde, yolun denize döküldüğü yerde, büyük coşku içerisinde çocuk sesleri geliyordu. o tarafa doğru seçti. karşısında, kartpostallardan kaçmış bir deniz manzarası görüldü. yıllar önce, isviçre konsolosluğundan getirttiği posterini hatırladı. yemyeşil kıyı boyunca uzanmış küçücük bir sahil kasabası, uzaklarda, denizin bittiği yerde, el ele tutuşmuş karlı dağlar ve mavi, insana yaşama heyecanı veren deniz. yürüdü. sarı saçları, siyah gözleri ile dünyaya teselli veren on yaşlarındaki bir kızın yanına, banka oturdu. kız, denizden aldığı mavilikle güldü. karşılık verdi. buranın neresi olduğunu sordu. kız, sarı saçlarını rüzgardan geri alarak, harflere ihtiyaç duymadan konuştu: "ümran." sahildeki çay ocağından ağır bir müzik yükselmeye başladı. oraya doğru gitti. nereden geldiği belli olmayan ihtiyar yanına oturdu. masada, demlice iki bardak çay duruyordu. ihtiyarın uzattığı sigarayı yaktı. meraktan içi yanıyordu. müzik kesildi. baktığı ihtiyarın gözlerinde, küçük çocuğunu andıran tebessümle hüznü gördü. merakı dağların eteklerine çöken akşama eşlik etti. sustu. çatlarcasına sustu.

Akşam oldu. "sağdaki yolu takip et" dedi ihtiyar, ikiye ayrılan patikayı eliyle göstererek. kalktı. deniz, akşamla birlikte çekilmişti. Patikaya doğru yürüdü. ağaçlardan sarkan koyu gölgeler, toprağın albenisini artırıyordu. iki kişinin yanyana zor geçeceği sık ağaçlar arasından bazen başını eğerek, bazen iki büklüm geçti. kasabanın batan ışıkları gerisinde kaldı. bastığı yeri göremiyordu. gülümsedi. hayra yordu bütün bunları. karanlık bitti. güneş, yeniden görüldü. ortalık alaca karanlıktan beyaz aydınlığa doğru hızla aktı. artık ne zamanı umursuyordu ne mekânı. yeşil tepeler arasındaki patika, bozkırın uçsuz bucaksız hükümranlılığına tebdil olmuştu. gökçek bir ummana düştüğünü anladı. ufuktaki toz bulutu büyüdükçe büyüdü. bütün ufku kapladı. cenge çıkmış attıla'nın ordularını sandı. belki kanunî, yeni bir avrupa seferine çıkıyordu. selahaddin'di belki toz bulutunun arasından uçarak üstüne doğru gelen. artık korkacak bir sebebi kalmamıştı. kanında deveran eden merak, bilmediği, tanımadığı topraklardan devşirdiği heyecan, korkuyu silmişti lugatlardan. gecenin göğe serptiği yıldızlardan beyazlığını almış bir beyaz at geldi, önünde durdu. hiç tereddüt etmeden sıçradı atın üzerine. hayatında ilk defa biniyordu ata. filmlerden tanıdığı dizginleri aradı. ne dizgin ne de eğer vardı. limuzinin arka koltuğuna kurulmuş bey gibi, kendini, atın hür adımlarına bıraktı. tozdan göz gözü görmez oldu. yalnızca atın yeleleri vardı. dünya bir yelenin haritasına sığmış, yok olmuştu. atın üzerinde ne kadar gitti, bilemedi. tıpkı buraların neresi olduğunu bilmediği gibi. tıpkı kaç gündür yollarda olduğunu, acıkıp acıkmadığını, nereye gittiğini bilmediği gibi.

at birden durdu.
at ile birlikte dünya durdu.
beyninde uçuşan sorular durdu.

dünyanın orta yerinde, bir ev önünde durdu
at.

İndi. aynı toz bulutunu bağrına basarak doludizgin uzaklaştı at. hançeresinde bir yudum su birikti. bir sanrıdır bunlar muhakkak dedi. bir sanrı. bu kadar şuurulu rüya görülemezdi. hayal değildi çünkü sırtındaki gömleği kadar gerçekti hissettikleri. evin kapısı önünde durdu. kapının tam orta yerinde bir yazı vardı. okudu:

"cihanda lokma için gussa çekme"

Okumasıyla kapının açılması bir oldu. eşikten içeri girdi. kapı kapandı. küçük ev büyüdü, büyüdü. çatısı gökyüzü, duvarları ufuk oldu. sağ yanında birbirinden hüznü kadınlara, sükut ile zehirleniyorlardı. sol tarafına baktı. üzerinde eski bir şam hırkası, zayıf, uzun boylu, belki kalın sesli bir delikanlı, rahlenin başında Kuran okuyordu. yürüdü. yürümedi

belki yürüttüler. kubbesini güneşle hemhal etmiş altın kaplamalı bir mabede girdi. kubbenin tam altında büyük bir sanduka vardı. yaklaştı. demir muhafazası toz kir içersinde idi. küçük bez parçalarının bağlandığı kısımlardan yükselen gümüş renkli bir aydınlık vardı. diz üstü oturdu. ağlamak istemedi

fakat ağlıyordu. göz yaşları usulca yanaklarından sıyrılarak dizlerine, kare desenli kilimin üzerine aktı. kimsesiz mabed birden uğultularla dolmaya başladı. ama bütün bu insanları tanıyordu. işte şu gelen can yoldaşlarından hasan idi. koluna girdiği üniversitedeki ev arkadaşı ercan, adem. hepsini tanıyordu. sevindi. Allah'a şükretti gizlice. yıllardır hiç tanıdık yüz görmemiş gurbetçi misali sarıldı simalara. kalktı, koştu ve atıldı boyunlarına. başını mermer sütunlara çarptı. bir sabun köpüğü gibi kayboldular.

Dünya bir çıkmaza doğru sürüklendi. nehirler yukarı aktı. yağmur târ ü mâr etti şehirleri. insanlar çatık kaş, yapılması gerekeni yaptı. odası buz kesmişti. yağmur, gürültüsüyle başı dik hoyrat köşelere çekildi. kar... bir sigara yaktı.

beyaz at hızla sürüklendi otomobiller arasında.

ümran. kısık bir ses, ümran.

saate baktı. akrep ve yelkovan ve dahi rakamlar, kadim savaşlardan çıkmış havariler yorgunluğunda iş başı yaptı. şerh edilmeye muhtaç yaşadıkları, sığınabildiği bütün esrar perdeleri ile el etek topladı. pencereyi kapattı. sobanın kovasını değiştirdi. masanın üstünde kitapları vardı. kravatı askıda baygın, ütüsüz pantolonu yerde idi. lambayı yaktı. odası, her şey daha bir yerleşik göründü. işte burada idi. aynanın karşısında, yanaklarındaki birkaç gözyaşı izini yıkadı. tıraş olsa mıydı? masanın bir kenarındaki takvime ilişti gözleri. gözleri büyüdü. tarih ve mevsimi göstermiyordu takvim. eğildi, iyice baktı. bir beyaz sayfaya döndü takvim.

Çınar bilgisayar

bilgisayar adına bir şey mi aradınız?

ADRES:

Salih Avgun Paşa Cd. Erciyes Apt.

No: 12 KAYSERİ

Tel:0 352 222 43 25 - 222 27 06

Fax:0 352 222 48 94

WEB: <http://www.2224325.com>

MAİL: cinarbil@2224325.com

BURADA

KİTAP OKUYANLARIN ÖSS'Yİ KAZANMA ŞANSI DAHA YÜKSEK

H. Ali Azgın
Edebiyat Öğretmeni

Öğrenci Seçme Sınavı'nda (ÖSS) çıkan 180 sorudan 132'si açıklama metni olan sorulardan oluşuyor. Kitap okuma alışkanlığı öğrenciyi zamanı etkili kullanmanın yanı sıra anlama ve yorumlama kabiliyetini geliştireceği için ÖSS'de avantaj sağlayacaktır.

Üniversiteye girmek, her lise öğrencisinin hayalidir. Bu hayal uğruna her yıl takriben 1,5 milyon öğrenci üniversite sınavına girer; ancak sınava girenlerin sadece beşte biri hedefine ulaşabilir. Diğerleri ümitlerini bir sonraki yıla bırakır.

İşte bir lise öğrencisi ve yıllardan beri dışından tırnağından artırarak çocuğunu okutan anne-babalar için "ya kazanılacak ya da kazanılacak" türünden olan bu sınavda, başarılı olabilmenin sırlarını/püf noktalarını öğrenmek, bu noktada çok önem kazanıyor. Öyle ki bu konu ile ilgili yazılmış birçok broşür, makale, kitap görmek mümkün. Ancak bu konuda yazılan eserlerde unutulmuş önemli bir nokta var: Üniversite giriş sınavı başarısında kitap okumanın etkisi nedir? Ya da kitap okuma alışkanlığı olan öğrencilerin üniversiteye girme şansları rakiplerine göre nedir? Bu soruların cevaplanabilmesi için daha önceki yıllarda ÖSS'de çıkan sorulara göz atmakta yarar var.

ÖSS Soruları için şunlar söylenebilir: Türkçe, tarih, felsefe grubu sorularının zaman ve okuduğunu anlama problemi yaşamadan doğru çözümlenebilmesi için kitap okuma alışkanlığının iyi seviyede olması gerekiyor. Açıklama bölümü olmayan sorularda ise –özellikle anlatım bozukluğu sorularında– cevap şıklarının uzun cümlelerden kurulu olduğu da belirtilmesi gereken bir başka özellik. O halde sözel puanla öğrenci alan fakülteleri tercih edecek öğrencilerde mutlaka kitap okuma alışkanlığı olmalıdır. Zira sözel bölüm sorularının cevaplandırılması bu bölümden tercih yapacaklar için mecburidir. Bununla birlikte sayısal bölüm öğrencilerinin de avantaj sağlayabilmesi için sözel bölüm netlerini yüksek tutmaları gerekir.

"Sayısal soruların cevaplanmasında kitap

okumanın bir etkisi yoktur." düşüncesi öğrencilerde genel bir kanaattir. Oysa bu bölümde çıkan soruların çok büyük bir kısmında açıklama metni bulunmaktadır. Üstelik 18 soruda dört satırdan fazla açıklama metni vardır. Dolayısıyla her soruya tanınan bir dakikalık süre içinde soruların çözümünün yetiştirilmesi, doğru cevabın bulunabilmesi için kitap okuma alışkanlığının olması kaçınılmaz hale geliyor. Özellikle biyoloji sorularının yoruma dayalı olması, yorum kabiliyetini güçlendirecek kitapların okunmasını gerektiriyor. Bu bağlamda, Cemil Meriç'in Bu Ülke adlı kitabını tavsiye ediyorum.

Üniversite sınavına gireceklerin yaşadıkları sorunlardan biri de "dikkatsizlik". Sorunun cevabı bilinmesine rağmen, sorunun çok dikkatli okunmamasından dolayı yanlış seçeneği işaretleyip geleceğine pranga vuranların sayısı hiç de az değildir. Bu problem "eleştirel gücü" olanlar için geçerli değildir. O halde bu gücün kazanılmasında yardımcı olacak bir kitap (Berna Moran, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış) okunmalıdır.

ÖSS'ye hazırlanan öğrencilere kitap okuma alışkanlığı erken yaşlarda verilmelidir. Öğrenci lise 1. ve 2. sınıflarda bol bol kitap okumalıdır. Böylece lise 3'e geldiğinde ciddi bir birikim olacaktır.

Öğrencilere kitap okuma konusunda şunları tavsiye edebilirim: Soruların çözümünde zaman sıkıntısının ve soruları anlama probleminin yaşanmaması (Montaigne, Denemeler, Cem Yayınları; Nurullah Ataç, Okuma Mektupları ve Söz Arasında, Can Yayınları); ayrıca sınav hazırlığında önemli bir unsur olan "sabır"lı olma (Saliha Şahin, Meşhur Olan Fakir Çocuklar, Timaş Yayınları) ve sınava motive olma yardımcı olabilecek kitapların (Oğuz Saygın, Negatif Limanlardan Pozitif Sulara, Hayat Yayınevi; Doğan Cüceloğlu, Savaşçı, Sistem/Remzi Yayınevi; Grigory Petrov, Beyaz Zambaklar Ülkesinde, Hayat Yayınevi) okunması faydalı olacaktır.

Hikaye, roman, mizah türü kitapların okunması, sınav stresinin giderilmesinde etkili olacaktır. (Mustafa Kutlu, Uzun Hikaye, Dergah; Nazan Bekiroğlu, Yusuf ile Züleyha, Timaş; Hüseyin Üzmez, Öldürücü ve Güldürücü Gerçekler, Timaş; Tolstoy, İnsan Ne ile Yaşar, Şule; İskender Pala, İki Dirhem Bir Çekirdek, BKY)

Duvarı bir gedik açmaya bir taşın eksilmesi yeter.

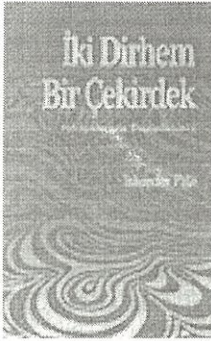
Bilindiği gibi iki ya da daha fazla kelimededen meydana gelen ve kelimelerin öz anlamları dışında yeni bir anlam ifade eden söz gruplarına deyim denilir. Bunlar genellikle örnek alınabilecek bir öyküye, bir efsane veya vak'aya dayanır. Bazı kişilerle ilgili anılar ve hikâyeler, tarihte yaşanmış olaylar vs. deyimlerin ortaya çıkış nedenleri arasında ön sıraları paylaşırlar. Bu bakımdan deyimlerin kaynaklarını arayıp bulmak oldukça meşakkatli bir iştir. Osmanlı tarihleri, eski ansiklopedik eserler, tarih sözlükleri, tezkireler, letayifnâmeler, durûb-ı emsâl ve tarihî fıkra derlemeleri, muhtelif elyazması kitap ve mecmualar, bilimsel araştırmalar, folklor periyodikleri, halk kültürü araştırmaları vs. hep deyimleri birer ikişer bulabileceğimiz eserlerdir. Bazan rastgele bir sayfada, bazan bir dip notta, bazan da hiç ummadığınız bir elyazmasının iç kapağında bir deyim ortaya çıkış hikâyesiyle karşılaşmak mümkündür.

Yıllardır deyimlerin hikâyelerini buldukça topluyordum. Sonra bunları Zaman gazetesindeki sütunumda peyderpey yazdım. Okuyucuya ilginç gelen bu tür hikâyelerin topluca bulunabileceği bir kaynak ihtiyacıdır ki, İki Dirhem Bir Çekirdek adında bir kitap doğmasına vesile oldu.

Bu kitapta yer alan 99 deyimden her biri bir hikâyenin, bir kelime yumağının şifresi. Biz şifreyi söyleyince yalnızca muhababımızın kafasındaki anlam düğümü çözülmeyecek, belki deyimlerin bir dilin zenginliği, hatta süsü olduğunu göreceksiniz.

Deyimler Türkçe'mizin saklı güzellikleridir

Kitaptan Bir Kesit:

FERTİĞİ ÇEKMEK

Sultan II. Abdülhamid'in gayretiyle Hicaz demiryolu yapılırken bu iş Almanlara ihale edilmiş ve tabii şantiyelerin önemli sorumluları, memurları, teknisyenleri ve şefleri Almanlardan teşekkül etmiştir. Tesisi biten gar ve istasyonlardan işçi nakleden vagonların makinistleri, kondüktör ve makasçıları da Alman olduğundan eğer vagon bir yerden hareket edecekse önce kampanalar çalar, bütün yolcular bindikten sonra da hareket memuru "Fertig!" diye bağırırmış. Fertig, Türkçe'de "Hazır!" demektir. Alman hareket memurlarının "Fertiig!" diye uzatarak ünlemelerine uzun süre muhatap olan halk bundan hoşlanmış olmalı ki giderek trenin kalktığını "fertigi çekti" biçiminde ifade eder olmuşlar. Daha sonradan ise deyim haline gelerek anlam genişlemesine uğramış ve Türkçe'ye iyiden iyiye yerleşmiştir. Bu deyim "savuşmak, kaçmak, uzaklaşmak, geri dönmek üzere gitmek, ölmek" gibi manaları vardır.

HACI MANDAL MÜHÜRÜ

Dilimizde Hacı Mandal mühürü diye bir deyim vardır; genellikle dediğim olsun da sonu nereye varırsa varsın, makamında kullanılır. İşte bu deyim ortaya çıkışıyla ilgili olarak da hatırımızda bir mülemma vardır.

Rivayete göre bir ramazan günü, Yeni Cami avlusundaki mühürçülerden birinin başına bir denizci dikilmiş. Gayesi mühür kazıtmak. Ancak mühürde her şey olsun istiyor ve ısrarla;

- Yaz baba yaz. Ben İneboluluyum. Orada bize Hacı Kara Mandal oğulları derler. Denizde bir teknem var; teknemin ardında da bir sandal bağlıdır. Bunların hepsi mühürde yer alsın ha!.. diyor.

İhtiyar mühürçü bu kadar sözü bir mühür üzerine nasıl sığdıracağını düşünürken, bereket versin, o sırada yoldan geçen şair yaratılışlı bir muhavereyi duyup imdada yetişmiş;

- Efendi Baba, kaptanın istediklerini ben söyleyeyim, siz yazın;

**es-Sefinetü maa"s-sandal
İnebolulu Hacı Kara Mandal**

Adamın söze verdiği i'cazı yine nazmen tercüme gerekirse;

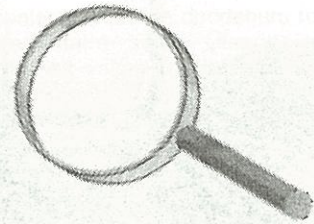
**Sandalı arkasında bağlı bir gemi
İnebolulu Hacı Kara Mandal, sahibi demek olur.**

Editör'ün Notu

Anlatımı güzelleştirmek, savunulan fikri daha etkili kılmak üzere her dilde kalıplaşmış bazı sözler bulunur. Bunlar arasında dilin bünyesinde en sık kullanılanlar ise deyimlerdir.

İki Dirhem Bir Çekirdek'de Türk Dilinin bünyesinde sık kullandığımız 99 adet deyim hikayesi Prof.Dr.İskender Pala'nın kaleminden dilimizin kültüre yansıyan yüzüne bir renk katmak için dökülenler.

Abayı Yakmak'tan, Ahfeş'in Keçisi'ne, Ali Kesen Baş Kesen'den, Arafat'ta Soyunmuş Hacıya Dönmek'e,

Bulgurlu'ya Gelin Gitmek'ten, Demokles'in Kılıcı'na, Hapı Yutmak'tan, Kırkından Sonra Saza Başlamaya, Mürekkep Yalamak'tan, Rahmet Okutmaya, Taziya Muska Yazmaya, Turnayı Gözünden Vurmak'tan, Yolunacak Kaza kadar hikayeleriyle deyimlerimiz İki Dirhem Bir Çekirdek'te.

İki Dirhem Bir Çekirdek'i okurken bir dilin zenginliğinin sadece kelime hazinesiyle ölçülemeyeceğini, kelimelerin anlam derinliklerinin de o dilin zenginliği, hatta süsü olduğunu göreceksiniz ve Türkçe'mizin güzellikleriyle karşılaşacaksınız.

OKULUMUZDAN HABERLER

Hazırlayanlar: Gamze Altuntaş - Sevcan Kendiroğlu - Yasemin Altunok

* Okulumuzda bir görüntü odası açılacak ve bu odada tepegöz, VCD, bilgisayar vb. Aletler olacak. Öğrencilerin oturabilmesi için kanepeler, masa ve ses düzenlemeleri temin edilecek. Ayrıca birçok teknik imkânı mevcut olan bir projeksiyon makinesi alındı.

* İngilizce öğretmenleri için bir zümre odası açıldı. Bu odada öğretmen ve öğrencilerimiz için her türlü imkan sağlanacak; yayınlarından öğrencilerimizin faydalanabilmesi için İngilizce kaynaklar temin edilecektir. İlerki günlerde Hazırlık Sınıflarına tepegöz, VCD, TV. Temin edilecek, Yabancı Dil derslerindeki konuların görüntülü yapılması sağlanacaktır.

* ISI 9001 belgesi almak için her türlü çalışma sürdürülmektedir.

* Okulun ihtiyaç duyduğu araç, gereç vb. Sağlama çalışmaları sürmektedir.

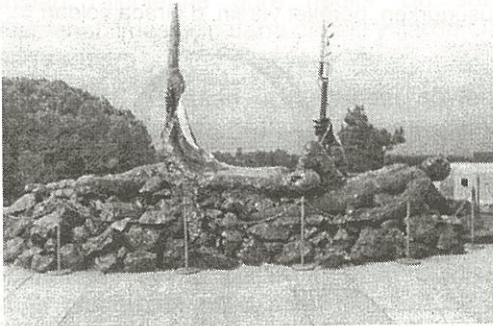
* Tekli Öğretime geçme çalışmaları devam etmektedir.

* Geçtiğimiz günlerde Okul Aile Birliği ve temsilcilerle başarı artırma konusunda bir toplantı yapılmıştır.

* 18 Martta Çanakkale Zaferinin yıldönümünü kutlamak amacıyla TÜRSAB öncülüğünde Müdür yardımcımız Şerife Öztürk, Felsefe öğretmenimiz Ülkü Oğuz ve 2 öğrencimiz Çanakkale'ye gitmiştir.

* Okulumuz Gezi Kolu Erciyes'e bir gezi düzenlemiştir. Bu geziler yıl boyunca üniversite, işyeri ve eğitici geziler olarak devam edecektir.

* Okulumuzun organizasyonu ile Hunat Hatun medresesinde bir resim sergisi açılacaktır. Bu sergiye okulumuzun koordinatörlüğünü yaptığı bir çok okul katılacaktır.

Okulda, israfi önlemek amacı ve atık kâğıtları değerlendirme amacıyla atık kâğıt kutuları temin edilmiştir.

* Okulumuzda güvenliği sağlamak amacıyla güvenlik görevlisi mevcuttur ve denetimler sürmektedir.

* Öğrencilerin istek ve şikayetlerini tespit etmek için bir dilek kutusu konmuş ve bu kutu her hafta sonu açılıp öğrenci sorunları idari toplantıda görüşülmektedir.

* Okulumuz fakir öğrencilere kıyafet, kitap, kırtasiye, ilaç ve harçlık yardımında bulunmuştur.

* Okulumuzda bilgisayar laboratuvarı kurma çalışmaları son

aşamasındadır.

* Okulumuz öğrencileri okullar arası yarışmalarda dereceler almışlardır:

- Taekwando Türkiye Birincisi Emine Tıraş - 10/E

- Boks Türkiye Birincisi Serdal Türk - Hazırlık / E

- Boks Türkiye Üçüncüsü Aydın Canan - 11/F

- Okuçuluk Türkiye Birincisi Yahya Ulaş - 11/M

- Futbol İl Üçüncülüğü

- Voleybol İl Üçüncülüğü

- Kros Kızlar il üçüncülüğü

* Okulumuzun bir web sitesi bulunmaktadır (www.kaysirilisesi.com). Sitede okula ilgili öğrencilerin devamsızlık bilgileri, not bilgileri, öğrencilerin

başarı istatistikleri ve ders öğretmenleriyle yazışma imkanı mevcuttur.

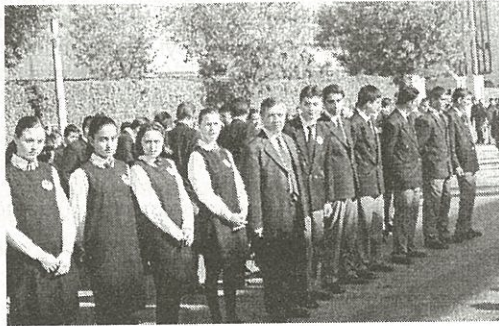
*6 Mart 2003 Perşembe Günü Saat 10.00'da okulumuzda "Uluslararası İlişkiler ve Kıbrıs" konulu konferans E.ü. İktisadi Bilimler Fakültesi Öğretim görevlisi Sayın Nejat Doğan tarafından 250 öğrencimize verilmiştir.

* Rehber öğretmenimiz H. Fikri Ulusoy tarafından öğretmenlere yönelik "Travma" konulu eğitim semineri yapılmıştır.

* Rehberlik Araştırma Merkezi Ahmet Orhan tarafından "Bireyin gelişmesinde Sosyal Çevrenin Etkisi" konulu bir konferans verilmiştir.

* Okulumuzda "sınıfımızı temiz tutalım" kampanyası başlatılmıştır ve ilk hizmet 10 - G sınıfından gelmiştir.

* Erciyes Üniversitesi Öğretim Görevlisi Sayın Sıtkı İlkay tarafından

"Eğitimde kalite Yönetimi" konulu bölge öğretmenleri ile okulumuz öğretmenlerine konferans sunulacaktır.

* Okulumuz birincisi için mezuniyet kütüğü hazırlanmış ve okul girişinde sergilenmiştir.

* Liseler arası halk oyunları yarışmasında birinci olan okulumuz halk oyunları ekibi Aksaray'da yapılan Isparta, Kırşehir ve Nevşehir temsilcilerinin de katıldığı grup yarışmalarında grup ikincisi olmuştur.

Halk oyunları ekibimizi tebrik ederiz.

SİGARA ve ZARARLARI

Yrd. Doç Dr. Bülent TUCER
Erciyes Üniversitesi Öğr. Görevlisi

Genel Bilgiler:

Kristof Kolomb Amerika'yı keşfettiğinde, yerlilerden öğrenilen tütün: Amerika'da Virginia'da ilk defa ticari olarak üretilmeye başlandı ve 1881 yılında, John Bonsack ilk sigara yapan makinenin patentini almasıyla tütün içme alışkanlığı giderek yaygınlaşmaya başladı. Tarihte insanlar, tütünle savaşlar, coğrafi keşifler, ticari ilişkiler gibi değişik vesilelerle tanıştı. Değişik ülkelerde zaman zaman yasaklanmasına rağmen 20.yy'ın başlarında tütünün kağıda sarılarak üretilmeye başlanması bu yayılmayı daha da hızlandırdı. İlk zamanlarda çok ucuz satılan hatta bedava dağıtılan sigaranın 2.Dünya Savaşı'ndan sonra zararları fark edilmeye başlandı. Günümüzde sigaraya karşı pek çok dernek kurulmuş ve sigarayı bırakma kampanyaları düzenlenmeye başlanmıştır. Her on üç saniyede bir kişi, sigaraya bağlı bir hastalıktan hayatını kaybetmektedir. Her yıl dünyada 2.500.000 milyon kişi sigara yüzünden hayatını kaybetmektedir. Bu ölümlerin başlıca sebebi akciğer kanseridir, ikinci önemli sebep kalp hastalıkları ve diğer kanser türleridir. 35 yaş üstü nüfusumuzun %45'inin sigara içtiği ülkemizde, sigaraya bağlı hastalıklar ciddi bir sorun oluşturmaktadır ve her yıl ülkemizde 100.000 kişi sigaraya bağlı hastalıklardan ölmektedir

Sigardaki Zararlı Maddeler:

Sigara ve tütünde aktif olarak 4000'den fazla sitotoksik(hücre öldürücü), mutajenik (hücrenin yapısını bozucu) ve karsinojenik (kansere yapıcı) madde vardır. Bunlardan bazıları: Polonyum - 210 (kanserojen), Radon (radyosyon), Metanol (füzeyakıtı), Toluene (tiner), Kadmiyum (akü metali), Büten (tüpgaz), DDT (böcek öldürücü), Hidrojen Siyanür (gaz odaları zehiri), Aseton (ojesökücü), Naftalin (güve kovucu), Hidrojen Siyanür (gaz odaları zehiri), Arsenik (fare zehiri), Amonyak (tuvalet temizleyicisi), Karbon Monoksit (eksoz gazı), Nikotindir. Sigara içen şahıslarda duman solunmasına bağlı ağız, burun, gırtlak ve tüm solunum yolunda kanser gelişebilir. Bazı maddeler direk solunumla etkiliyken, bir kısmı kana geçerek ya da tükrükle yutulularak etki gösterir.

Tütünün içindeki en önemli madde nikotindir. Nikotin, vücuttaki bazı sinir hücrelerini hem uyarır hem baskılayan bir maddedir. Etkilerin çoğu katekolaminlerin (adrenalin, noradrenalin vb.) salınımına bağlıdır. Sigara içen normal bireylerde tansiyonun artması, kalp hızında artma, kalp kası kasılma gücünde artma, kalbin oksijen tüketiminde artma, kalp damarlarında kan akımında artma ve diğer damarlarda daralma meydana gelir. Ayrıca nikotin, serumda glukoz, kortizol, serbest yağ asidi, adrenalin ve beta endorfin düzeylerini artırır.

Karbon monoksit (CO) oksijen kullanımını engelleyen toksik bir gazdır. Sigara dumanında %2-6 oranında bulunur. Sigara içenlerde kanda seviyesi yükselir. Pihtılaşma artışından ve bazı sinir sistemi bulgularından sorumludur.

Sigaranın Etkileri:

Koroner kalp hastalığı ve akciğer kanseri en önemli iki ölüm sebebidir. Sigara içimi ile bu hastalıklar arasında güçlü bir

ilişki vardır. Sigaraya başlama yaşı, içilen sigara sayısı ve alınan nefesin derinliği önemlidir. Sigara bırakılınca hastalanma oranı da azalmaya başlar.

Akciğerlere etkileri:

Sigara içimi hem ana hem küçük hava yollarını, akciğer yüzey hücrelerinin yapı ve fonksiyonlarını bozar, akciğerin bağımsızlık sistemini değiştirir. Sigara içimiyle normal akciğer yapısı değişir (psödostratifye silyalı epitel, yassı hücreli metaplaziye, karsinoma in situ) ve sonuçta kansere dönüşür. Sigara içenlerde kronik öksürük, balgam ve nefes darlığı olur. Sigara içimi KOAH (kronik bronşit, amfizem vb.) gelişimi için esas risk faktörüdür. Solunum yolu enfeksiyonları da sigara içenlerde daha fazladır. Ameliyat sonrası komplikasyonlar ve pnömotoraks da içenlerde daha sıktır.

1964 yılında sigara içimiyle akciğer kanseri arasında nedensel bir ilişki varlığı gösterildi. Daha sonra net ilişkiler tanımlandı. Sigara miktarı ve içilen süre riski belirlemektedir. Günde 1 paket sigara içenlerde akciğer kanserine yakalanma riski 10 kat fazla iken 2 paket içenlerde risk 25 kat artmaktadır.

Sigara akciğer kanseri dışında ağız, gırtlak, yemek borusu ve mesane kanserine de yol açar, böbrek ve pankreas kanseri gelişimine katkıda bulunur, mide ve rahim kanseri ile beraberlik gösterir.

Kalbe etkileri:

Koroner kalp hastalığında en önemli 3 risk faktörü sigara, kolesterol yüksekliği ve hipertansiyondur. Erkeklerde sigara içimiyle koroner kalp hastalığı riski %60-70 artmaktadır. Kalp hastalığına bağlı ani ölüm sigara içen erkeklerde 2-4 kat daha fazladır. Kadınlarda hem oral kontraseptif (doğum kontrol hapı) hem sigara kullanımı halinde kalp hastalığı riski 10 kat artmaktadır. Yüksek tansiyonu olanlarda sigara içimi beyin kanaması riskini arttırmaktadır, dolayısıyla sigara içenlerde felç daha sık gözlenmektedir.

Mideye etkileri: Sigara içenlerde mide ve duodenum (oniki parmak barsağı) ülserleri daha sıktır. Ülserin ilaçla iyileşmesini geciktirir. Mide asit salgısını artırır, pankreas salgısını azaltır.

Diğer etkiler: Sigara ilaç toksitesi daha çabuk oluşur ve ilaç dozları yetmez (sigara karaciğerde ilaçları parçalayan enzimleri artırır).

Sigaranın bırakılması:

Son yıllarda gelişmiş ülkelerde kampanyalar ve çeşitli yaşaklamalarla sigara içme oranı azalmıştır. ABD'de 1965'te %52 olan oran 1990'da %28'e düşmüştür.

Sigarayı bırakmanın kısa ve uzun vadede faydaları çoktur. Bıraktıktan kısa süre sonra koku ve tat alma duyuları düzelir. 1 yıl sonra kalp krizi geçirme riskinde belirgin azalma olur. Sigara ile ilgili kanserler, beyin hastalıkları ve kronik akciğer hastalıkları riski de zamanla beraber azalır. Sigara içenlerin %90'ı sigaraya 20 yaşından önce başladığından bu yaş grubuna yönelik ciddi eğitimler ve kampanyalar yapılmalıdır.

YÜREĞİN ANLAYAMADIĞI

Kanadı kana değmiş kuş, solmuş menekşe, kırık bir fotoğraf... Savaş!

Hüzne bulalı bakış, örselenmiş yaprak, ezilmiş kelebek kanadı... Savaş!

Fırfırları kopmuş uçurtma, küller ve yıkıntılar... Savaş!

İşte bu kadar. Adını sayamadım bahar gibi, güvercin gibi kelimelerin arasında. Sen, önce zihnimde fark etmeden biriktirdiğim onlarca donuk kareyi yeniden hatırlattın kalbime. Hiçbiri gülmeyen tatsız, tuzsuz ve kokusuz fotoğraflardı bunlar. Senin parçaların ve senden görüntüler.

Niçin varsın? Bir çocuğa tanımlayabilir misin kendini, insanlara anlatabilir misin? Yüreğe dokunabilir misin sen? Senin adın savaş! İçi ışık dolu cümlelerin içinden geçebilir misin? Yoksa korkar mısın kendi karanlığından?

Oysa ben seni hiç yaşamadım. Yıldızların arasından bomba yağmadı üstüme. Savaşın büyüttüğü çocuk olmasam da, savaşı büyüyünce tanıyanlardanım; tanıyip da kendi kalbine anlatamayanlardanım.

Bir çocuk ne anlar savaştan? Çok masum kalır onun nefesi alevlerin arasında. Yeterince nefret dolmamıştır damarlarına. Tüm acıların ortasındaiken bile anlamlandıramaz önce. Çizgi filmlerden gördüğü o kahramanları hiç yenilmeyen savaşlara benzetir bütün yaşadıklarını. Ne sonra anlar tüm bunların gerçek olduğunu; çizgi film karakterlerinin bile yenemeyeceği kadar güçlü, kendi hayatının kahramanı babası öldüğünde...

Savaş erken büyütüyor çocukları, çekip alıyor kendi sergüzeşinde oyalandıkları masallarından. Önce büyükler gibi bakıyorlar, sonra onlar gibi konuşup onlar gibi yaşıyorlar. Dünya üzerinden bir bir kayboluyor küçük yüreklerin duaları.

Renklerin solup, siyahın koyulaştığı; gülümseyişlerin kırılıp düğümlerin atıldığı; şehirlerin yıkılıp mezarların çoğaldığı coğrafyalar arasında şarkılar söyleniyor şimdi:

"Her şey bitecek, yine var olacak Saraybosna."

...

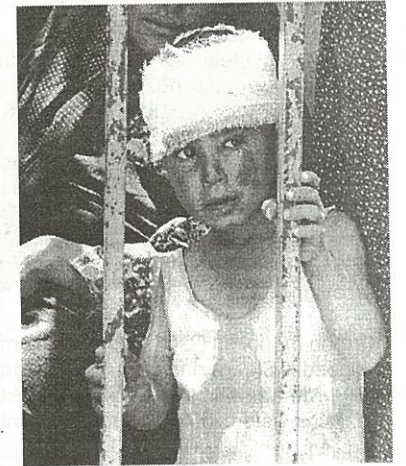
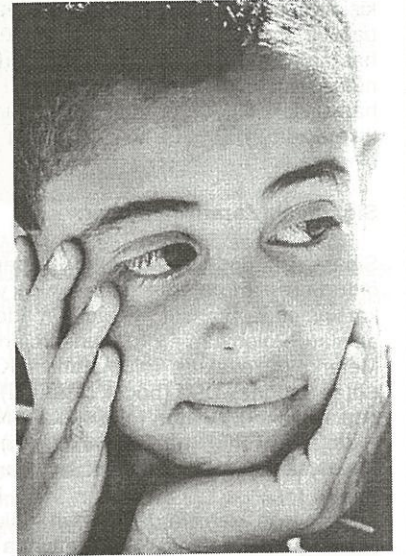
"Açın cennetin kapılarını, Halepçe'nin çocukları geliyor!"

Can içre sızlayan yaralar.

Kanadı kana değmiş kuş, solmuş menekşe, kırık bir fotoğraf... Savaş!

Hüzne bulalı bakış, örselenmiş yaprak, ezilmiş kelebek kanadı... Savaş!

Fırfırları kopmuş uçurtma, küller ve yıkıntılar... Savaş!

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

- * Kendi dirseğini yalamanın imkansız olduğunu?
- * Eğer çok şiddetli hapşırırsan, kaburgalarından birini kırabileceğini?
- * Hapşırmayı engellemeye çalışırsan, basındaki veya boynundaki damarlardan birinin yırtılabileceğini ve ölebileceğini?
- * Hapşırmanın sırada gözlerini açık tutmaya çalışırsan, yerlerinden fırlayabileceklerini?
- * Domuzların vücut yapılarından dolayı hiçbir zaman baslarını yukarı kaldırmayı gökyüzüne bakamadıklarını?
- * Dünya nüfusunun % 50'sinin hiç telefonla konuşmadığını?
- * Farelerin ve atların kusamadıklarını?
- * 3,7 litre benzin yaklaşık 3 milyon litre içme suyunu kirletebileceğini?
- * Bir cam şişe doğada 4000 yıl, plastik 1000 yıl, çiklet 5 yıl, bira kutusu 10-100 yıl, sigara filtresi ise 2 yıl süreyle yok olmadığını?
- * Bir büro elemanının yılda, 81 kilo yüksek vasıflı kâğıdı çöpe attığını?
- * Bir topak tereyağ üretmek için 400 litre suya ihtiyaç olduğunu?

- * Büyük bir kayın ağacının, 72 kişinin 1 günlük oksijen ihtiyacını karşıladığını?
- * Dünyadaki mevcut suların ancak % 1'i kullanılabilir su durumunda olduğunu?
- * Dünyada her gün sağlıksız sulardan 25.000 kişinin öldüğünü?
- * Son 3-4 yıl içerisinde 24 milyon hektar alanın çöleştüğünü?
- * Dünya yüzeyinin % 6'sı çölleşmiş, % 29'u da çölleşme yolunda olduğunu?
- * Dünya nüfusuna her gün 250 bin, her yıl 93 milyon kişi katıldığını?
- * 1 saat süreyle kulaklıkla birsek dinlemenin kulaktaki bakteri sayısını %700 arttırdığını?
- * Çakmağın kibritten önce bulunduğunu?
- * Ördüğün vakvaklamasının yankı yaratmadığını ve bunu kimsenin açıklayamadığını?
- * Dünyadaki fotokopi makinelerinde meydana gelen arızaların %23 ünün, makinenin üstüne oturup kendi popolarının fotokopisini çekmek isteyen insanlar sayesinde meydana geldiğini?
- * İdrarın zifiri karanlıkta parladığını?
- * Parmak izleri gibi dil izlerinin de her insan için

Terlemenin Faydası

Sıcak bir ortamda veya çok fazla hareket ettiğimizde terleriz. Terlemek, vücudumuz için oldukça önemlidir. Vücudumuzda biriken zehirli ve zararlı maddeleri terleme yoluyla dışarı atarız. Terlemenin diğer önemli faydası da vücudumuzun ısısını korumaktır. Vücudumuzun, 36,50 – 37,0 'lık belli bir ısısı vardır. Vücudun bu sıcaklıktan daha fazla ısınması durumunda yaşamımız tehlikeye girer. Hastalandığımızda ateşimiz çıkar. Hareket ettiğimizde vücudumuz hemen ısınır. Bu ısınmayı engellemek de ter bezlerimizin görevidir. Ter bezlerindeki odacıklar klima benzeri bir etki göstererek vücudumuzu serinletir ve hep aynı sıcaklıkta kalmamızı sağlar.

Vücudumuzun Akıllı Silahları: Antikorlar

İnsan bedeninin en önemli ve şaşırtıcı sistemlerinden biri olan savunma sistemi, son derece hayati bir görevi üstlenmiştir. Bakteri, virüs ve benzeri istilacılara karşı vücudu savunan hücreler zorlu savaşçılardır ve çok önemli yeteneklere sahiptirler. Düşman organizmalar kimi zaman deri, solunum ve sindirim sistemi gibi engelleri aşarak bedene girmeyi başarırlar. Ancak onları savunma sisteminin zorlu savaşçıları beklemektedir. Antikorlar, vücuda giren yabancı hücreler için üretilen protein yapılarıdır. Bu silahlar, savunma sisteminin askerlerinden biri olan B hücreleri tarafından üretilirler. İstilacıları etkisiz hale getirmekle görevli olan antikorların başlıca iki görevleri vardır: Birincisi, vücuda giren düşman hücreye bağlanmak. İkincisi, bağlanma gerçekleştiikten sonra düşmanın biyolojik yapısını bozmak ve düşmanı yok etmek. Kanda ve hücre dışı sıvıda bulunan antikorlar, hastalıklara yol açabilen bakterilere veya virüslere bağlanırlar. Bağlandıkları yabancı molekülleri, bedenin savaşçı hücreleri için işaretleyip etkisiz hale getirmiş olurlar.

Kırılan Bir Kemik Nasıl İyileşir?

Kemikler çok sert ve güçlü bir yapıya sahiptirler. Ancak bu özelliklerine rağmen kemikler de çok güçlü bir darbeye maruz kaldıklarında kırılırlar. Doktorlar kırılan kemiğin doğru şekilde birleşmesi için kırık kemiğin yönünü düzelterip, kırılan bölgeyi alçı içine alırlar. Bunun dışında yapılması gereken bir şey yoktur. Çünkü zaten kemiğin kendi kendini tamir mekanizması vardır. Öncelikle kırılan kemiğin etrafındaki kan pıhtılaşır ve "hematom" adı verilen dev bir pıhtı oluşur. Bu dev pıhtı, derinizdeki yaranın üstünde oluşan kabuk gibi tabakadır. Kemik yapıcı hücreler salgıladıkları minerallerle bu pıhtıyı sert bir kemiğe dönüştürürler. Böylece eskisi gibi sapasağlam olur.

- 1) Bebeğin çoğulu nedir?
- 2) Zengin bir adam neden arabasını satar?
- 3) Kimler adres değişikliğini muhtara bildirmezler?
- 4) Heavy metalci genci nasıl doğru yola getirebiliriz?
- 5) Çok tembel bir öğrenci derse kalkmış ve bütün soruları çok iyi bulmuş. Öğretmen de eliyle yüzünü kapatıp başlamış kıvrınmaya. Acaba niçin?
- 6) Yankesiciler neden modayla ilgilenirler?
- 7) Horozlar neden sabah erken öterler?
- 8) Zürafa hangi hastalığa yakalanırsa çok acı çeker?
- 9) Futbolcunun gözleri aşırı derecede miyop olursa ne olur?
- 10) Boğalar kırmızıya niçin kızarlar?
- 11) Ağır siklet halter kaldırma rekoru 300 kilo ise, bu rekoru 350 kilo kaldırarak kıran bir adam ne olur?
- 12) Bir insanın bir kulağını kesseniz canı acır. İki kulağını kesseniz ne olur?
- 13) Uçağa binen yamyam, yemek yemeden önce hostesten ne ister?

Matematik sözcüğünün tarihçesine dair:

Bir rivayete göre, bundan çok uzun yıllar önce doğunun ünlü sayı bilimcileri Olympus dağına batının bilginleri ile yarışmaya gitmişler. Tüm yarışmalar sonunda iki taraf da bir üstünlük sağlayamamış ve sonucu belirlemek için satranç oynamaya karar vermişler. Satrançta kaybeden doğu takımı üzgün dağdan aşağıya inerken, dağın eteğinde merakla bekleyen taraftarları: ``Ne yaptınız?'' diye bağırılmışlar. Yenildik demeyi gururlarına yediremeyen bilginler bu soruyu ``Mat edemedik!'' diye yanıt vermişler. Bunu *ma-te-ma-tik* şeklinde duyan halk ise, o günden beridir, sayılarla uğraşan bilginlerin matematik yaptığına inanır olmuşlar.

Dünyanın en büyük zekalarının oluşturduğu bir topluluğa şu soru sorulur: `` $2*2$ nedir?''

Mühendis iyice eskimiş sürgülü hesap cetvelini çıkarır, şöyle bir sallar ve sonuçta ``3.99'' diye ilan eder.

Fizikçi teknik notlarını karıştırır, problemi bilgisayarında kurar ve ``yanıt 3.98 ile 4.02 arasındadır'' der.

Matematikçi dünyadan uzak, bir süre huşu içinde düşüncelere dalar, sonra da ``yanıtın ne olduğunu bilmiyorum ama bir yanıtın varlığını kesinlikle söyleyebilirim'' der.

Filozof: ``Evet ama, $2*2$ ile ne demek istiyorsunuz?''

Mantıkçı: ``Lütfen $2*2$ 'yi daha detaylı tanımlayınız.''

Muhasebeci, bütün kapı ve pencereleri kapatıp, dikkatlice çevresini kolaçan ettikten sonra "SİZ yanıtın ne olmasını isterdiniz?" diye sorar.

Bigisayar kurdu, gizlice NASA süper bilgisayarına bağlanır ve doğru yanıtı verir.

- Cevaplar
- 1- İki kız bebek
 - 2- Allah "Yürü ya kulum" dediği için
 - 3- Ölümler
 - 4- Miknatısla
 - 5- Öğrenci öğretmenin gözüne girdiği için
 - 6- Yeni moda göre ceplerin yerini öğrenmek için
 - 7- Tavuklar uyardıktan sonra konuşma fırsatı bulamayacakları için
 - 8- Bademcik
 - 9- Hakem
 - 10- Aslında kırmızıya kızan inektir. Boğaya kırmızıya kızan inektir. Boğaya kırmızıya kızan inektir. Beni inek yerine koyuyorlar diye
 - 11- Fitik
 - 12- Gözlük takamaz
 - 13- Yolcuların listesi

BİL BİLEBİLİRSEN!

İbrahim İşlertaş

3 - D

Ala bakar mora bakar
Oturmuş bakla satar
Baklanın okkası kaçta dedim
Çıldır çıldır yüzüme bakar
(KURBAĞA)

Bir acaib nesne gördüm
Alem bilir ismini
Başını sürter kendini öldürür cismini
(KİBRİT)

Birbağım var uzundur uzun
(SENE)

Senede verir otuz okka üzüm
(RAMAZAN)

Beyazını yersen haramdır
(ORUÇ)

Siyahını yersen helaldir
(RAMAZAN GECESİ)

Bir çuval cevizim var, sayarım tükenmez
(YILDIZ)

Ağız içinde dil, arıfsen bil
(KAVAL)

Dağda idim bağ idim
Başı tuğlu bey idim
Eve geldim evlendim
Bilimecek bağlandım.
(SÜPÜRGE)

Dağdan gelir dat gibi
Kolları var bıdak gibi
Eğilir bir su içer
Beğirir oğlak gibi.
(KAGNI)

El eker dil biçer
(YAZI)

Gölgesiz dağlar aşar
(SES)

Hak Taala hoş yaratmış
Bir yeşil dal üstüne
Kenarı zil varak
Ortası altın varak
(GÜL)

Tırnağından övür alır
Burnundan boğazlanır
(BUĞDAY)

İki kardeş bir arada büyümüş
Üstü yanmış başı yanmış
Dövülenler onlar imiş
Almış kendini deryaya atmış
Meğer aslı su imiş
(KAHVE)

Karanlık yirde
Kadın iniler
(ARI)

Kırmızı amma elma değil
Kat kat amma gözleme değil
(SOĞAN)

Yılar vurduğum sıpaya
Kaçtı çıktı tepeye
(İĞNE İPLİK)

Bir kuyum var, iki türlü suyum var
(YUMURTA)

Aldır abası, yeşildir cübbesi
(KİRAZ)

Gökte açık pencere, kalaylı bir tencere
(AY)

Altı göl, üstü gül
(GAZ LAMBASI)

Derin kuyu, gümbür suyu
Alan alır, içen ölür
(TÜFEK)

Bir oğlum var, kat kat göyneği var
(SOĞAN)

Keyfe Bak

VARMİŞ - YOKMUŞ

- Adamin inadı tutmuş, bir türlü bırakmamış...
- Adam mahallenin diline düşmüş, kimse kaldıramamış...
- Adamin evi yanmış, odaları düzmüş...
- Adamin metresi varmış, karsının santimetresi...
- Bir bebeğe tır çarpmış ölmemiş neden? Bezi bariyerliymiş...
- Elsiz babaya ne denir? Noel baba...
- kan sakatlanırsa saha dışına kim çıkarır? Hakan Taşyan...
- Manav armutları dizmiş, elmaları kolmuş...
- İlahi sen, ezan da ben...
- Alem adamsın vesselam, sende de tam halk tipi var...
- Seni görünce gözlerim dolar, kulaklarım mark...
- Kitabım evde kaldı, çünkü onun bir kocası yok...
- Saatin çalışıyor mu? -Evet

BİLMENİN RAHATLIĞINI DUYUN

Bir zamanlar yaşlı ve bilge bir adamın yaşadığı bir köy varmış. Köylüler ne zaman bir konuda çıkmaza girseler, kaygıya kapılsalar, bu adamın yanına koşarlar ve onun açıklamalarıyla tatmin olurlarmış. Bir gün köyün çiftçilerinden biri büyük bir telaş içinde bilge adama gelmiş. Bilge adam, bana yardım et. Konkunç bir şey oldu. Öküzüm öldü, tarlamı sürececek başka hayvanım yok. Söyle bana, bundan daha kötü ber şey olabiliirmi? Bilge adam cevap vermiş: OLABİLİR de OLMAYABİLİR de. Adam bir koşu köye dönmüş ve komşularına bilgenin aklını kaçırdığını söylemiş. Tabi ki, başına gelenden daha kötü bir şey olamazmış. Bilge adam bunu nasıl göremiyor diye düşünmüş Ne ki, ertesi gün çiftçi çiftliğinin yakınlarında başıboş gezen genç ve güçlü bir at görmüş. Adamın artık bel ağalayacağı öküzü olmadığı için, aklına bu atı yakalayıp ölen hayvanın yerine kullanmak gelmiş ve atı yakalamış. Ne sevinmiş o güne kadar tarla sürmek hiç bu kadar kolay ve keyifli olmamış. Yanıldığını söyleyip, özür dilemek için bilge adama gitmiş. Haklıymışsın bilge adam Öküzümü yitirmek olabilecek en kötü şey değilmiş. Tersine tanrının bir nimetiymiş eğer başıma bu gelmeseydi yeni atımı yakalamazdım. Sen de kabul edersin ki, bu da olabilecek en güzel şey. Bilge adam bir kez daha OLABİLİR de, OLMAYABİLİR de demiş. Eyvah diye düşünmüş çiftçi bu adam gerçekten keçileri kaçırmış. Oysa, çiftçi yine olacaklardan habersizmiş. Birkaç gün sonra oğlu ata binerken düşmüş. Bacağı kırıldığı için artık tarlada babasına yardım edemeyecek duruma gelmiş. Açlıktan öleceğiniz diye hayıflanmış çiftçi ve bir kez daha bilge adama koşmuş. Bu kez ona atı bulmanın olabilecek en güzel şey olmadığını nasıl bildin? diye sormuş. Bir kez daha haklı çıktın. Oğlum sakatlandı ve tarlada bana yardım edemez hale geldi. Bu kez artık bundan daha kötü bir

şey olamayacağına eminim. Herhalde sen de kabul edersin. Ne varki bilge adam yine sakin bir ifadeyle çiftçinin yüzüne bakmış ve onun üzüntüsünü paylaşan bir sesle OLABİLİR de OLMAYABİLİR de, demiş. Bilge adamın bu denli cahil oluşuna öfkelenen çiftçi hissimla tekrar köyüne dönmüş. Ertesi gün köye askerler gelmiş ve yeni patlayan savaş için ne kadar eli ayağı tutan erkek varsa götürmüşler. Köyde bıraktıkları tek genç adam çiftçinin oğluymuş. Böylece orduya alınanlar büyük ihtimalle ölecekken, oğlanın hayatı kurtulmuş.

Yaşanılan ömrün baharı kışı var

Bazen sıcak bir gülüş bazen gözde yaşlı var
Gül vermeyi unutup, el vermeyen dostların,
Dar günlere düşünce, hep çatılan kaşı var.
İyi olan insanın kıymeti bilinmiyor

Dostlar kötü olsa da, kalplerden silinmiyor
Karanlık gecelerde bırakıp da gidenler
Gel diye çağırırsada yanında gidilmiyor
Senden başka kimseye yenilmedim inanki

Senin gibi yürekten sevilmedim inanki
Her ahar geldiğinde her çiğdem açtığında
Sen olmazsan yanımda sevinmedim inanki
Mutluluk denen rüzgar bizi çoktan unutmuş

Deli gönlü yıllardır hep hasretler avutmuş
Şaka yaptı hep nisan, gönül verdiğim insan
Sevgi bahçelerimde çiğdemleri kurutmuş

MATEMATİK OYUNU

Aklınızdan bir sayı tutun! Bu sayıya ondan bir sonraki sayıyı ekleyin! Sonuca 15 ilâve edin! Çıkan sayıyı ikiye bölüp ilk başta tuttuğunuz sayıyı çıkarın! Kalan 8'dir. (Çözümü aşağıdadır)

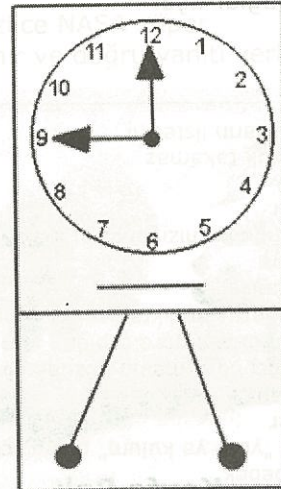
OTOMOBİLİN HIZI

Otomobilimle giderken, 2 rakamlı bir kilometre levhasına rastladım. Bundan bir saat sonra rastladığım kilometre levhasında aynı 2 rakam yer değiştirmiş olarak yer almıştı. Bir saat sonra rastladığımda ise, bu 2 rakamın arasında bir sıfır vardı. Otomobilimin saatteki hızı kaç km'dir?

ÇÖZÜMLER

Sayı A ise, bir sonraki A+1'dir.
A+A+1=2A+1 eder
Buna 15 eklenirse 2A+1+15 = 2A+16 olur.
Yarısı (A+8)'dir. A'yı çıkarırsanız kalan 8 olur.

Saatteki Hızı: 45 km.
Levhalar: 16 61 106

Bir rakaslı saat, her saat başında saat kaçsa
o kadargonk vuruyor.
Bu saat, 4 gonk vuruşunu 3 saniyede yaparsa,
12 vuruşu kaç saniyede yapar?
CEVAP: 11 Saniye

MATEMATİK'İN GİZEMLİ DÜNYASI

Murat Baş
3 - B

BÖLÜNEBİLME KURALLARI

1) 9 ile bölünebilme;

Kuralımız çok kolay,'n' basamaklı bir sayıyı ele alalım.Sayıımızın birler basamağındaki rakamı alıp kalan sayıya ekliyoruz.Bu işlemi 'n-1'defa tekrarlıyoruz.Çıkan sonuç sıfır veya 9'un bir katı ise sayımız 9'a tam bölünür.

2) 11 ile bölünebilme kuralı;

Yine 'n' basamaklı bir sayı için düşünelim.Sayıımızın birler basamağındaki rakamı alıp kalan sayıdan çıkartalım.Bu işlemi 'n-1'defa tekrarlıyoruz.Sonuçta çıkan sayı sıfır veya 11'in bir katı ise sayımız 11'e tam bölünür.

3) 13 ile bölünebilme kuralı;

Sayıımızın birler basamağındaki rakamın dört katını alıp kalan sayıya ilave ediyoruz.Bu işlemi 'n-1' defa tekrarlıyoruz.Çıkan sonuç sıfır veya 13'ün katı ise sayımız 13'e tam bölünür.

4) 17 ile bölünebilme kuralı;

Sayıımızın birler basamağındaki rakamın beş katını alıp kalan sayıdan çıkartıyoruz.Bu işlemi 'n-1' defa tekrarlıyoruz.Çıkan sonuç sıfır yada 17'nin bir katı ise sayımız 17'ye tam bölünür.

5) 19 ile bölünebilme kuralı;

Sayıımızın birler basamağındaki rakamın iki katını kalan sayıya ilave ediyoruz.Bu işlemi 'n-1'defa yapıyoruz.Çıkan sonuç sıfır veya 19'un bir katı ise sayımız 19'a tam bölünür.

NOT-1:Anlatımda sözü geçen 'n-1'defa kelimesinde sayımız 'n' basamaklı düşünölmüştür.

NOT-2:Birler basamağının 'k' katını alıp kalan sayıya ekleyip çıkarırken 'n' basamaklı bir sayı 'n-1'basamakmış gibi düşünöyoruz.

KARE ALMA METODLARI

A) Sonu beş ile biten iki basamaklı sayıların karesini alma:

İki basamaklı sayıımızın ilk rakamını alıp bir fazlasıyla çarpalım sonucun yanına 25 sayısını ekleyin bulduğumuz sayı sayıımızın karesi olacaktır.

ÖRN:25.25=?

(5'i görmezsek 2'yi bir fazlasıyla çarpacağız)

2.3=6(yanına 25'i yazalım) 2.3=6 & 625

&&&&ÖZEL DURUM&&&&

Karesini alacağınız sayı 80-100 arasında ise;

Sayıımızdan,sayıımızı 100'e tamamlaması için gereken sayıyı çıkaralım,sayıımız 'n'basamaklı ise sayıımızı 2n basamaklı yapacak şekilde sayının sağına

0 yazalım.Çıkartığımız sayının karesine sayıya ilave edelim.Sonuç sayıımızın karesi olacaktır.

B) İki basamaklı bir sayının karesini alma:

Kullanacağımız formül parantez kare formülü.Sayıımızı ab olarak alalım.Önce birincinin karesi,birinci ile ikincinin çarpımının iki katı ve ikincinin karesi.Fakat yazarken her seferinde yazdığımız sayının sağ altına bir basamak kaydırarak yazıyoruz.

ÖRN: 23.23=? 4 -----(Birincinin karesi)

12-----(birinci ile ikincinin çarpımının

iki katı) + 9---(ikincinin karesi)(Basamak kaydırmalarına dikkat)

529

C) 11 ile çarpma kuralı:

4 işlem problemlerinde işlem hızını artırmak için gerekli olan en önemli formül.Yapılacak çok kolay.Verilen iki basamaklı sayının rakamlarını toplayıp iki rakamın ortasına yazacağız.

ÖRN: 16.11=?

1+6=7 >Bu sayıyı iki sayının ortasına yazalım

16.11=176 >Toplam onu geçerse onluk sisteme göre elde soldaki sayıya ilave edilir.

D) 111 ile çarpma kuralı:

11 ile çarpma kuralına benzer bir kural uygulayacağız.Bu defa iki sayıyı toplayıp toplamı iki defa ortaya yazıyoruz.

ÖRN: 14.111=?

1+4=5Bu sayıyı iki sayının ortasına iki defa yazalım.

14.111=1554Toplam onu geçerse onluk sisteme göre elde soldaki sayıya ilave edilir.

E) İki basamaklı bir sayı ile iki basamaklı bir sayının çarpımı:

Burada yazdığımız ifadeyi sondan başa doğru sıralayacağız.

Sayılarımız ab ve cd olsun.

Önce (b.d) yanına {(a.d)+(b.c)}son olarak (a.c)

ÖRN: 12.13=?

Önce (2.3) yanına{(1.3)+(1.2)}son olarak(1.1) Baştaki terimi sondan başlayarak yazalım.

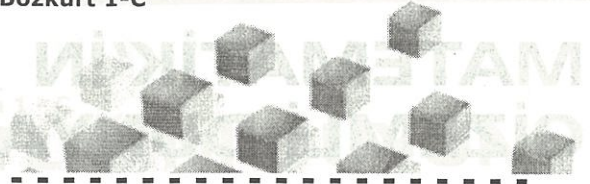
12.13= 156---Toplamlardan herhangi birisi onu geçerse elde onluk sisteme uygun şekilde sol taraftaki sayıya eklenir.

DAHA GENİŞ BİLGİ İÇİN ;

www.superbeyinmuratbas.8m.com
adresine başvurabilirsiniz.

ÖĞRENCİ'NİN NOT DEFTERİNDEN

Hazırlayan: Fatma Bozkurt 1-C

Rüya Tabirleri

Öğretmeni evinde ağırlamak :Sözlü olmak
Öğretmenin elini öpmek :5 almak
Ateşin içine düşmek :Kopya çekerken yakalanmak
Öğretmenin elinden sigara almak :O gün derslerin boş geçmesi
Arkadaşın sırtını görmek :Sınavda yardımsız kalmak
Öğretmenin elinden su içmek :Sınıfı geçmek
Mahkemeye çıkmak :Disipline gitmek
Okul bahçesine ağaç dikmek :O yıl okulda kalmak
Tabanların şişmesi :Törenden önce uzun bir nutuk dinlemek
İdam edilmek :Veli toplantısı için davetiyelerin verilmesi
İşkence görmek :Sözlü olmak
Cami avlusunda dua etmek :Kuruldan geçmek

Sinevizyon

Öğrencinin sözlüdeki durumu: Kuzuların Sessizliği
Ders çalışmayan öğrenciden: Yalan Rüzgarı
Okuldan kaçan öğrenci: Bebek Firarda
Sınıfta kopya çekerken: Hayalet Avcıları
Yazılı Sonuçları: Fredy'nin Kabusları
İzin kağıdı almak için oynanan oyun: Bir Demet Tiyatro
Öğrencinin tutumu: Kaygısızlar
Yazılıdaki öğrenci ilişkisi: Sevgi Bağları
Geç kalan öğrenciden: Evimiz Hollywood'da
Derste duyulan bip sesi: Mesajınız Var

Hocaların Dilinden Düşmeyen Top 10 Listesi

1. Haydi şimdi bütün eller havaya (Yazılı kağıtları toplanırken)
2. Sefam olsun oh oh' (Yazılı soruları kazık olunca)
3. Hepsi senin mi? (Öğrencinin kopyalarını yakalayan öğretmen)
4. Sakın bir söz söyleme (Suçlu olan öğrenciden

Muzipçe

- * Sınıfta önde oturan atar uyur, ortada oturan bakar uyur, arkada oturan yatar uyur.
- * Okulun sesi uzaktan hoş gelir
- * Okul kale gibidir. Dışarıdakiler oraya girmek için içerdekiler çıkmak için uğraşır dururlar.
- * Faziletli öğretmen öğrencinin başında bir taçtır. Onu takdir etmeyen öğrenci ahmaktır.
- * Gelen öğretmen, gideni aratır.
- * Gökten yağmur yerine not yağsa bunu toplayacak testi yine çalışkan öğrencilerde olur.
- * Hocanın vurduğu yerden not biter
- * Zayıfsız karne çocuksuz eve benzer
- * Ben 5'e 5 demem "5" benim olmadıkça
- * Kopya konuşmaya başlarsa "0" ve "1"ler çenesini kapatır.
- * Sakla kopyayı gelir zamanı
- * Küçük notlar, çalışmadığımız yazılılarda hatırlamak içindir.
- * Bana yazılıda yardımcı olanın değil 40 istediği yıl kölesi olurum.
- * Kopya çekmenin yaşı ve efendiliği yoktur.
- * Kopyasız öğrenci susuz ağaca benzer.
- * Sözlü gümüşse, yazılı altındır.
- * Acele kopyaya hoca karışır.
- * Su testisi su yoluda, öğrenci okul yolunda kırılır.
- * Damlaya damlaya göl, kopyeler birike birike kitap olur.
- * Çekersen iyi, çekmezsen zayıf alırsın.
- * Nottan ağzı yanan, kopyayı dikkatli çeker.
- * Öğrenciler okulun gülüdür.
- * Öğretmenin iyisi yazılı soruları ve sözlü notlarından belli olur.
- * Kopyasız yazılı tuzsuz çorba gibidir.
- * Gecedden hazırlığını yapmayan öğrenci, sınavdan zayıf almaya mahkumdur.
- * Öğrencinin en iyi arkadaşı kopyadır.
- * Muhtaç olduğumuz kopya, öğretmenlerin asla tespit edemeyecekleri mekanlarda mevcuttur.

İki insan köprüden geçiyordu. Biri ötekinin oğlunun babasıydı. Aralarındaki akrabalık nedir?
Karı kocalardır

Eğer Altı işçi, altı günde bir çukur kazıyorsa, bir işçinin yarım çukuru kazması için kaç gün gereklidir?
Yarım çukur diye bir şey yoktur.

Fransa'nın Paris Kentinde, 31 Haziran 1945 günü ne olmuştur?
Hiç bir şey olmamıştır, çünkü 31 Haziran diye bir gün yoktur.

Adamın biri dikdörtgen biçiminde ve her cephesi güney manzaralı bir ev inşa ediyor. Evi kocaman bir ayı ziyaret ederse bu ayı ne renk olur?
Ayı beyaz olur. Evin her cephesi güneye baktığına göre bina kuzey kutbundadır.

Musa gemisine her hayvandan kaçır adet aldı?
Sıfır, gemisine hayvan alan Nuh idi.

3 elma vardı ikisini aldım. kaç elmam var?
2 elma

PUF NOKTALARI

Belki bir gün size de lazım olur

* Kapılarınız veya çekmeceleriniz bir müddet sonra itseniz de çekseniz de kapanmaları zorlaşır: Kapınızın, çekmecenizin sürten kısmına vazelin sürün.

* Baş ağrısı için: Kahve çekirdeğine limon suyu sıkın yavaş yavaş yiyin. (Birkaç tane)

* Mantar kapaklı şişeleri yatık vaziyette saklamalısınız.

* İçkilere güzel tat ve görüntü vermek için: Buzu dondururken buz kabının içine kiraz, nane yaprağı, yeşil zeytin vs. koyup dondurun.

* Buz dondururken: Suyu kaynatın, soğuyunca buz kalıplarına koyup dondurun. Buzlar daha canlı kristal gibi görünür. Kaynamış suda oksijen azalır. Buda buzun mat görünmemesini sağlar.

* Dişlerinizi doğal temizleyin: Çileği ezin diş fırçasınızın üzerine koyun diş etlerinize kompres yapın. Sonra dişlerinizi fırçalayın.

* Küçük yanıklar için: Temiz bir sünger hafifçe ıslatın buzdolabınızın derin dondurucu bölümüne koyun. Yanmış yerin üzerine hafif hafif kompres yapın.

* Ağız kokusu için: Kahve çekirdeği çiğneyin.

* Arı, sivri sinek sokmalarına karşı: Kesme şekeri hafif ıslatın sokulan kısmın üzerine hafifçe bastırın zehiri alır ve kaşınmayı şişmeyi önler.

* Fermuarlar sıkışırsa: Kurşun kalemle fermuar dişlerinin üzerini karalayın.

* Gözlük camları: Gliserin ile silerseniz buğulanmadığını göreceksiniz.

* Ayakkabılarınız ayağınızı sıkıyorsa: Bir bardak saf alkolü ayakkabınızın içine dökün. İyice derisine yedirin ve giyin. Derisi ayağınıza göre açılacaktır.

* Cam sil ile deri ayakkabılarınızı silmeyi hiç denedinizmi

* Çiçekleriniz için: Haşladığınız yumurtanın suyunu saksıya dökün.

* Gülleriniz boyunlarını bükerse: İlk önce sıcak suya sonra soğuk suya batırın.

* Saksı çiçekleriniz için : Sigara küllerini saksınıza koyarsanız yapraklardaki kurt böcek vs. yok edersiniz.

* Kapılarınızı vs. cila yaparken : Cila olmamasını istediğiniz yerlere vazelin sürün buralara cila taşarsa bile kuruyunca çok kolay çıkarabilirsiniz.

* Akü Başları oksitlenirse : Cola sürerseniz oksitlenmeyi önlersiniz

* İskambil kağıtlarını : Kolonya ile silip yumuşak bir bezle kurulayın.

* Fareleri kaçırmak için : Nane yağını bir karton parçasının üzerine sürün farelerin geldiği yere koyun.

* Boya fırçaları sertleşmiş ise : Kaynamış sirkeli suda bekletin yumuşadığını göreceksiniz.

* Elinize uhu yapıştırıcı bulaşırsa : Asetonla silin

* Mangal ızgaranızı temizlemek zordur : İlikken cam sille temizleyin veya ılıkken nemli gazete kağıdına sarın bir müddet sonra sertleşmiş artıkların yumuşadığını göreceksiniz.

* Boya kokusunu gidermek için : İki büyük baş soğanı soyup ikiye bölün suyun içine atın bunuda kokulu odaya koyun.

* Cam kırıklarını : Temizlersiniz fakat kıymıkları göremezsiniz bunu da temizlemek için ıslak pamuk imdadınıza yetişir.

* Ağız dar şişe kavanoz temizlemek için : Biraz deterjan biraz su bir kasık pirinç çalkalayın

* Kesik Limonu nasıl saklarsınız : Küçük bir tabağa toz şeker serpin, kesik tarafı şekerin üzerine gelecek şekilde koyun iki hafta limon kurumadan saklanır.

* Ampulün üzerine biraz parfümünüzden sıkınız yakıldığında mis gibi kokar odanız.

Bir Ağacın Yaşı Nasıl Anlaşılır?

Bir ağacın gövdesinden alınan kesit incelendiğinde, en dıştaki kabuk kısmından sonra içe doğru daireler görürüz. Bu dairelerden her biri, ağacın yaşadığı bir yılı gösterir. Daireler arasındaki bölüm, ağacın bir yılda ürettiği odun hacmini belirtir. Bu daireleri sayarak, ağacın kaç yıl yaşamış olduğunu anlayabileceğimiz gibi, aralarındaki bölgenin dar oluşundan, o yılın kurak geçtiğini, aksine geniş ise, sulak geçtiğini ortaya çıkarabiliriz.

Erkan Kekeçoğlu 9 - D

TELEFONUN İCADI

Edinburg doğumlu Aleksander Graham Bell, Amerikan yurttaşlığına geçmişti ve sağır bir kıza aşık. Sağırlara nasıl yardımcı olabileceğini düşünüyordu. Boston Üniversitesi'nde ses fizyolojisi profesörü iken sesleri mekanik olarak yeniden üretme fikri kafasını sürekli meşgul ediyordu.

Ses dalgaları, elektrik akımına dönüştürülebilirse, o zaman elektrik akımının da bir devrenin öteki ucunda yeniden sese dönüştürülebileceğini düşünüyordu. 1876 yılıydı. Bir gün sesi taşımak üzere tasarladığı bir araçla deney yaparken, pilin asiti pantolonuna döküldü. Asistanı Thomas Watson'dan, Watson'ın binanın başka bir tarafında olduğunu bilmeden yardım istedi.

Bundan sonra neler olduğunu laboratuvar notlarında şöyle anlatır: "Ağızlıktan şu tümceyi söylemişim: 'Bay Watson, buraya gelin. Sizi görmek istiyorum.' Şaşılacak bir şey, ama geldi ve söylediklerimi duyup anladığını söyledi. O'ndan sözlerimi yinelemisini istedim. Harfi harfine yineledi. Sonra yer değiştirdik Watson, kitabın birinden ağızlığı birkaç bölüm okurken alıcıdan dinledim. Çıkan seslerin alıcıdan geldiğine hiç kuşku yoktu. Duyulan ses yüksek, ama anlaşılmaz ve boğuktu. Ne söylediğini çıkaramadım, ama rastgele bazı sözcükler çok açıktı; en sonunda da çok açık ve anlaşılır biçimde "Bay Bell, söylediklerimi anladınız mı" tümcesi duyuldu.

Bell, bir yıl sonra telefonun patentini aldı. Birkaç ay sonra Bağımsızlık Bildirgesi'nin yayımlanışının 100. yıl kutlamalarının en coşkulu günleriydi. Konuk Brezilya İmparatoru 2.Pedro, "Bu konuşuyor" diye haykırarak onu bütün dünyaya duyurdu.

Telefon bulunduğu sıralarda, Amerikalı bir belediye başkanı "Bir gün her kentte bir tane olacak" dediğinde cüretkar bir öngörü sayıldı. İngiltere'de de Postane Başmühendisi Sir William Preece, bir halk komitesinde, "Amerikalıların telefona ihtiyaçları var, ama bizim yok. Bizim elimizde bir yığın haberci çocuk var" dedi.

Arthur C. Clarke, yirminci yüzyılın sonlarından önce dünyadaki her köyde değil, her evde bir telefon olacağını daha o günden tahmin etmişti.

Thomas Edison, telefonu geliştirdi, gramofonun habercisi olan fonografi buldu. Joe Nickell, bu şeyin kolay kabul görmediğini şöyle anlatır: "1878'de, Fransız Bilimler Akademisi'nin üyeleri Du Moncel'in, Thomas Edison'un son buluşu ile ilgili olarak gerçekleştireceği bir gösteriye tanıklık etmek için toplanmışlardı. Toplantıya ünlü fizikçi Jean Bouilland da katılmıştı. Küçük, ilkel fonograf konuşmaya başladığı sırada (Du Moncel'in biraz önce söylediği sözleri yanlışsız yinelerken) 82 yaşındaki Bouilland, fizikçinin üzerine atılıp boğazına sarıldı.

"Seni sefil!" diye bağırды. "Bir vantroluğun hileleriyle bize aldatmak istemeye nasıl cüret edersin! "Bouilland, bir tek insanların konuşabildiğini, makinelerin konuşamayacağını "kavramış" biriydi!"

Maxwell'in konuyla ilgili makalesi aslında 1865 yılında yayınlanmıştı.

Maxwell'in Elektromanyetik Dalga Kuramı, büyük bir düşünsel başarıydı ama bazı İngiliz ve Avrupalı bilim adamlarının fazlaca ilgisini çekmemişti. Makalesinin yayınlanışından tam 23 yıl sonra 1887 yılında Alman fizikçi Heinrich Hertz (1857-1894), elektromanyetik dalgaların varlığını denel olarak kanıtladı.

Hertz, bunu başarabilmek için, dalgaları yayan bir verici ve bir alıcı yapmıştı. Böylelikle dalgaların iddia edildiği gibi hareket ettiklerini kanıtlayabilecekti; ama o zamanların iyi donanımlı laboratuvarlarının çoğunda bulunabilecek basit elektrikli teçhizatı kullanmıştı.

Hertz'in vericisi, aküyle çalışan bir endüksiyon bobiniydi; yani günümüz otomobillerinde bulunan ateşleme bobinine (kontakt) benzeyen ve ayarlanabilir bir kıvılcım boşluğu bulunan bir kıvılcım veya endüksiyon bobiniydi. Ayrıca vericinin üzerinde çift kutuplu anten olarak işlev gören iki

tane düz metal plaka bulunuyordu.

Hertz'in alıcısı küçük bir boşlukla ayrılmış bir tel devreydi. Vericilerin boşluğundaki salınım yükü, Uzay'da ışılan elektromanyetik dalgalar, alıcıya ulaşıırken, telde bulunan sabit elektronların hareket etmesine ve devredeki boşlukta bir kıvılcımın oluşmasına neden oluyordu.

Sonuçta, Hertz'in laboratuvarında kıvılcımlı telsiz telgraf sistemi doğmuş oldu. Üzerinde yapılacak önemsiz değişikliklerle Hertz'in cihazı, kodlu mesajlar gönderebilecek bir biçime dönüştürülebilirdi. Ama ne var ki Hertz, iletişim teknolojisiyle ilgilenmiyordu.

Sonuçta o, Maxwell'in kuramsal çalışmasının önemli bir kısmını deneylerle doğrulayan bir bilim adamıydı. Hertz'in yaptığı deneyleri açıklayan popüler, çağdaş yorumlar, bu deneylerin olası pratik kullanımlarından söz ediliyordu; ama Hertz, araştırmasının bu yönüne ilişkin olarak hiçbir yorumda bulunmadı.

Bu sıralarda İngiltere'de Sir Oliver Lodge (1851-1940) da benzer çalışmalar yapıyordu. Bu çalışmaların aksayan yanları bulunmasına karşın, Hertz, telsiz dalgalarının, telgrafın keşfinde ilk adımları yansıtı.

Hertz ve Lodge, verici ve alıcı cihazları belirli bilimsel ilkeleri kanıtlamak amacıyla yapmışlardı; ama yine de Lodge, Alman meslektaşına kıyasla, teknolojik sorunlarla daha fazla ilgileniyordu. Sözelgemi, elektrik dalgaları üzerine yaptığı araştırma, fırtınalı havalar sırasında yeterli koruma sağlayamayan yıldırımsavarların gelişkin hale getirilmesine yönelik bir araştırmadan türemişti.

Uygulamaya yönelik ilgisine ve elektromanyetik ışınma hakkındaki üstün bilgisine rağmen Lodge, telsiz telgraf düşüncesine ilk yönelenlerden birisi olamadı.

1892 yılında bir başka İngiliz fizikçi (tabi ki o da bir Sir), Sir William Crookes, popüler bir bilim dergisinde, Hertz'in keşfettiği dalgaların mucizelerini öven bir makale yazmıştı. Crookes'in kehanetlerine göre bu dalgalar, gelecekte hava koşullarının kontrol edilmesini, daha iyi ürünler yetiştirilmesini, artırım telleri kullanmaksızın evlerin aydınlatılmasını sağlayacaktı; o sıralarda ise tellere, direklere, kablolarla veya pahalı aletlere gerek duymayan bir telgraf sisteminin yaratılmasında kullanılabilirlerdi.

Tarihçi Hugh G.J.Aitken ise, 1892 yılının telsizle iletişimin gelişiminde bir sınır çizdiğine inanıyor. Önceleri, elektromanyetik dalgalar üzerine yapılan deneyler, Maxwell Kuramı'nı geçerli kılma amacını güdüyordu. Ama 1892 yılından sonra deney yapan kişiler, sinyal gönderme sistemlerine, yeni cihazların geliştirilmesine veya icat edilmesine ve bilimsel makaleler yerine, patent başvuruları gerektiren ticari gelişmelere yöneldiler.

Lodge, 1894 yılında İngiliz Bilim Geliştirme Derneği'nin yıllık toplantısında, icat ettiği vericiyi tanıttı. Yaklaşık 55 metrelik bir uzaklığa, mors alfabesiyle sinyaller gönderdi ve telsiz telgrafın sunacağı olanakları anlattı. O sıralarda Lodge, telsizle iletişim konusunda bilimsel ve teknolojik gelişmeleri yakından takip ediyordu ve bu alandaki bilgisi oldukça fazlaydı.

Bunun yanı sıra, bu konunun gelecekte çok büyük bir etkiye sahip olacak yönleri üzerinde de çalışmalarda bulunuyordu ki bunlar arasında en önemlisi 'seçici akort' tu. Bu buluş, telsizle iletişimden yararlanan kişilerin daha düşük frekanslarda haberleşmelerini sağlayacak ve böylelikle başka sinyallerin araya girmesini engelleyecekti.

Maxwell, 19. yüzyılın büyük öncülerinden biridir. Bir gazın sıcaklığının o gazın molekülleriyle ilişkisini açıkladı ve "gazların kinetik kuramı" nın oluşmasında belirleyici rol oynadı. Aynı matematiksel hünerini, elektrik ve manyetizma olayları arasındaki ilişkiyi açıklayan denklemleri kurarken de kullandı. O, gerçek bir araştırmacıydı. Mekanik ve astronomi ile de ilgilendi. 1861 yılında renkli fotoğrafı ilk olarak o çekti.

Kaynak: <http://www.maximumbilgi.com>

Çanakkale Günlüğü

Şerife Öztürk
T. Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Gezimiz sıradan bir gezi gibi başlamamıştı. Öyle de değildi zaten. Daha başlangıçta Çanakkale'ye giden öğrencilerin velileriyle birlikte gelmiş oldukları dikkatimizi çekmişti. Anneler ve babalar da en az çocukları kadar heyecanlıydı. Otobüs hareket ederken bütün anne ve babalar hüznün ve sevincin karışmış olduğu bir ses tonuyla, "çocuklarımız size emanet" demişlerdi. Seslerde hüznün vardı, çünkü belki de ilk defa ayrılıyorlardı çocuklarından ve ilk defa gurbete gönderiyorlardı. Sevinç vardı, çünkü Çanakkale'ye "Vatanın kalbinin attığı yer"e gönderiyorlardı evlatlarını. Bizde bu duyguların ağırlığıyla yüklenmiştik. Otuz öğrencinin emanetinin yanı sıra gezinin anlamının ağırlığı ile ilgileniyorduk. İnşallah bu anlamlı geziyi anlamına uygun olarak sonlandırabilirdik.

Uzun bir yolculuktan sonra Çanakkale'deydik. Çanakkale sallanıyordu rüzgarın şiddetiyle. Sonradan öğrendik ki Çanakkale'nin rüzgarı pek meşhurmüş hatta "Rüzgarlı Şehir" de denirmiş. Yine öğrendik ki özellikle 18 Mart'ta rüzgar daha da sert esermiş. Acaba neden 18 Mart'lar sert rüzgarlara sahne oluyordu? Acaba bir mesaj mı vermek istiyordu? Bu duygularla, dünyanın en yürekli askerlerinin kanıyla sulanmış toprakları gezmeye başladık...

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alını değer.

Dizeleri dilimizde, yüreğimiz çarparak dolaşıyorduk. Rüzgar kulaklarımıza,

"Dur Yolcu! Bilmeden basıp bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yiğidin
Bir vatan kalbinin attığı yerdir."

Dizelerini fısıldıyordu. Evet bu topraklar mübarekti. Bu topraklarda şehit olan Mehmet dünyaya örnekti. Bu mübarek topraklara gelebildiğimiz için mutluyduk. Toprağın kara bağrında sıra dağlar gibi duranların ve kendini tarihe verenlerin teneffüs ettikleri havayı teneffüs edeceğimiz için gururluyduk.

Gökyüzü puslu, deniz öfkeliydi. Böyle bir havada ancak şehitlerle yaşanır, şehitler yaşatılırdı gönüllerde. Baktığımız her yer, deniz, dağ, taş, toprak, ağaç sanki farklıydı. Bizim vatanımızın her yeri özeldir ama sanki burası daha özeldi. Bakarken insanın yüreğine bir sızı düşüyordu; gözlerde nem olmaması mümkün değildi.

Kim bilir bu rüzgarlı havalarda daha hayatın baharında Mehmetler ellerinin, ayaklarının üşüdüğünün farkına bile varamamışlardı. Onlarla aramızda ne büyük farklar vardı. Ama Türk olma gururunu ortak yaşıyorduk.

Çanakkale Savaşlarının yapıldığı "Gelibolu" yarımadasına feribotla geçtik. Yarımada tepeciklerden oluşuyordu. Her tepede bir anıt ve şehitlik bulunuyordu!

İlk uğrak yerimiz Anzak Koyu olmuştu. Benim de en çok merak ettiğim yeri. Çünkü duyduğuma göre, "Düşman, önceden gelerek Gelibolu'ya nereden çıkarma

yapacağını tespit etmiş ve askerlerin bu yeri kolayca bulabilmeleri için bir işaret koymuş. Ertesi gün de gelerek bugünkü "Anzak Koyu" adı verilen yerden çıkarma yapmışlar. Bu yer, denize çok dik ve kayalık bir bölge. Çıkartma yapmaya uygun bir yer değil. Zaten önceden belirlenen yer de burası değilmiş. Her ne hikmetse belirlenen işaret tam bu koyda duruyormuş. Bir söylentiye göre rüzgar işaretin yerini değiştirmiş ve buraya getirmiş. Bir söylentiye göre de bizim askerlerimiz değiştirmişler." Bu olayın geçtiği yeri merak ediyordum. Ayrıca Çanakkale Zaferi'nin mimarı M. Kemal Atatürk'ün Anzaklar için söylediği söz de ilgimi çekiyordu. Burada gördüğüm bir ilginçlik de Anzak Koyu'nun tam karşısında bulunan bir kaya oldu. Kaya, bir arı başına benziyordu. Bu nedenle Anzakların buraya "Arıburnu" adını verdiklerini öğrendik.

Daha sonra sırasıyla bütün şehitlikleri dolaştık. Şehitlerimizin ruhlarına Fatıha okuduk. Her şehitlikte temsili şehit mezarları yapılmış ve mezar taşlarına şehitlerin adları, soyadları, doğum tarihleri ve memleketleri yazılmıştı. Eminim herkes kendi memleketlisi şehid aramıştır, benim Kayserili aradığım gibi.

Çanakkale ile özdeşleşen büyük Çanakkale Anıtı'na geldiğimizde anıtın görkemi karşısında tüylerimiz diken diken olmuştu. Keşke bir de anıt tamamlanmış olsaymış.- Anıtın neyi sembolize ettiğini bize söyleyen olmamıştı ama dört kaide üzerine oturan anıt bana, ayakları üzerinde durabilen, bağımsız, güçlü Türk Milleti anlamını çağırıştırmıştı. Bahçesinde pek çok anlamlı anıt da bulunuyordu.

Bu arada birkaç yerde bulunan müzeyi de gezmiştik. Müzelerde neler görmedik ki... Misket saplanmış kafatasları, kulak ve ayak kemikleri... İçindeki kopmuş ayakla kurumuz ayakkabılar... Üzerindeki kanı kurumuş üniformalar, askerlerin ailelerine yazmış oldukları duygulu mektuplar... Gezerken çok şanslı bir nesil olduğumuzu bir kez daha anladım. Şanslıyız çünkü, bizlerin rahatı ve hürriyeti için canlarını feda eden atalarımız varmış.

Gelibolu dağlık ve kayalık, bu zor şartlar altında savunmuş atalarımız bizi. Kayalıklar geçit vermemiş düşmana. Bütün kayalıklarda savaşta kullanılan siperler koruma altına alınmış, savaşı bütün canlılığıyla anlatıyor görenlere.

Son olarak da 215 okkalık top mermisini kaldıran Seyit Onbaşı'nın anıtına uğradık. "ne İlahi bir güçmüş ki Onbaşı'ya o mermiyi kaldırmasına yardım etmiş."

Heyecan, hayranlık ve gururla gezmiştik bütün Gelibolu Yarımada'sını. Hepimiz çok etkilenmiştik gördüklerimizden. Son olarak da, "Çanakkale'ye tatil ve eğlenmek için gelinemeyeceği" kararına varmıştık.

Bizler için bu gezi organizasyonunu düzenleyen TÜRSAB yetkililerinde de teşekkür ederek gezimizi tamamlamıştık.